TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Nr. 43 (148) TORONTO, Ontario, 1952 m. Spalio (October) mėn. 30 d. Kaina 10¢

KUR KELIAUJAM?

Vieną dieną metuose Katalikų Bažnyčia savo liturgijoje visu svoriu primena žmogaus dienų pabaigą ir didžiojo atsiskaitymo momentą. Tai Vėlinių diena. "Kokia baimė ims kiekvieną, kai Teisėjas tirs tą dieną nusidėjėlius ik vieno" — giedama įspūdingoje Vėlinių giesmėje.

Žmogaus gyvenimo kasdienybė taip paprasta ir taip pilna rūpesčių bei reikalų, kad išsiskyrimo iš šio pasaulio momentas jam atrodo visai neįmanomas, neįsivaizduojamas, nors kasdien daugybės pavyzdžių patvirtinamas. Mes neįsivaizdiname, kad kažkada savo akimis dienos šviesą matysime paskutinį kartą, neįsivaizdiname, kad užmerksime akis ir daugiau jau nebedalyvausime šio pasaulio gyvenime, nors jis eis savo keliu, kaip ėjęs jau daug tūkstančių metų. Ėjo prieš mus, eis ir po mūsų. Ne tik mes, bet ir tie, kurių tūkstančiai kasdien palydimi į kapus, tarėsi turį šiame gyvenime savo vietelę, kuri tik jiems tepriklausė, kurios niekas kitas, atrodė, negalėjo užimti, tačiau jie išėjo ir spragos pasaulyje nepasidarė. Bus taip ir su mumis.

Mirtis — didžioji nuolatinė misterija, nepertraukiama ir nesulaikoma. Nuo amžių ji buvo vienas reikšmingiausių veiksnių, veikusių žmonijos galvojimą ir gyvenimą. Nuo amžių žmogus sprendė gyvenimo ir mirties mįslę, niekad nesutikdamas su mirtimi, kad mirtis būtų slenkstis, už kurio pasibaigia viskas. Vad. eschatologinės pažiūros, pažiūros į žmogaus likimą po kūno mirties, įvairavo ir dabar tebeįvairuoja, tačiau net tie, kurie skelbia žmogų esant tik paprastą atsitiktinį medžiagos ir energijos junginį, giltinės dalgio akivaizdoje sudreba. Niekas nenori žengti į tamsią tuštumą ir paskutinį momentą griebiasi už vilties šešėlio. Dėl to tai taip gausūs atsivertimai mirties patale. Drąsus ir burnoti linkęs kiekvienas tol, kol rytojus atrodo užtikrintas. Kai jis pasidaro netikras, dažno keliai sulinksta ir didybė palūžta. Kai jėgos išsenka ir paskutinio atodūsio nujautimas priverčia paklausti: "Kur eini ir ką ten nusineši?" — kiekvienas pabūgsta. "Nejaugi išnyksiu be pėdsako? Nejaugi mano dvasia paskęs kūno merdėjime ir viskas, ką taip didingu laikiau, virs dulkių saujele?"

Visaip šį klausimą sprendė žmonijos galvočiai, o atsakė jį aiškiai, žmogui suprantamai ir jį patenkinančiai tik krikščionybė. Neišnyksi, skelbia krikščionybė, bet pasibaigs tik tavo trumposios dienos šiame gyvenime. Nueisi į ten, kur rasi vietą pagal savo nuopelnus. O vieną kartą ateis momentas, kada ten susirinks visa žmonija, neišskyrus nei vieno, ir Pasaulio Kūrėjas visiems paskirs dalią savo karalystėj — savo malonėje arba pasmerkime, kurių dienos jau nesibaigs.

Vėlinės ištikrųjų pagal savo giliąją prasmę yra ne mirties, bet pomirtinio gyvenimo paminėjimo diena. Ne tai svarbu, kad mirsime — tai ateis ir be švenčių, — bet svarbu, kad, būdami tikinčiųjų bendruomenės nariai, atsidursime kartu su milijardais jau mirusių, kad ir dabar esame susieti su jais Tikėjimo, Vilties ir Meilės saitais, kurie kiekvienam yra amžinojo gyvenimo laidas.

Oi, didelę prasmę turi Vėlinių maldos. Malda ir jos intencija susieja į vieną vienetą visą Tikinčiųjų Bendruomenę, visus Kristaus Bažnyčios narius. Eilinio žmogaus galvosenoje visa tai teturi grynai praktinę prasmę— pasimelsiu už savo artimuosius ir geradarius, atsidėkodamas už viską, ką esu iš jų patyręs, pasimelsiu, kad ir už mane kada nors mano artimieji pasimelstų. Tai naivi komerciška pažiūra. Ne atsilyginti už gerus velionių darbus Vėlinių dieną einame į kapus. Einame tik kaip savi pas savus, čia tebevaikštą Kristaus Bažnyčios nariai einame į vietą, kur mūsų dvasiai lengviau įsijungti į amžinąją grandinę mirusiųjų ir gyvųjų, kur lengviau savąją dvasią įlieti į Tikinčiųjų Bendruomenės amžinąją dvasią. Ne kam malonės padaryti ten einame, bet kad įsijungtume į didžiosios misterijos takus aktyviai, suprasdami mūsų čionykštės būties prasmę. Pakeleiviai ateiname pažiūrėti į kelią, kuriuo rytoj keliausime.

Tikrai keliausime. Nors apie tai ir nepagalvotume, nors negalėtume įtikėti savo pačių logiškais išvedžiojimais, negalėtume įsivaizduoti, vistiek keliausime. Ir aš, ir tu, brolau. Visi keliausime. Bet keliausime ne į nykią tamsią tuštumą, keliausime pas savuosius, į savo namus. Žinokim, kur einam. Netiki? Būk tikras — žinoti, kur eini ir kokiuo keliu, daug geriau, negu žingsniuoti aklojo lazdos galu kelią tiriant...

Laidotuvės. Iš ciklo "Tragedija pajūry". — Dail. Telesforas Valius.

KANADA KVIEČIA Į KOVĄ PRIEŠ GENOCIDĄ

"Stop Genocide" akcija — Vykdomųjų veiksnių konferencijos — Stevenson apie Eisenhowerio išvadavimo šūkius — Višinskį piketuoja.

(Niujorko bendradarbio ALMAUS)

● Ratifikuodama genocido konvenciją Kanada parodė turinti savo nuomonę ir savo išrokavimus likiminiuose pasauliui metuose. Ne tik parodė, bet ir JT sesijoje ėmėsi gražios iniciatyvos. Kanados delegacijos pirmininkui Mr. Pearson vadovaujant Asemblėjai, vicepirmininkas P. Martin, žymusis kanadiečių katalikų veikėjas, sveikatos ministeris, spalio 23 d., kalbėdamas JT dienos išvakarėse, paragino dar genocido konvencijos neratifikavusias valstybes nedelsti "... septintoji asemblėja yra geriausias tam laikas. Jau 40 tautų ratifikavo, tetrūksta tik 20... Visos tautos turi kuo skubiausiai tai padaryti... Juk nesuprantama, jog vienas žmogus šiais laikais žudytų kitą dėl laukinės neapykantos ar neapgavoto fanatiškumo. Vieną kartą ir amžiams su tuo turi būti užbaigta. Geriausias būdas tai genocido konvencijos visuotinis ratifikavimas... faktai apie genocidą turi būti paskelbti viešumai. Lai žino žmonija ir kad ne 1 bilijonas, bet du, visa žmonija, pasisakytų prieš genocidą... Mano kraštas sužinojo apie genocido baisumus ir mes konvenciją ratifikavome; nesvarbu, jog buvome 40 ratifikavęs kraštas. Lai kiti dėlto nedelsia..."

Sekantį rytą LAIC, ALTarybos agentūra pasiuntė kanadiečiui padėkos telegr.: "... amerikiečiai lietuviai dėkingi už Jūsų genocido reikalu inspiruojančią kalbą... genocido konvencija tėra mūsų tautos vienintelė reali teisinė atrama".

● Mr. Martin lietuviams kanadiečiams davė ženklą. Jis iškėlė vėliavą, o nuo mūsų priklauso puolimo pasisekimas. Lietuvių Tautinės Martirologijos skyrius platina V. K. Jonyno paruoštus ženklelius "Stop Genocide". Mes prašome taip paremti Mr. Martin — nusipirkite nors 10 atviručių, gaukite nors 10 ženklelių (20 centų), adreso pusėje pažymėkite vieną iš delegacijų, kitoje pusėje priklijuokite "Stop Genocide" ženklelį ir pasiųskite. Jūs privalote prisidėti prie lietuvių tautos antrojo fronto — Vakarų fronto. Jei norite galite pridėti ir savo atsakymo adresą. Ženkleliai turėtų būti gaunami Jūsų parapijose, knygynuose, klubuose, o jei ne tai greičiausiai tiesiai iš "Lithuanian National Martirology Section, P. O. Box 1202, Cleveland, Ohio, USA". Pradžiai 30 delegacijų vardai, tęsinys bus sekančiam numeryje. Visų jų adresas "United Nations, New York": Delegation of Afganistan, Del. of Argentina, Australian Mission to the United Nations, Delegation of Belgium, of Bolivia, of Brazil, of Chile, of China, of Columbia, of Costa Rica, of Cuba, of Denmark, of Domenincan Republic, of Ecuador, of Egypt, of El Salvador, of France, of Greece, of Guatemala, of Hait, of Honduras, of Iceland, of India, Permanent Mission of Indonesia, of Iran, of Iraq, of Israel, of Lebanon, of Liberia, of Mexico, of Netherlands... Jie anapus geležinės uždangos bus dėkingi Jums per laisvąjį radiją išgirdę. Padėkite, jei ne sau, tai Jai ir jiems!

● Praėjusį savaitgalį Niujorke, atrodo, atidarytas vadovaujančių veiksnių konferencijų sezonas. Pirmajai, penktadienį, iniciatyvos griebėsi Lietuvių Bendruomenės LOK pirmininkas prel. Balkūnas. Susirinkimo tikslas buvo sudaryti Bendruomenės Kultūros Tarybą. Jos pirmasis tikslas būtų studijuoti lietuvybės ir jos kultūros išlaikymo reikalą. Buvo pramatytos sekcijos ir joms pakviesta apie 30 asmenų. Sako, kultūrininkai prieš politikus pasistatę stipriai. Jie išsijuosę dirbosi pora valandų išaikinti, jog teatras, literatūra, muzika, menas yra ne tik lietuvių kultūros neatskiriama dalis, bet, kad ja lietuvybės išlaikymas turėtų remtis daugiau nei sportu ar "liežuvavimu". Kaikuriuos politikus, sako, skaudžiai užgavusi "Lietuvos" žurnalo kritika. Kultūrininkų komandą sudarė A. Bendorius, V. K. Jonynas, A. Mažiulis, Pr. Naujokaitis, A. Vaičiulaitis ir kt. Lapkričio 20 d. Niujorke renkasi Lietuvos Ministeris P. Žadeikis, ALTas ir PLG, kuri tuom pačiu atstovausianti VLIKą. Po rinkimų manoma jau būsiančios paliestos rimtesnės problemos ir

(Nukelta į 2 pusl.)

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Europos gynimo sutartis pereitą savaitę priėjo naują krizę. Prancūzijos radikalsocialistai, nuo kurių paramos priklauso vyriausybės likimas, pasisakė prieš sutartį. Sutarties apribojimas krašto suverenumo esąs antikonstitucinis ir dar be nuolaidų iš Vokiečių pusės. Schuman ir Pleven dėl to kreipėsi į Edeną pagalbos, kad D. Britanija parodytų daugiau palankumo tam reikalui, tikėdami, kad tai paveiktų Prancūzijos nuotaikas. Tokiam atvejy Prancūzijos vyriausybė bandytų sutarties ratifikavimą pateikti tuojaus. Bet pereitą penktadienį atsirado dar viena padėtį apsunkinanti aplinkybė, kai nutrūko Prancūzų-Vokiečių derybos dėl Saaro, vykusios nuo birželio mėn. Kaip atsimenam, JAV pasiūlius, buvo deramasi Saaro sutarptautinimo — sueuropinimo pagrindu, bet niekaip nesutarta dėl formulės. Vokiečiai tarp kitko reikalavo atidėti Saaro rinkimus ir leisti veikti vokiškoms partijoms, kurios siekia Saaro grąžinimo Vokietijai. Prancūzija su tuo nesutiko ir dabar rinkimus skelbia gruodžio 17 d. Aiškus dalykas, kad Saaro klausimo neišsprendus Prancūzija ir Vokietija negalės sueiti į vieną Europinį junginį. Tuo būdu Š. Atlanto S. konferencija susirinks šiuo atžvilgiu [illegible] pačioje padėtyje [illegible].

Anglijos darbiečių tarpe įtampa nemažėja. Partijos dauguma 188 balsais prieš 51 nutarė uždrausti betkokkius atskirus savo partijos grupių pasitarimus, tačiau Bevano šalininkai sako vistiek posėdžiausią, tik sumažinsią viešą partijos linijos kritiką.

Laukiama, kad Višinkis JT plenume pasiūlysiąs pasaulinės taikos projektą bei pasaulinę taikos konferenciją. Bet tai jis padarysiąs tik po JAV rinkimų, po lapkričio 4 d., kad tai nebūtų palaikyta demokratų politikos laimėjimu ir neišeitų jų kandidato naudai.

Egipte suaktualėjo Sudano klausimas. Mat, Britai patvirtino naują Sudano konstituciją, suteikiančią jam vidaus savivaldą. Kadangi Sudanas valdomas D. Britanijos ir Egipto kartu, tad ir konstitucijos skelbimas abiems priklausytų, tačiau Londonas aiškina, kad tai esą tik nuostatai, sutvarką jų gubernatoriaus santykius su vietos administracija, tad Egipto tai neliečią. Egipto reakcija šiuo klausimu dar nepaaiškėjo.

Irano atstovas Londone jau gavo nurodymus išvykti, Britai Teherane taip pat nuleido ambasados vėliavą ir pakuojasi. Ženklų, kad santykių nutraukimas bus sulaikytas, nematyti. Britų interesus pasiėmė atstovauti Šveicarija, o Irano — Švedija.

Korėjoje kovos aprimo, bet greičiausia tik laikinai, nes artilerijos dvikovos nesiliauja. Derybų klausimas keliamas JT plenume, bet kokia tvarka visa problema bus svastoma, dar nepaaiškėjo. Ir JAV reikalavimas ištirti komunistų kaltinimus dėl bakterinio karo ir Lenkų atstovo siūlymas baigti karą, grąžinti belaisvius ir išvesti svetimas kariuomenes — tai senas Maskvos propagandinis siūlymas — perduoti apsvarstyti politiniam komitetui. Bet Sovietų reikalavimas JAV skundą svarstant pakviesti Kiniją su Š. Korėja atmestas 46 balsais prieš 5, 7 susilaikius. Sovietams taip pat nepasisekė pravesti reikalavimą, kad Lenkų siūlymas būtų įrašytas pirmuoju. Jis nustumtas po Korėjos bendrųjų reikalų. Be to, Kanada pasiūlė [illegible] rezo[illegible] komunistus sutikti su Panmunjome pasiūlytom paliaubų sąlygom. Jos tekstas jau paskleistas tarp delegacijų. Beabejo, turėdamas galvoje daugiau rinkiminius reikalus, negu pačią Korėją ir jos bylą, Achesonas JT pasakė 3 valš trukusią kalbą, kurioje padarė apžvalgą JAV politikos Korėjoje nuo pat karo pradžios, užakcentuodamas sovietų trukdymus, ir pateikė rezoliuciją, reikalaujančią paliaubų leidžiant belaisviams patiems apsispręsti ar jie nori grįžti ar ne. Gen. Eisenhoweris rinkiminėje propagandoje pažadėjo, jei būtų išrinktas, pats nuvykti į Korėją, kad susipažinęs su sąlygomis vietoje, galėtų karo pabaigą pagreitinti. Stevenson į tai atsakė, kad šitokia kelionė neturėtų prasmės, nes taika ar karas priklauso nuo Maskvos.

KOMUNISTAI JT ĮSTAIGOSE

JAV senato vidaus saugumo pakomisės pirmininkas Miss. sen. James Eastland pareiškė, kad Jungtinių Tautų įstaigos esą pasidarę amerikoniškųjų komunistų priebėga. Tam pareiškimui progos davė tardymas JT spaudinių skyriaus direktoriaus David Zablodowsky. Jam raudonumas buvo primetamas jau 1945 m., tačiau tada jis išsigynė niekad komunistu nebuvęs. Bet štai spalio 22 d. vienas iš tardomųjų pareiškė, kad komunistiniame pogrindy jis kadaise dirbęs kartu su Zabladowskiu. Apklausiamas, dabar jis pareiškė tikrai dirbęs pogrindy prieš hitlerinę Vokietiją ir už taiką, bet komunistu nebuvęs. Senatoriaus klausiamas, jis visdėlto sutiko, kad tai veiklai vadovavę komunistai.

Sen. Eastland pareiškė pasiūlysiąs senatui pasirūpinti, kad JT įstaigos nuo raudonųjų tarnautojų amerikiečių būtų apvalytos. Dėl to labai nepatogioje padėtyje pasijuto JT generalinis sekretorius Trygve Lie, kuriam pačiam savo metu raudoni rėželiai buvo primetami. Jis pareiškė, kad savam kraštui neištikimų tarnautojų nemanąs globoti, tačiau esąs įsitikinęs, kad tie 2000 amerikiečių, kurie tarnauja JT įstaigose, esą ištikimi savo krašto piliečiai. Jis netikįs, kad sen. Eastland puolęs JT vardu savo vyriausybės ar senato. Dėl Zablodowskiui metamų kaltinimų jis turįs dar išsiaiškinti, kiek tai esą jo turimomis priemonėmis įmanoma. Jis visdėlto esąs keletą tokių įtartinų tarnautojų amerikonų suspendavęs, kol jų klausimas paaiškės.

Dėl Zabladowskio dar yra žinoma, kad 1920 m. studijuodamas Columbia universitete, jis tikrai buvęs komunistas.

Anglijoje tremtiniai tebetrukdomi

Iš Bradford antikomunistiniai pabėgėliai praneša apie naują rusų propagandos kampaniją kviesti pabėgėlius sugrįžti namo. Pabėgėliai dar birželio mėn. iš Sovietų ambasados gavo visą eilę laiškų "grįžkite atgal į namus".

The Yorkshire Post rašo, kad du rusai prieš savaitę atvykę "aplankyti pabėgėlius jų namuose su propaganda ir primygtinai jiems siūlyti sugrįžti atgal už geležinės uždangos". Laikraštis rašo, kad daugelis moterų "gyvena baimėje, užsirakinę ir užsisklendę duris".

— **Paryžius.** — Krašto apsaugos min. Pleven išdalino visiems parlamento nariams pareiškimą, kaltinantį komunistus, kurie visaip sabotuoją krašto gynimo planus ir kasąsi po kariuomenės morale. Prie pareiškimo pridėta nuotraukos eilės dokumentų, rastų komunistų centralinėje per paskutinę kratą.

Prof. Vincas Krėvė apie pasikalbėjimą su Molotovu

Vinco Krėvės 70 metų sukaktuvių proga per "Amerikos Balsą" spalio 19 d. buvo perduotas toks lietuviškosios dalies vedėjo p. K. Jurgėlos pasikalbėjimas su jubiliatu:

Jurgėla: Kiek atsimenu, profesoriau, tamstai teko su Molotovu kalbėti prieš pat galutinąjį Lietuvos pavergimą 40-tais metais. Ką Molotovas, Lietuvai dar nominaliai tebesant nepriklausomai, pasakė Tamstai apie Lietuvos žmonių pasirinkimą?

Krėvė: Būdamas tuo metu užsienių reikalų ministeriu, matau, kur krypsta rusų politika ir kad jie ima visa į savo rankas. Pareikalavau, kad mane priimtų Molotovas. Tris kart buvo padaryti reikalavimai, pagaliau tiktai trečią kartą aš gavau sutikimą atvykti į Maskvą. Pasikalbėjime tuo reikalu, kada aš pareiškiau, kad Lietuva niekuomet nesutiks išsižadėti laisvės; kad Lietuva, krikščioniškas kraštas, niekuomet nepriims sovietiškos santvarkos. Jis tuomet man atsakė: "Jeigu Vladimiras šventasis būtų norėjęs įkalbinėti savo žmones, kad jie priimtų krikščionybę, tai jis būtų kelis šimtus metų laukęs, krikščionybės nebūtų. O jis pasakė: eikite, svoločiai, į upę ir krikštykitės, o kas nenori krikštytis — galvą nukirsiu. Visi nuėjo, apsikrikštijo ir tapo krikščionimis. Tai mes taip darom su visais. Mes neįkalbinėjam, bet priverčiam, o kas nepasiduoda, tas bus sunaikintas. Ir taip bus visuose kraštuose, kur mes ateisime ir kur mes pravesime savo santvarką. Ir žmonės turės arba pasiduoti, arba žūti.

Jurgėla: Ar jis priminė ir Ivano Groznojo žodžius?

Krėvė: Kada kalbėjome abelnai apie Pabaltijį, jis pasakė, kad "Jūs žinote, rusų interesai reikalauja, kad mes turėtume visą Pabaltijį. Jau Jonas Didysis apie tai svajojo, siekė šito ir mes dabar turime pasinaudoti šituo, dėl to, kad antros progos gali nepasitaikyti".

Jurgėla: Tas buvo 40-tais metais?

Krėvė: Kremliuje. Aš atvykau pas Molotovą vienuoliktą valandą nakties ir išvykau iš jo ketvirtą valandą ryto. Tai buvo ilgas pasikalbėjimas įvairiais klausimais. Ten kalbėjomės apie būsimą karą, ten kalbėjomės ir apie Amerikos padėtį. Ir kas link Amerikos, jis pareiškė, kad "Mes su Amerika niekuomet nekariausime. Bet kada mes iš jos atimsim visas rinkas, tai jiems susidarys krizis ir tas krizis iššauks sumišimą ir pati Amerikos darbininkija kreipsis į mus, kad mes ateitume ir padarytume tvarką. Dabar Amerikos darbininkas, jis labai gerai jaučiasi ir, žinoma, į jį mes negalime prieiti. Darbininkija nepasiduos, tai mes turim privesti prie nedarbo Ameriką. Kai mes atimsim Europos rinką, Azijoje išstumsim ir kituose kraštuose, kada ji neturės kur dėti savo prekių, turės sumažinti darbą — atsiras bedarbių. Tai tada, tiktai tada, mes galėsime su Amerika atsiskaityti..."

Jurgėla: Bet kiek liečia Lietuvos klausimą...

Krėvė: Pasakė, kad visas Pabaltijis ir Lietuva turi įeiti į sovietinių respublikų šeimą ar jūs norite ar nenorite.

Jurgėla: Taigi Sniečkus, kai jis kalbėjo apie laisvą tautos pasirinkimą, jis melavo!

Krėvė: Beabejo jis melavo. Ir jis labai gerai žino, kad jis meluoja.

Jurgėla: Labai ačiū, profesoriau.

Tą pačią dieną, be to, buvo transliuojama prof. V. Krėvės kalba į Lietuvą, kurioje Jubiliatas priminė, kad laisvėje gyvena lietuviai trokšta sugrįžti į tėvynę, ir rūpinasi "išjudinti didžiąją Amerikos laisvės šalį, kad ji padėtų ir atneštų jums laisvę". Sako, gal tai įvyks netolimoj ateity. "Todėl, mieli tautiečiai ir tautietės, mieli broliai ir seserys, kurie girdite mano balsą, jūs tikėkite, kad laisvės aušra jau netolima... Duok Dieve, kad tas atsitiktų kuo greičiausiai".

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusm. $2.50
Kitur: metams $4.50, pusm. $2.50
Įmokėję nemažiau $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada - Telef.: EM. 3 - 4265

Apylinkių Valdyboms ir LOK-ams

SOLIDARUMO MOKESČIO REIKALU

Krašto Taryba savo posėdyje nustatė, kad solidarumo mokestis šiemet bus 50 centų mėnesiui. Nei apie reikalą tokio mokesčio, nei apie dydį šiandien neprisieina kalbėti. Reikia susirūpinti, kaip išrinkti. Visas surinkimo sunkumas gula ant Apylinkių Valdybų pečių. Suprasdama Valdybos atsakomybę ir tą visą sunkų ir įkyrų darbą, Kr. Valdyba nori eiti pagalbon bent patarimais.

Mažesnėms mūsų bendruomenėms ir tai bus nelengva jį išrinkti, bet ypač sunkumų turės mūsų didžiosios bendruomenės. O vistiek nuo pinigo daug priklausys mūsų visų bendruomenių ir pasisekimas, ir darbas, ir pagaliau mūsų prisidėjimas prie vadavimo ir laisvinimo Lietuvos. Taigi reikia padėti didžiulių pastangų šį mokestį išrinkti. Ir tai priklausys išimtinai nuo Apylinkių Valdybų energijos ir techniško susitvarkymo. Tikime, kad noro ir energijos ir dabar yra, ir jų nepritrūks. O techniškas susitvarkymas priklausys nuo mūsų pačių.

Pirmiausia, jei mokestis bus renkamas vieną kartą į metus, pasisekimas bus mažas. Žmogui sumokėti iškart 6 dolerius dažnai ir geros valios turint, bus nelengva ir jis pyks. Bet kada jis bus prašomas sumokėti 12 centų į savaitę arba 50 centų į mėnesį, jis tikrai duos ir daugiau. Tad reikia konstatuoti, kad mokesčio išrinkimas priklausys ne nuo kokio nors nusistatymo mokėti ar nemokėti, bet nuo grynai rinkimo technikos.

Kad ir mažose bendruomenėse, kur yra nedaugiau 100 asmenų, vienas iždininkas, kad ir kaip jis stropus bebūtų, šito darbo be pagalbininkų nepadarys. Reikia rasti visą eilę žmonių, kurie padėtų iždininkui šį solidarumo mokestį rinkti, lankant kiekvieną bendruomenės narį bent kartą į mėnesį. Jei jis nemokės daugiau. Iš viso patariama tokiam mokesčių rinkėjui duoti ne daugiau 20 mokesčio mokėtojų.

Čia norime priminti, kad šį solidarumo mokestį moka tik dirbantieji. Moka tik 18 metų sukakę. Apylinkės Valdyba, atsižvelgdama į sunkią nario padėtį ir iš viso gali kuriam laikui paliuosuoti nuo mokesčio mokėjimo.

Mokesčių rinkėjų aparato sudarymas ir bus svarbiausias Valdybos darbas. Tolimesnis Valdybos darbas būtų nuolatinė priežiūra ir tinkamos atskaitomybės vedimas.

Kiekvienam mokesčių mokėtojui kiekvienu kartu rinkikas išduoda kvitą, kuriame pažymima gauta suma ir už kurį laiką mokama. Tiek mokesčių rinkėjas tiek iždininkas veda visų savo narių asmeninę sąskaitą, kurioje atžymimas kiekvienas įmokėjimas. Dėl kitų atskaitomybės knygų bus pranešta vėliau.

Dėl pinigų siuntimo Kr. Valdybai irgi bus pranešta vėliau.

Pats mokestis skaičiuojamas nuo rugsėjo mėn. 1 dienos, nes mūsų biudžetas pradėtas nuo Tarybos suvažiavimo laiko.

J. Matulionis
Pirmininkas.

R. Simonavičius
Iždininkas.

Didelei sukakčiai paminėti

BENDRAJAM LIETUVIŠKA JAM SĄJŪDŽIUI KANADOJE 12 METŲ

Kaikam tai bus prisiminimai, naujas pergyvenimas senųjų sielvartų ir rūpesčių, o kaikam visai nauji dalykai. Pakalbėsime apie pirmąjį etapą bendrojo lietuviškojo sąjūdžio Kanadoje, kiek jį galima atsekti iš spausdintų leidinių bendros visų Kanados lietuvių organizacijos, 1940 m. sukurtos kovai dėl pavergtos Lietuvos išlaisvinimo, pavadintos Kanados Lietuvių Taryba. Pasinaudosime ypač jos rotatoriumi leistu mėnesiniu laikraščiu "Nepriklausoma Lietuva".

Tas laikotarpis kažkaip jau pamirštas mūsų tarpe, bet yra buvęs tikrai didelis liudininkas didelio ryžto tų keleto tūkstančių lietuvių, likusių ištikimų savajam kraštui, savo tarpe labai mažai teturėjusių išmokslintų žmonių, bet išdrįsusių pakelti balsą prieš Lietuvos pavergėją, prieš kurį anuo metu keliaklupščiavo didžiosios pasaulio galybės. Prisiminimas ano darniai pradėto darbo ir iškeltos didelės bendro darbo idėjos turėtų, atrodo, raminančiai paveikti dabar neretai perdaug įsisiūbuojančius ardomuosius veiksnius.

Atminimas anų dienų keliamas 12 metų sukakties proga. Nebus tai išsami studija, bet tik kaikurios pastabos. Jei kaikurie bruožai bei darbai nebus suminėti, prašyčiau dovanoti, o kas gali, papildyti savo atsiminimais. Tai bus įdomu skaitytojams ir naudinga būsimiems Kanados lietuvių gyvenimo tyrinėtojams. Tą laikotarpį reikia iškelti. Daug kam iš naujai atvykusiųjų kartais atrodo, kad anksčiau čia lietuvių veik nieko neveikta, o ištikrųjų palikę dokumentai rodo, kad būta ne tik didelių pastangų, bet ir sugebėjimo ir energijos. Kaip nuostabu. Tie žmonės, kurie šiandien visiškai tyli, į visuomeninį gyvenimą nebeina, anuomet yra parodę tokį didelį pajėgumą veikti žodžiu ir plunksna, kad tikrai tenka labai apgailestauti jų pasitraukimą iš viešumos.

Kanados lietuvių spauda

Kada pirmasis lietuvis atvyko Kanadon, tikrai nežinome. Bet, atrodo, kad tai buvo šio amžiaus pačioje pradžioje, bent nuo to meto grandinė nebenutrūksta. Pirmieji ateiviai buvo geresnių darbo sąlygų iešką darbininkai, bemoksliai ir negausūs. Savos spaudos jie, žinoma, negalėjo sukurti ir naudojosi JAV-bių lietuvių spauda, o kaikurie ir visai be jos apsiėjo. Tik nuo 1927 m. užplūdus naujai ateivių bangai, 1929 m. Toronte pasirodė pirmasis lietuviškas laikraštis "Kanados Lietuvis". Jo redaktoriu buvo Jonas Kruzė-Kružintaitis, dabar berods dirbąs BALFe. Laikraščio betgi teišėjo vos 8 numeriai. 1930 m. jis mirė.

1932 m. pradėjo eiti "Darbininkų Žodis", kuris vėliau persikrikštijo į "Liaudies Balsą", labai paraudo ir š.m. gruodžio mėnesį švenčia savo 20 metų sukaktį. Deja, ne visai teisingai, nes ir vardas nebe tas ir dvasia ne visai ta pati.

Trečias perijodinis Kanados lietuvių leidinys buvo "Nepriklausoma Lietuva", kurios pirmas numeris išėjo 1941 m. vasario mėn. Prieš tai dar buvo išleisti, taip pat rotatoriu, du Nr. Kanados Lietuvių Tarybos biuletenio.

Laikai pasikeitė. Anie vardai įgavo kitą prasmę ir kitą dvasią, bet jie tebėra išlikę ir iki šiandien. Tik jau ne Toronte, kur gimė ir brendo, bet Montrealy.

Bendroji Kanados lietuvių organizacija

Pirmoji Kanados lietuvių organizacija buvo, berods, "Šv. Kazimiero Draugija", susikūrusi 1905 m., kuri daugiausia prisidėjo ir prie šv. Kazimiero parapijos įkūrimo bei bažnyčios pastatymo. Jai maždaug atitinka, tik žymiai jaunesnė, Toronto "Šv. Jono Krikštytojo Draugija", taip pat įkūrusi parapiją ir įsigijusi bažnyčią, abi taip pat buvo pašalpinės, tik montreališkė jau išnykusi, o torontiškė sekmingai tebeveikia. Iki pereito karo pradžios tiek abiejose didžiosiose lietuvių kolonijose — Montrealy ir Toronte — tiek mažesniosiose, įsikūrė visa eilė kitų organizacijų — daugiausia kultūrinių ir pašalpinių. Kiekviena jų veikė atskirai, be jokio apjungiančio centro, daugelis turėjo ir tam tikrą pasaulėžiūrinį atspalvį, tad buvo ir trynimosi. Bet kai 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Rusija okupavo Lietuvą, Kanados lietuviai labai gražiai ir darniai pajėgė sukurti vieną bendrą organizaciją, pasistačiusią tikslą rūpintis tėvynės išlaisvinimu, vadovauti visų kitų organizacijų tokiai veiklai ir ją skatinti, laikantis griežčiausio pakantumo principo, vieni antrų niekur neįžeidžiant. Ir reikia pasakyti, pirmieji veiklos metai buvo labai sekmingi ir darnūs.

Šitos naujos organizacijos, pavadintos Kanados Lietuvių Taryba, iniciatyva priklauso mirusiam, tuo metu vienam judriausių Toronto lietuvių, Karoliui Bure- Burduliui, Tėvynės Mylėtojų Draugijos veikėjui, savo dienas baigusiam prieglaudoje JAV. Tai būta prieštaravimų pilnos dvasios žmogaus, dėl ko apie jį galima išgirsti daug įvairių prieštaraujančių pasakojimų, tačiau aišku yra, kad pirmajame KLT veikimo laikotarpy, užtrukusiame ištisus metus, jis buvo šulas, apie kurį sukosi visas veikimas, buvo ir Tarybos siela ir jos pradėto leisti laikraščio redaktorius, nors Taryboje ėjo tik sekretoriaus pareigas.

Pirmoji KLTaryba nebuvo rinkta, bet sudaryta iniciatorių 1940 m. rugpiūčio 15 d. susitarimu. Jos prezidiumą sudarė: pirmininkas Aug. Frenzelis, vicepirm. S. Balčiūnas, sekretorius K. Bure, antrasis sekr. Pr. Kundrotas, iždininkas J. Jokubynas, o nariais buvo: V. Dagilis, F. Lekšas, J. Novogrodskis, A. Čirūnas, A. Augutis, J. Samulevičius ir B. Dempsey. Pirmasis skyrius buvo įkurtas Hamiltone, kur jo organizuoti buvo nuvykę Jokubynas su Samulevičiu, o paskum ir Montreale, kur vyko Bure. Paskatinančios ir paraginančios paramos buvo sulaukta pirmiausia iš Liet. Konsulo Toronte pulk. Grant-Suttie ir Liet. Konsulo Čikagoje Daužvardžio, kuris dar tą patį rudenį atvyko su pranešimu į Torontą ir Montrealį. 1941 m. vasarį buvo atvykę kun. J. Balkūnas, o kovo mėn. L. Šimutis.

Taryba tuojau pradėjo veikti ir už lietuviškosios visuomenės ribų, kreipimosi į vyriausybę ir parlamento atstovus su memorandumais bei laiškais. Taip darniai buvo veikiama iki 1941 m. pirmojo Kanados lietuvių seimo, sušaukto Montrealy rugpiūčio 30-31 d., vykusio Lietuvių klubo patalpose.

Į nelaimingąjį seimą susirinko 68 atstovai iš 18 organizacijų: KLT prezidiumo 6, be to, iš Toronto Šv. Jono Dr-jos 2, socialdemokratų 2, SLA kuopos 4, liet. parapijos 5, "Aušros choro 2, Tėvynės Mylėtojų Dr-jos 2; iš Hamiltono SLA kuopos 1 ir iš Montrealio: Tarybos skyr. 4, DK Vytauto klubo 7, Kan. Liet. Sąjungos 3, Šv. Kazimiero choro D-jos 1, Šv. Elzbietos Dr-jos 3, Kan. Liet. Tautinės Dr-jos 8, KLT revizija 4, Šv. Kazimiero ir Šv. Jono pašalpinės Dr-jos 4, Tarybos rėmėjų būrelio 8 ir Šv. Onos pašalpinės Dr-jos 2.

Seime pirmininkavo KLT pirmininkas Frenzelis, į prezidiumą dar buvo išrinkti A. Sakalas, A. Navickas ir M. Vaikšnora, o į sekretoriatą M. Aukštaitė, Pr Kundrotas ir Pr. Tautkus.

Darbų pradžia buvo entuziastinga, visi kalbėjo skatindami patriotines nuotaikas, bet vėliau renkant valdybą pereita prie susidūrimo. Kai į valdybą nepateko nei vienas socialistas, Frenzelis nesutiko perduoti pareigų naujajam pirmininkui Kundrotai, reikalaudamas, kad pasitrauktų sekretoriumi išrinktas Bure arba ir pirmininkas. Taip veik pusmetį pasitampius, Burė į ugnį dar šliuktelėjo alyvos, 1942 m. sausio mėn. išleisdamas naują "Nepriklausomos Lietuvos" numerį su griežtais 23 asmenų pareiškimais ir pranešimais pačios KLT vardu.

Dar prieš tai montrealiečiai buvo pradėję rūpintis KLT veiklą kaip nors pagyvinti ir vėl visus apjungti, buvo net prisiuntę reikalo aiškintis du savo delegatus — M. Aukštaitę ir J. Leknicką, su kuriais ir buvo sutarta "Nepriklausomos Lietuvos" laikraštį perduoti montrealiečiams. 1942 m. vasario numeris jau išėjo ten, redaguojamas Marijos Aukštaitės, pavadintas II tomo 1 Nr.

Iš Toronto buvo iškeltas laikraštis. Centras KLTarybos liko čia. Bet jis faktiškai negalėjo veikti, dėl socialistų boikoto ir rietenų. Taip jis ir mirė. Dar buvo Toronte atgaivintas skyrius pastatant naujus žmones (pirm. P. Kairys), bet didesnės veiklos jis jau nebepajėgė išvystyti tol, kol po karo susirinko daugiau naujų lietuvių. Montrealio skyrius ypatingos veiklos taip pat neišvystė, bet, turėdamas pas save pagrindinį veiklos įrankį — laikraštį, jis pagaliau ėmė vadintis centru, pasivadino net KL Centro Taryba. Hamiltono skyrius išnyko.

Taip po metų gyvavimo KLT pakriko, bet jos iškelta bendro darbo mintis liko gyva ir visi, kam ta mintis buvo brangi, būrėsi apie "Nepriklausomą Lietuvą", stropiai globojamą būrelio montrealiečių. Greta jos veikė ten ir KLT skyrius, bet taip pat daugiausia jos likimu tesirūpinęs, nes ji buvo anos bendro darbo idėjos simbolis ir traukiamoji jėga.

(Bus daugiau)

A. Mikulėnas.

KANADA KVIEČIA Į KOVĄ PRIEŠ GENOCIDĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

pravesta kokia nors "koordinacija". Dėl jos stokos skandalingai kenčia lietuvių informacinis darbas, o taip pat ir reprezentacija. Jau antri metai lapkričio mėnesį, Niujorko centre vykstančioje Tarptautinėje Moterų Parodoje lietuviai nedalyvaus, nes konsulatas turi savo "konsularinį darbą", PLG, esą, labai susirūpinusi "Lietuvių Politinio Klubo" steigimu, o LAIC teturi tik vienui vieną tarnautoją. Partijų nusistatymas į LAIC susodinti tik savo žmones, atrodo, šiuo metu toks nepermaldaujamas, jog daugelis bijosi, jog LAIC taps "belaikiu". Kaip ten bus, sužinosime iš jau užsisakytos spaudos konferencijos.

● Vos kelios dienos beliko iki prezidento rinkimų. Tad ar beapsimoka spėlioti. Mes tik stebimės, kaip kandidatai gatavi juodukams kojas plauti ir ginčijasi katras iš jų labiau negrus mylėjo. Ike tačiau Niujorke populiarumą prarado, bent tarp mažumų. Ike kalba Am. Legionui, kuri buvo tiek sujaudinusi Amerikos mažumas, Europą ir Kremlių, buvo sumaniai ir giliai atsakyta Stevensono Buffalo spalio 22 d. Girdi, respublikonai visomis išgalėmis priešinasi V. Europos sustiprinimui, tuo padėdami Stalinui, kuris žinąs, jog Rytų Europos tautų nebus bandoma išlaisvinti iki Vakarų Europa bus susiskaldžiusi. "Aš nerėkauju apie išlaisvinimą" — pastebėjo Stevensonas, — "Tauta dabar žino, jog šis šūkis tebuvo respublikonų partijos "hoex" (šposas) ..." Buffalo lenkai vieni pirmųjų užprotestavo, jog amerikiečiams nesirengiant šio šūkio paremti ginklu, tas prives tik prie masinių skerdynių... Gen. Bor-Komorowsky dėl šito šūkio pareiškęs, jog tai buvo didžiulė klaida. Girdi, tuomi užkertamas kelias būsimajam pogrindžio veikimui. Išprovokuojamas aktyviausias jaunimas, kuris būtų taip reikalingas laikui pribrendus... "rusai tikriausiai būtų dėkingi, kad suaktyvintas pogrindžio veikimas leistų jų šnipams iššifruoti pavergtųjų aktingiausį elementą ir jį likviduoti". Stevensonas priminė, kad girdi šį pareiškimą padarius "kilo toks visuotinas nepasitenkinimas ir nustebimas, jog buvo pasiskubinta paaiškinti, jog Ike ir Dulles kalbos nebuvusios tinkamai suprastos". Stevensonas esąs labiausiai nustebintas, jog "generolas savo išlaisvinimo šūkius kartoja apie 300 svetimų kalbų laikraščių"... Girdi, senoji respublikonų gvardija nieko nepadariusi, kas tikrai galėtų pavegtiesiems padėti — uždrausti genocidą, kuriuo pirma naciai, o dabar sovietai bando išnaikinti ištisas tautas. Lenkijoje sovietai Katyne iššudė inteligentiją. "Jie naudoja, turbūt, dar žiauresnį genocido būdą deportuodami į vergų stovyklas ir lėtai mirčiai ištisas tautas". Ieškodamas priežasčių, stabdžių genocido s. ratifikavimui, Stevenson sako: "Senatorius John W. Bricker iš Ohio, vienas iš senųjų respublikonų gvardijos, neseniai prikalbino 45 kitus savo kolegas respublikonus pasirašyti prie JAV konstitucijos jo siūlomą priedėlį, kurio tikslas uždrausti Amerikai pasirašyti tokius taptautinius įstatymus kaip genocido konvencija. Neklauskit manęs kodėl — Eisenhoweris Jums atsakys"... Abejojama, ar Ike atsakys į šį Stevensono užmetimą — respublikonai genocido klausimu pasisakė tikrai savotiškai.

● Europai jau vėl kažkas kažkur įkando. Auriol užsigavęs, Herriot, sako, Jūs su mumis kaip su dideliais nesiskaitot. Mes juk imperija ir nejuokais. Saaro kraštas visos maišaties kaltininkas. Jau Schumanas su Adenaueriu, abu geri krikščionys, buvo susitarę būsimosios Europos Valstybėse jam duoti District of Saar teises. Bet kur tau—užsikaprizino. To tik reikėjo — ir pradėjo iš visų kampų šaukti: Jūs jankiai kvaili, Jūsų tėvai buvo kvaili ir seneliai!. Su savo NATO Jūs mus naudojate savo šaltajam kare prieš Maskvą... Ir jei po poros dienų jie vėl paprašytų bent $200.000.000 daugiau, atrodytų, jog ten tikri komunistai įsiveisę. Bet dr. von Brentano iš Vokios vadovaujami teisininkai, duris užsidarę ir ausis užsikišę, Paryžiuje įniršusiai kuria Jungtinių Europos Valstybių konstituciją. Vokiečiai su italais linkę į kur kas glaudesnę federaciją kaip Luksemburgas ar kitos mažesnės tautos. Mažiukai išreikalavo, jog būsimoji vyriausybė savo galią tegalėsianti pilnai naudoti tik keliose ministerijose, su tikslu vėliau sukurti tikrą federaciją.

● Korėjoje žudant antrą amerikiečių diviziją (19.300 vyrų), jų tarpe paskutiniųjų aukų sąraše skaitome dviejų pabėgėlių pavardes Liogys iš Brooklyno ir Čepulis iš Passaic, N.J. JT buvo tiktėtasi Višinskio atsivertimų, užmiršus, jog totalitarinėje sistemoje kompromisai neįmanomi. Bet Višinskis "kompromisą" suprato taip, kad J Tsutiko su užpuolikais kalbėtis ir "flirtuoja" jau 15 mėnesių... P. Achesonas yra per mandagus — bet ne pirmą kartą išlindę "Rusai Antikomunistai" suruošė didelį pikietą išeinančiam Višinskiui įtikinti, jog šitos visos agresijos tikrasis šaltinis esąs kažkoks tarptautinis komunizmas, bet ne rusų mužikų Raudonoji Armija.

Už tremtinių teisių sulyginimą

Spalio pradžioje Miunchene sušauktoje tarptautinėje pabėgėlių reikalais konferencijoje iš 16 kraštų dalyvavo 450 atstovų. Konferencijos pirmininku buvo išrinktas Istambulo vyr. burmistras prof. Fahrredinas Soekay. Buv. UNRRos un-to rektorius prof. Pirkmeyeris, "Stuttgarter Nachrichten" žiniomis, pareikalavo, kad užsieniečių pabėgėlių teisės būtų faktiškai sulygintos su vokiečių pabėgėlių. Kalbėtojas pasisakė taip pat už spec. fondo sudarymą nedarbingiems užsieniečiams, likusiems Vak. Vokietijoje, padėti. Užsieniečių pabėgėlių įsijungimui į vokiečių ūkį kredituoti reikėtų 375 mil. DM, kad tuo būdu būtų ūkiškai užtikrinta jų egzistencija. Konferencijoje buvo daug kalbėta ir apie galimumą vokiečiams pabėgėliams bei užsieniečiams Vak. Vokietijoje britų pavyzdžiu pastatyti ištisus miesčiukus, turinčius po 10-20.000 gyventojų. D. Britanijoje po karo tokių miestų, išdygusių po atviru dangum, buvo pastatyta 14 ir dar 14 statoma. Iš 12,5 mil. vokiečių tremtinių ir pabėgėlių į vokiečių ūkį įsijungė dar tik penktoji dalis.

JAV specialiai senato komisijai, studijuojančiai naujo JAV imigracijos projektą, pirmininkaujamai senato pakomisės pirmininko R. C. Hendricktono, BALFo pirmininkas įteikė pareiškimą, kuriuo įrodinėja, kad pabaltiečiai turėtų būti nauju planu taip pat įtraukti į vad. Presidential Escapee programą. Jie yra 100% tikri pabėgėliai, todėl net ir tie, kurie yra atvykę į Vokietiją prieš 1947 m. gruodžio 31 d. datą, turėtų būti aprūpinami papildoma parama. JAV vyriausybė tai programai vykdyti yra paskyrusi $4.300.000 sumą. Likusių Vokietijoje tremtinių 30% yra džiovininkai, 20% serga kitomis ligomis. Jie priversti išgyventi iš gaunamos per dieną 1 DM paramos, o BALFo pašalpą lygiai paskirsčius visiems mūsų tautiečiams, tebūtų pridėta vos po 5 pfenigius į dieną. Ir pats pakomisės pirmininkas sutiko su tuo, kad pabaltiečiai būtų įtraukti į PEP programą ir gautų ja numatomą paramą. Ypač turėtų būti susirūpinta jų sveikata, būstais ir profesiniu paruošimu.

ELTA.

LIETUVIAI PASKUTINIAI

Perskaičius keletą buv. 1941-1945 karo metais Maskvoje anglų ir amerikonų korespondentų knygų, susidaro įspūdis, kad Churchillio - Roosevelto - Stalino "medaus metais" Maskvon buvo siunčiami specialiai parinkti komunistinės marksistinės ideologijos žmonės, kurie, kad ir matydami nuogą teisybę, imtų ir neparašytų ką nors negeistino apie "herojiškus" bolševikinius sąjungininkus.

Ypatingai į akį krito 1941-1945 metais Maskvoje gyvenusio anglų žurnalisto Alexander Werth knyga "The Year of Stalingrad". Šis žurnalistas, viso parašęs 8 knygas, 3 apie Sov. Rusiją, karo metais, mokėdamas rusiškai turėjo progos pamatyti sovietiškąją tikrovę ir iš tikrųjų ją pamatė, bet lyg tikras bolševikas viską pateisina. Tai esą karo metai ir tt.

Štai keletas pavyzdžių: kaltindamas vokiečius nesilaikant Ženevos konvencijos taisyklių, ir vykdant baisius žiaurumus Rusijoje, kitame puslapy pasigėrėdamas aprašo pasikalbėjimą su vienu rusų kareiviu, kuris pasakoja: "Estijoje pačiupom 6 vokiečių žvalgus — motociklistus, bet vėliau buvome priversti trauktis Pskovo link". "O ką padarėte su tais vokiečiais?", — klausia autorius. "Nušovėm bestijas, ką su jais daugiau darysi", — linksmai atkirto sovietiškas "herojus". Arba toliau savo dienoraštyje autorius aprašo, kad rugsėjo mėnesį iš Amerikos atvyko į Maskvą Mrs. Victor Blakesley (rusų kilmės). Vieną dieną autorius ją palydėjo į Dievičij vienuolyno kapines, kur ji norėjo aplankyti savo senelio princo Lobanow-Rostovsky kapą. Aplink vienuolyną zujo vaikų minios, o iš vienuolyno buvo padarytas apartmentų namas. Kapinės apželusios piktžolėmis ir krūmais, kur ne kur iš sukirmijusių kopūstų kyšojo kapų paminklai. Tarp kopūstų jie užtiko ir žymiųjų rusų rašytojų Čechovo, Pisemsky, Zagoskin, kompozitoriaus Rimsky-Korsakov, 1812 m. partizanų vado Denis Davydov ir paskutinio karo generolo Brusilov kapus. Dauguma kryžių buvo nulaužyti ir kapų paminklai, pasak autoriaus, buvo nemeniški ir vulgarūs. Tik porevoliucinių metų paminklai atrodė kiek moderniškesni. Tarp lovoje mirusių komunistų partijos bosų kapų stiebėsi puikus piliorius su jaunos mergaitės galvos statula ir parašu aukso raidėmis "Nuo J. V. Stalin", tai antrosios Stalino žmonos Alliliujevos kapas. Mrs. Blaskeley savo senelio kapo nerado, nes jis buvo palaidotas kriptoje, iš kurios dabar buvo padaryta priešlėktuvinė slėptuvė ir ant kriptos sustatyti suolai...

Visa, ką rusai darė, autorius teisina: štai Kotilovo mieste prieš autoriaus akis rusas kareivis išspardo tik ką palaidotų vokiečių karių kapų kryžius. Tame pačiame mieste autorius apgyvendinamas komsomolcės mokytojos drg. Elenos Nikolajevos trobelėje. Naktį vargšą užpuola utėlės ir kitoki rusiški bombadieriai. Rytą jis klausia draugę Nikolajevą, argi gali būti pas juos utėlių. Ši atkerta: "Kągi galvojate, juk pas mus gyveno 4 mėnesius vokiečių kareiviai. Visko jie galėjo priveisti". Aišku, autoriui to atsako ir pakako.

Per visą knygą jis jaudinasi, jei kuris amerikiečių žurnalistas kur nors išsireiškė antisovietiškai, keikia Anglijos katalikus už propagandą neremti Rusijos, keikia lenkų gen. Andersą, kuris vietoj atsidėkojęs už jo karių paleidimą iš konc. stovyklų ir stojęs į kovą padėti Stalinui, pačiu kritiškiausiu Rusijai metu, kaip žiurkė iš skęstančio laivo, paspaudęs į Teheraną ir net drįsęs prieš Rusiją nukreiptą pareiškimą padaryti, kad jis kovosiąs tik už Lenkiją.

Įdomus apdovanotųjų nuo 1941 m. karo pradžios iki 1942 m. spalio 5 d. sovietų karo ordinais asmenų tautybėmis sąrašas: rusų 128.732, ukrainiečių 33.191, gudų 5.411, žydų 5.163, totorių 2.883, mordvių 1.116, kazachų 1.035, gruzinų ir armenų po per 900, latvių, karelų, uzbekų, baškirų — kiekvieni po 400 ir osetinų, azarbeidžaniečių, čiuvašų po 300. Lietuviai visai nepaminėti.

Sovietų Sąjungos "herojo" vardą nuo 1941 iki 1945 metų gavo 6.418. Apdovanoti karo ordinais nuo karo pradžios iki pabaigos — viso 6.156.381 sovietinis pilietis. Tautybėmis: rusų 2.373.068, ukrainiečių 482.210, gudų 116.043, totorių 65.145, žydų 63.373, kazachų 37.069, uzbekų ir armenų po 26.000, mordvinų ir gruzinų po 20.000, baškirų ir azarbeidžanų o 12.000, asetų 5.000, kirgizų, turkmenų ir tadžikų po 4.000, karelų, latvių ir estų po 3.000 ir galų gale moldavų ir lietuvių po 2.000. Taigi, vargšai lietuviai mažiausiai pasižymėjo kovodami už didžiąją savo "tėvynę". O jeigu atsiminsim, kad tų "herojų" sąrašuose figuruoja daugumoje tokie "lietuviai" kaip Melnikaitė, Markovas, Rosenblumas ir panašūs, šie skaičiai visiškai sumažėtų. Autorius skubinasi paaiškinti tokį procentiniai didelį apdovanotųjų žydų skaičių. Esą, žydai, būdami daugumoje miestų gyventojai, buvę karininkai ir kovodami savo dalinių priešakyje, turėję daugiau progos pasižymėti.

J. P.

Texan sektos byla Italijoje

Prieš keletą savaičių per pasaulį nuskambėjo griežtų kaltinimų katalikų Bažnyčiai ir visiems katalikams, kad Romoje ir kitur Italijoje esą pradėti persekioti protestantai.

Triukšmas kilo dėl vad. Kristaus Banyčios. Mat, pagal Italijos įstatymus betkokios religinės bendruomenės turi būti užregistruotos vidaus reikalų ministerijoje. Tuo tarpu šios amerikoniškos sektos misijonieriai, kurie Italijoje veikia nuo 1947 m. ir turi 23 misijas, registruotis atsisakė. Pasak jų, registracija liečianti protestantus, o jie nesą protestantai. Tai esanti tikroji ir vienintelė Kristaus bažnyčia. Atsisakius pildyti įstatymo reikalavimus, policija vieną sekmadienį jiems pamaldų laikyti neleido. Bet per sekančią savaitę formalumas buvo sutvarkytas ir kitam sekmadienį pamaldos visose 23 vietose įvyko.

Italijoje į šį konfliktą buvo žiūrima ne iš bažnytinės pusės, bet iš tautinės. Italams nepatinka, kad amerikonai, vietoje misijonoriavę kur Afrikoje ar Azijoje, pradeda misijonoriauti Italijoje. Konflikto proga prieš tai daug griežčiau pasisakė liberalų laikraščiai negu katalikų. Įsidėmėtina, kad nei viena kita protestonų bažnyčia nei dabar nei kada nors anksčiau nebuvo paliesta, nes veikia pagal įstatymus. O juk Italijoje veikia daugybė sektų — valdiečiai, liuteronai, kalvinistai, presbiterionai ir tt.

Pasaulios žmonių skaičius, kaip rodo Pasaulinės Sveikatos Organizacijos surinkti daviniai, palyginus su prieškariniu laikotarpiu, yra padidėjęs 400 milijonų. Tuo būdu dabar pasaulyje žmonių yra apie 2.377.000.000. Daugiau pusės žmonijos vis tebegyvena Azijoje—1.253.000.000. Daugiausia gyventojų turi Kinija. Spėjama, kad ji turi apie 464.000.000 gyv. Indija turi 357.000.000. P/ Sveikatos Org. daviniais po karo gimimų skaičius padidėjo, o mirimų sumažėjo. Moterų skaičius vis dar prašoka vyrų skaičių, nors po karo daugiau gimė berniukų kaip mergaičių. Moterų ir vyrų skaičius JAV santykiuoja 38:37, D. Britanijoje 13:12.

Mechnizmas vietoje širdies

Detroite gydytojai atliko pirmą tokią širdies operaciją, kada vietoje kairiosios širdies pusės buvo įjungta mechaninė širdis ir kraujas taip buvo varinėjamas po kūną kol truko operacija — 50 minučių.

Ernestas Galvanauskas

Lietuvos valstybininko 70 m. sukakties proga

Buvęs JAV atstovas Owen J. C. Norem, D.D. knygoje "Timeless Lithuania", 225 pusl., "Ernestas Galvanauskas yra viena žavingiausių asmenybių. Jis gimęs Lietuvoje, įgijęs išsimokslinimą carinėje Rusijoje. Tad suprantamas jo nedraugingas nusiteikimas Rusijai ne vien todėl, kad tuo metu buvo socialistu. 1905 m. jis organizavo sukilimą Lietuvoje, kad atsikračius nekenčiamos priespaudos, tačiau jis buvo ištremtas. Galvanauskas puikiai mokėjo išnaudoti laiką, nes sugebėjo pasiruošti daugeliui profesijų: inžinierius, ekonomistas, finansininkas ir net teisininkas".

"Galvanauskas grįžta Lietuvon I p. karui pasibaigus. Jis daug keliauja kovodamas už Lietuvos nepriklausomybę. Jis dalyvavo Lietuvos delegacijoje Taikos konferencijoje Paryžiuje. Jo nepaprastas darbštumas ir diplomatiniai sugebėjimai padėjo Lietuvai padėti tvirtus pamatus. Kai Lietuvos padėtis jau buvo tikra, jis įsijungia į krašto politinį gyvenimą. Jis buvo bent 4 kartus ministeriu pirmininku".

"Galvanauskas pasižymi savotišku drąsos ir pasitraukimo mišiniu. Jis aiškiai pravedė krašte visą eilę reformų, padėjo kraštui atsikurti pagrindus, įgyvendino sveikus finansus ir tikrą prekybos politikos linkmę. Bet štai jis vėl ilgam laikui pasitraukia į nuošalį, apsigyvenęs Klaipėdoje. Bet ir ten jis pakartotinai reikalavo neprarasti toli siekiančios politikos. Jis sugrįžo į Kauną, kai bolševikai grėsė Lietuvai, bet tik savo kraštui patarnauti. Jis aštriai kovojo prieš sovietinę vagystę".

Šitam dideliam valstybininkui už savaitės sueis 70 metų.

Jaunystė

Jis gimė 1882 m. lapkričio 7 d. ūkininkų šeimoje, kuri valdė 30 ha dar neatidalytą ūkį devyniems asmenims. Jo tėvas, Jurgis Galvanauskas, miręs 1918. 9. 18, gerokai išlavintas vyras, mokėjęs gerai raštu ir žodžiu lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai, buvo palinkęs į to meto visuomeninę veiklą. Motina Ona Žukauskaitė, mirusi 1943. 6. 29, buvo nepaprastos energijos, puiki organizatorė ir kietos valios įgyvendintoja. Tėvo švelnumas, uždarumas, santūrumas ir motinos energija, veiklumas ir tikslingumas laimingai pasireiškė Ernesto charakteryje.

Ir į mokslus vaikai buvo išleisti tik motinos užsispyrimo dėka, kuri pati tik kerdžiaus šiek tiek pramokyta skaityti jautė dėl to didelį sunkumą. Jos troškimas buvo įgyvendintas. Visi šeši vaikai buvo pramokyti pagal jų polinkius.

Ernesto kelias buvo sunkus. Pasiruošęs, Panevėžio gimnazijoje negalėjo egzaminų išlaikyti dėl politinių aplinkybių. Teliko vienintelis kelias — Mintauja, kurioje būta žymiai laisvesnio oro. Bet Mintauja toli nuo Zizonių, kur tėvai gyveno. Neretai pasitaikydavo, kad išvažiavus ratais, reikdavo grįžti rogėmis ar atvirkščiai. Ir tas vargas buvo nugalėtas, nes Ernestas netrukus pradėjo sau duoną užsidirbti jaunesnių klasių mokinius mokydamas, nes jis ten buvo geriausiu mokiniu.

Mintaujos gimnaziją puikiai baigęs, nutarė studijuoti Kalnų Institute, Petrapilyje, kurin sunku buvo patekti. Ten įstojamuosiuose egzaminuose labai atsijodavo, nes iš pusantro tūkstančio aspirantų 300 tepriimdavo, o jų tarpe nedaugiau 4 katalikų.

Galimas dalykas, kad motina turėjo mintį Ernestuką matyti kunigu, tačiau jam pasirinkus kitą kelią didelio susigraužimo nebuvo, nors ji buvo giliai tikinti. "Juk ir kitoms sritims reikia gerų žmonių", sakydavo.

Kalnų institute

Vaikinas, kuris Mintaujos gimnazijoje jau pažeisdavo drausmę augindamas ūseliuš, ne tik collegų, bet ir profesorių nustebimui, išlaiko tuos košiančius egzaminus. Instituto durys prasiveria. Jis pasirenka net du skyrius studijuoti. Bet tuo metu Rusijoje sąryšyje su nesekmingu karu prieš japonus prasidėjo bruzdėjimas. Ernestas tuojau pasineria į šią bangą, siekiančią "gudą" išguiti iš Lietuvos. Revoliucinę veiklą pradeda ne kur kitur, bet savo gimtinės apylinkėse. Jo taktika buvo ne turtą griauti, bet pasipriešinti rusų valdžiai, pašalinti rusus mokytojus, rusus valdininkus iš viešojo gyvenimo, sukurti savivaldą, kurioje demokratiškai apsispręstų patys krašto gyventojai. Kitokia taktika buvo panaudota prieš degtinės monopolį, nes ten negailėta turtą naikinti, tačiau įsakyta negerti. Toji stoiška tautinė revoliucija tinkamai buvo suprasta krašto gyventojų ir entuziastiškai paremta. Anuomet nekurta toli siekiančių svajonių, neruošta planų, bet stota veikliai kovoti prieš rusų okupaciją ir už savo tautos laisvę.

Tuo metu susikūrė Valstiečių Sąjunga, vardą pasisavinus nuo valstiečių gyventojų.

Rusai pradžioje tyrė, o vėliau griebėsi žygių. Jie kirto revoliucijos šaknis, siekdami suimti vadus. Nemažas skaičius vabalninkėnų su jų vyriausiu vadu E. Galvanausku atsiduria Panevėžio kalėjime. Jam ir kitiems grėsė ištrėmimas į Sibirą. E. Galvanauskas buvo išleistas iš kalėjimo ruošiantis trėmimą įvykdyti. Ilgai nelaukęs, jis pakeitė savo pavardę į motinos — Žukauskas ir per Suomiją atsidūrė Belgijoje.

Ten vėl tas pačias studijas turėjo iš pradžios pradėti Liege, nemokėdamas prancūzų kalbos. Jas baigęs buvo pakviestas prancūzų bendrovės, kuri tiesė geležinkelius dabartinėje Jugoslavijoje. Netrukus ten jis pasidarė patikimiausias bendradarbis ir ne kam kitam, bet jam buvo patikėta trauktis į Graikiją I pasaulinio karo metu. To pasitraukimo metu jis buvo labai sunkiai susirgęs.

1905 m. revoliucija

1905 m. sukilime buvo lietuvių tautos aiškus ryžtas, o ne vien jos vadų nusiteikimas, atsikratyti rusų priespaudos. Anuomet Galvanauską pasekė daugelis ne vien mokyklos suolą trynusių, bet ir sveiko kaimo jaunimo. Jie ėjo tuo keliu ne dėl žaismingų nuotykių, o aiškaus vidinio šauksmo vedini. Tas šauksmas buvo vainikuotas kančia: tremtimi į Sibirą, kalėjimais ar net mirtimi. Bet anuo metu tautoje nebuvo to skilimo, kuris užtinkamas šviesuoliams susirinkus Vilniaus Seime, o ypač nūdien, kai Lietuvos augintiniai skeričiojasi atplyšę lietuviškos žemės.

E. Galvanauskas anuomet buvo veiklus ne vien, kaip revoliucinės sėklos įdiegėjas, talentingas kalbėtojas, organizatorius, įvairių būrelių vadovas, skrajojantis revoliucionierius, bet ir plunksnos žmogus, nors jo visas gyvenimas buvo atžymėtas veiklos ženklu. Eilę knygelių jis parašė jau būdamas užsienyje, pasirašydamas Juodkalnietis ir kitais slapyvardžiais.

Lietuvių tauta anuomet jautė to vyksmo didžiąją prasmę. Kai Ernestas 1906 m. išėjęs iš Panevėžio kalėjimo atlankė savo senelį Mykolą Žukauską. Senelis, dešinėje belaikąs lazdą, o kairėje rožančių, paklaustas kaip besilaikąs, prabilo: "Štai einu trimis kojomis. Aš jaučiu, kaip žemė mane traukia, laukiu, kada Dievas mane pašauks". Jis buvo pasidaręs tris karstus, kad vaikai neturėtų rūpesčio jam mirus. Tačiau pirmajame atsigulė jo sūnus, antrame — žmona, o tretysis liko jam. Žvilgsniu vėl atsidūręs ties savuoju slenkščiu, senelis tęsė: "Pergyvenau abi "postanijas" — 1830 ir 1863 m. Anuomet buvo sukilę tik ponai. Žmonės nedalyvavo. Dabar sukilo žmonės. Caras neatlaikys. Taigi, vaikeli, nusikratysime ruskio".

Toji pranašystė įvyko vėliau, kai senelis Mykolas trečiajame karste ilsėjosi. Jo sūnaitis, pagautas lietuviškos žemės šauksmo ir sekdamas savąjį pašaukimą, toliau kovojo.

Lietuvos atkūrimas

E. Galvanauskas sudarė keturius kartus Lietuvos vyriausybę. Jis buvo ministeriu pirmininku 1919. 10. 2 — 1920. 6. 2; 1922. 2. 2 — 1923. 2. 22; 1923. 2. 22 — 1923. 6. 29 ir 1923. 6. 29 — 1924. 6. 10.

Tuo būdu nuo 1919. 10. 2 iki 1924. 6. 10 jis visą laiką vadovavo vyriausybei, išskyrus vieną tarpą, kurio metu buvo sudaręs vyriausybę Kazys Grinius. Tame tarpsnyje vyko pats svarbiausias Lietuvos atkūrimo darbas, vyko kovos už Lietuvos nepriklausomybę, buvo priimta 1922. 8. 1 d. konstitucija, įvesta Lietuvos valiuta, įkurtas Lietuvos Bankas, įkurtas Lietuvos Universitetas, įgyvendinta žemės reforma ir tt.

Kiekvienoje minėtoje ir eilėje neminėtų sričių ministeris pirmininkas buvo vyriausiu rikiuotoju. Daugelyje sričių, ypač ūkinėje, jam pačiam teko klausimus studijuoti. Pav. Lietuvos Banko statutas jo buvo paruoštas sekant Belgijos Banko pavyzdžiu. Čia vėl nejučiomis skverbiasi Owen J. C. Norem mintis, Timeless Lithuania 112 psl.: "1922 m. Ernestas Galvanauskas buvo ministeriu pirmininku ir jam reikia priskirti nuopelnus už šviesų ir ištvermingą vadovavimą, pagaliau vainikuotą Lietuvos konstitucijos paskelbimu. Jis buvo pažangus ir dėjo visas pastangas, kad Lietuva greitai pasiektų tokią padėtį tarptautinėje bendruomenėje, kad ji kitiems sukeltų pavydą. Lietuvos konstitucija buvo paruošta po ištvermingo darbo, kuriame pasi-

(Nukelta į 7 psl.)

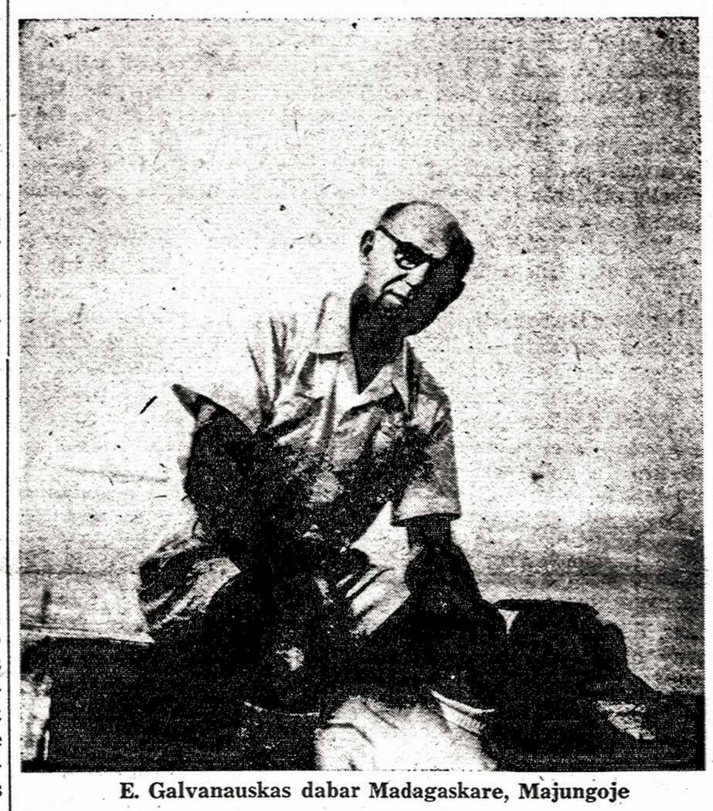

E. Galvanauskas dabar Madagaskare, Majungoje

Katalikų suvažiavimo rezoliucijos

Trečiasis Kanados lietuvių katalikų suvažiavimas, įvykęs 1952 m. spalio 11-12 d. Toronte, priėmė sekančias rezoliucijas:

1. Spaudos reikalu

Gera, moderni, augšto dorinio lygio spauda yra galingas ir būtinas veiksnys kultūringoje visuomenėje, nes ji puoselėja ir ugdo religines, etines ir kultūrines vertybes, labai daug prisideda prie tautinės sąmonės stiprinimo ir išlaikymo. Suvažiavimas kviečia visus Kanados lietuvius katalikus būti skaitytojais ir bičiuliais tokios lietuviškos spaudos, kuriai brangūs ir artimi religiniai bei tautiniai idealai.

2. Organizacijų

Įvairios lietuviškos religinės, kultūrinės jaunimo bei auklėjimo organizacijos, skiepydamos savo nariams Dievo ir Tėvynės meilę, daug nuveikė nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje. Organizuotas lietuvių katalikų veikimas ypač reikšmingas ir būtinas dabar, kai gyvename svetimoje aplinkoje, ir esame atsidūrę tremtyje. Suvažiavimas ragina visus geros valios lietuvius katalikus prie dar didesnės organizuotos veiklos — stoti nariais į jau veikiančias lietuviškas, katalikiškas organizacijas, prisidėti prie jų veikimo, kad būtų atliktos tos pareigos, kurios išplaukia iš mūsų Tikėjimo ir nuoširdžios Tėvynės meilės.

3. Mokyklų

Lietuviškosios vargo mokyklos, dažniausiai veikiančios šeštadieniais, kuriose mūsų vaikai mokosi gimtosios kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos, lietuviškai Dievą garbinti, lietuviškų giesmių ir dainų, atlieka labai svarbų darbą lietuvybės išlaikyme ir tautiniame auklėjime. Suvažiavimas pasisako už paaugusiam jaunimui augštesnių lituanistinių mokyklų kūrimą, kur, be kitų dalykų, rastų vietos mūsų religinės praeities, religinių papročių, žymesnių Tėvynės šventovių pažinimas.

4. Bendruomenės

Kovoje už Tėvynės laisvę, lietuviškosios kultūros ugdyme ir tautinės sąmonės išlaikyme nepaprastos reikšmės turi organizuotas lietuviškosios bendruomenės gyvenimas. Suvažiavimas ragina visus lietuvius katalikus remti bendruomenės veiklą ir yra nuomonės, kad Kanados Lietuvių Bendruomenė yra vieninteli jungtis apimanti ir atstovaujanti visus krašto lietuvius.

5. Bažnyčių

Šiuo laiku net keturiose lietuviškose kolonijose yra statomos arba ruošiamasi pradėti statyti parapijų bažnyčios bei salės: Toronte, Hamiltone, Winnipege ir Montrealyje — Aušros Vartų ir šv. Kazimiero. Suvažiavimas prašo visų lietuvių katalikų paremti šiuos kilnius darbus laiku ir auka.

6. Liet. evang. liuteronims ir reformatams

Esame vienos motinos Tėvynės sūnūs ir dukterys, to paties dangiškojo Tėvo vaikai. Suvažiavimas kviečia brolius, seseris evangelikus liuteronis ir reformatus kartu budėti religinių ir tautinių vertybių sargyboj tremtyje ir bendromis jėgomis dirbti įgyvendinant krikščioniškuosius principus atgimusios Lietuvos gyvenime.

Be to, suvažiavimas pasiuntė sveikinimus: Šv. Tėvui, Kanados min. pirm. St. Laurent, Toronto kardinolui James C. McGuigan, arkivyskupui metropolitui J. Skvireckui, vysk. V. Brizgiui, vysk. V. Padolskiui, VLIKo pirm. prel. M. Krupavičiui ir ALRK Fed. pirm. St. Piežai.

ELTOS ŽINIOS

— Į Europos Sąjūdį Lietuva yra senokai įsijungusi. Rugsėjo 24 d. įvykusiame Lietuvos Europinio Sąjūdžio Tarybos (LES Tos) narių susirinkime buvo naujai išrintas Vykdomasis Komitetas: dr. S. A. Bačkis, prof. J. Baltrušaitis, V. Gailius, dr. P. Karvelis, T. Šidiškis, Pr. Zundė ir K. Žalkauskienė. Tame pačiame LESTos susirinkime Vykd. Komiteto pirmininku išrinktas dr. P. Karvelis. Toliau skirstantis Vkd. Komitetui pareigomis, dr. S. Bačkis, Lietuvos atstovas Paryžiuje, yra prašytas kaip vicepirmininkas atstovauti LES Tai Centro ir Rytų Europos Komisijoje, prof. J. Baltrušaitis, irgi kaip vicepirmininkas, atstovauti ir rūpintis kultūriniais reikalais, K. Žalkauskienė vicepirmininkės pareigomis talkinti Vykd. Komiteto pirmininkui atliekant bendruosius reikalus, Pr. Zundė irgi vicepirmininko pareigomis — suorganizuoti LES Tos sekciją prie PLB Vokietijoje, T. Šidiškis pasiėmė rūpintis LESTos iždo reikalais, o V. Gailius — yra LESTos Vykd. Komiteto sekretorius.

Kad einamieji reikalai galėtų būti nedelsiant atliekami, sudarytas iš 3 asmenų Vykd. Komiteto prezidiumas, būtent — iš dr. P. Karvelio, K. Žalkauskienės ir V. Gailiaus. Tai ir bus tas organas, kurio pareiga bus atlikti visus dienos reikalus ir tarp lietuvių suorganizuoti Europinį Sąjūdį taip, kad į šį darbą būtų įtraukta platesnė visuomenė.

Visos PLB krašto valdybos, nelaukdamos atskiro paraginimo, prašomos suorganizuoti Europinio Sąjūdžio to krašto Lietuvių Tarybos sekcijas. Visi Lietuvių Bendruomenių pirmininkai gaus atskirus pakvietimus tiesiogiai.

Užsienio Tarnybos nusistatymu Europinio Sąjūdžio sekcijos turėtų būti prie atskirų bendruomenių kartu ir politiniai-informaciniai organai, kurių uždavinys būtų palaikyti glaudų ryšį su VLIKu, ypač su Vykd. Taryba ir Užsienio Reikalų Tarnyba, ir pastarajai talkininkauti Lietuvos laisvinimo darbe to krašto ribose.

Vykd. Komiteto pirm. dr. P. Karvelis rugsėjo gale ir spalio pradžioje buvo nuvykęs į Strasburgą susipažinti su čia vykusio Europos Tarybos Patariamojo Seimo darbais. Ta proga buvo sutarta Strasburge steigti Europinio Sąjūdžio sekretoriatą. Generaliniu sekretoriumi kviečiamas kun. J. Krivickas, iš seno dirbąs prie Europinio Sąjūdžio.

— Šeštasis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos metinis skyrių atstovų suvažiavimas šaukiamas Londone, Lietuvių Namuose, spa 25-26 d. Suvažiavimas pradedamas spalio 25 d. rytą 11 val. Į suvažiavimą garbės svečiu pakviestas VLIKo Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas.

— Tarptautinių politinių jaunimo sambūrių ir Europinio Jaunuomenės Vajaus organizacijos iniciatyva spalio 26-31 d. Haagoje šaukiamas Europos Politinių Jaunimo Sambūrių seimas. Jame dalyvaus visos eilės įvairių kraštų organizacijų atstovai. Seimą globoja Europinio Sąjūdžio Parlamentinė Taryba. Vykd. Taryba, apsvarsčiusi lietuvių atstovavimo klausimą, taip pat pritarė lietuvių atstovo į jį pasiuntimui. Atstovas bus išrinktas arba iš Laisvosios Europos Kolegijos lietuvių grupės narių tarpo, o jei iš ten vykti dėl kurių nors priežasčių negalėtų, tai numatyta pasiųsti NEI organizacijos ir Jaunųjų Europos Federalistų surastą atstovą.

— Prie Pietų Vokietijos radiofono Stuttgarte ruošiamose Rytų problemomis diskusijose spalio 13 d. pranešimą apie Laisvosios Europos radijo veiklą skaitė jo politinis patarėjas Mr. Griffith. Diskusijose dalyvavo visa eilė įvairių tautybių tremtinių atstovų, tarp jų iš lietuvių — Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas ir Vykd. Tarybos narys M. Brakas.

— Dr. S. A. Bačkis dalyvavo Londone Europinio Sąjūdžio Centro ir Rytų Europos Komisijos posėdžiuose, Liet. Federalistų Sąjungai Europos Federalistų Sąjungos centro komiteto posėdžiuose Strasburge atstovavo dr. J. Grinius, jauniesiems lietuviams federalistams — J. Norkaitsi jr. ir P. Klimas.

"Tėviškės Žiburių" platinimo vajus

Artėja metų pabaiga. Kaip ir visi laikraščiai, "Tėviškės Žiburiai" kviečia visus savo bičiulius į prenumeratų rinkimo vajų.

Nuo prenumeratorių skaičiaus priklauso galimybės laikraštį tobulinti ir plėsti. Šiuo metu mes jau leidžiame po vieną numerį kas mėnesį 10 psl. Padidinkime prenumeratorių skaičių dar nors vienu 1000. Tada visi pamatysim, kad jis tobulėja ir kiekvienam bus dar maloniau jo laukti.

Vajaus laikas skelbiamas nuo š.m. lapkričio 15 d. iki 1953 m. vasario 15 d.

Visus "TŽ" bičiulius kviečiame pasiryžti ir pasiruošti iš anksto. Kas galėtų prenumeratų parinkti, prašome pranešti administracijai, kad laiku galėtume pasiųsti kvitų knygutes ir prenumerat. lapus. Kartu pranešime ir sąlygas rinkėjams.

Tikėdamiesi savo bičiulių parama, nors viskas pabrango, prenumeratos mokesčio nekeliame, paliekame tuos pačius $4 metams ir $2.50 pusmečiui.

Garbės prenumerata — $10.

"TŽ" Administracija.

A. A. AUGUSTAS BALDŽIUS

VAIZDAS IŠ NESENIAI PRAĖJUSIŲ LAIKŲ

Neseniai lietuviški laikraščiai pranešė, kad š.m. gegužės mėn. 12 d. Segebergo ligoninėj Schleswig Holšteine, vakarų Vokietijoje, mirė priešpaskutinės Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas Augustas Baldžius. Velionis, kaip ir daugel kitų iš jo krašto pabėgėlių, nebesulaukė tos dienos, kuomet jis galės grįžti į savo gimtąjį kraštą. Laikraščiuose buvo pasakyta, kad jis tremtyje, ligi mirties, palaikęs asmeninius santykius su kaikuriais Mažosios Lietuvos tarybos žmonėmis, ypatingai su jos pirmininku Erdmonu Simonaičiu. Iš tikrųjų, 1947 m. p. Simonaitis man kartą sakė, jog velionis su juom susirašinėjąs ir reiškiąs vilties dar grįžti Lietuvon.

Manau, kad šio laikraščio skaitytojams bus įdomu išgirsti daugiau žinių apie šį asmenį, kurio veikimas buvo gana žymus Klaipėdos krašto paskutinio laikotarpio politikoje.

Jaunystė

Augustas Baldžius, gimęs 1883 m. lapkričio mėn. 18 d., yra kilęs iš pasiturinčios lietuviškos ūkininkų šeimos Rusnės apylinkėje, netoli Nemuno žočių. Jo šeima, Wilhelmo I ir Wilhelmo II laikais aktyviai prisidėjo prie lietuviško judėjimo, kuris stipriausiai vystėsi Nemuno apylinkėse. Lietuvininkai, jų tarpe Baldžiai ir Butkeraičiai, organizavo peticijas į vokiečių vyriausybę, kad apgintų lietuvių kalbą nuo pašalinimo iš mokyklų. Jie prisidėjo ir prie organizavimo lietuviškų delegacijų pas kaizerį, kuris jas priėmė dalyvaujant karališkai šeimai.

Velionis tada dar tebevaikščiojo kūdikio batuose. Iš tėvų ir pažįstamų nekartą girdėjo papasakojimus apie lietuvininkams daromas skriaudas kalbos atžvilgiu ir kreipimąsi į Prūsijos valdžios įstaigas šitai skriaudai pašalinti.

Kaip tada ūkininkų lietuvininkų tarpe buvo įprasta, vėlionis baigė aštuonių klasių pradžios mokyklą ir dirbo tėvų ūkyje. Sulaukęs 20 metų, dėka savo augšto ūgio ir stiprios kūno sudėties, buvo priimtas į Prūsijos gvardijos pulką, kuris pasižymėjo savo prieškarine gražia uniforma. Savo karine tarnyba Baldžius ir vėlesniame amžiuje visuomet didžiuodavosi. Atlikęs tarnybą, jis vėl grįžo pas tėvus ir dirbo ūkyje. Keletą metų vėliau jis atėjo į preikšus (užkurius) pas Pilibaitienę, Petreliuose, kurios vyras jaunas mirė.

Senasis Pilibaitis, Baldžiaus uošvis, buvo susirinkimininkas ir žinomas žodžio sakytojas. Net būdamas išimtininku, Pilibaitis aktyviai dalyvavo aname Klaipėdos krašto bažnyčios konflikte 1924-25 m. Jis jaunas buvo labai sumanus ūkininkas, kuris pajėgė per savo amžių įsigyti 400 margų pavyzdingą ūkį ir pastatyti tokius pat trobesius. Jis skaitėsi pavyzdingiausiu ūkininku visoje apylinkėje. Sakoma, kad tuomet Petrelių kaimo ūkininkai pragėrę vieną dirvos sklypą po kito, o Pilibaitis juos supirkinėjęs, kol pasidarė didžiausiu ūkininku toje apylinkėje.

Pats Baldžius prie ūkio padidinimo mažai teprisidėjo, nors ir nebuvo blogas ūkininkas. Jo dalyvavimas politikoje paėmė visą jo laiką ir darbo jėgą; daugumoje dirbo jo žmona su samdiniais. Saugų bankelio subankrutavimas Baldžiaus ūkį smarkiai apsunkino hipotekomis, nes jis ten buvo davęs žymių garantijų. Jis pasidarė priklausomas nuo vokiškų bankų, kurie tuo būdu įgijo įtakos į jo tolesnę laikyseną. "Jeigu aš turėčiau skolų Žemės Banke, — jis man kartą pasakė, — tai šitas mane jau seniai būtų pasmaugęs".

Išeina į politinę veiklą

Pirmame pasauliniame kare Baldžius nebuvo fronte. Jis mokėjęs "išsisukinėti lašinių siuntiniais", aiškindavo jo kaimynai. Po karo, prasidėjus politiniam judėjimui krašte, Baldžius jame pradėjo aktyviai dalyvauti, palaikydamas lietuviškąją pusę. Tada net buvo direktorijos narių. Vėliau buvo paskirtas Šilutės apskrities viršininku, kurioje vietoje išbuvo eilę metų. Paėmus krašto valdžią Reizgio direktorijai, jis iš tos vietos buvo atšauktas (1934 m.).

Jo draugavimas su vokiško nusistatymo sluogsniais, prasiskolinimas vokiškuose bankuose ir nepasitenkinimas centro vyriausybės atžvilgiu vedama politika, jį pamažu nustūmė į provokišką pusę. Čia jis, ypatingai gubernatoriaus Navako laikais, pasidarė vokietuojančių sluogsnių šulu. Sekančio gubernatoriaus Kurkausko pravestuose rinkimuose 1935 m. pavasarį Baldžius vokiškų sluogsnių buvo pastatytas pirmuoju kandidatu ir surinko didžiausią balsų daugumą. Už jį balsavo vokiečiai ir vokietuoją lietuvininkai.

Tuomet rinkimai ėjo ekonominiais šūkiais. Rinkikų akyse Baldžius skaitėsi asmeniu, kuris tinkamiausiai galėsiąs apginti krašto gyventojų ekonominius reikalus prieš centro vyriausybę. Po trijų metų įvykę rinkimai jau ėjo visai kitokiu obalsiu.

Nuo seimelio rinkimo ligi jo sušaukimo 1935 m. rudenį praėjo dar 5 mėnesiai. Šitas ilgas laukimo laikas smarkiai numušė naujojo seimelio narių ūpą. Krašte buvo gandų, kad seimelis nebūsiąs sušauktas, nes centro vyriausybė esanti su signatarais

(Nukelta į 6 psl.)

Įsidėmėtina "informacija"

"Naujienos" spalio 18 d. numery išspausdino labai "Liaudies Balsui" tinkamą straipsnį "Kanados lietuviai bėdoje". Ginčytis su tuo "informatorium" bei "bėdų" kėlėju nėra prasmės, tačiau kas neskaito "Naujienų" gal būtų įdomu susipažinti su tomis iš Montrealio einančiomis "informacijomis". Mat, visa šviesa iš rytų. Straipsnį pasirašo J. P. Tai labai primena dažną "Naujienų" informatorių iš Montrealio J. Pagirį, o kad strp. iš ten prisiųstas iš jo paties matyti.

KL Bendruomenės kūrimosi eigą JP nupasakoja maždaug taip, kaip "NL" rašydavo — su visais perkūnais KDemams. Tegul jų čia yra ir tegul jie to verti, bet kai sako, kad Kr. Valdyba sudaryta esanti "vien iš KD grupės žmonių", tai valdybos nariai tikrai pasijus "atidengti" ir, turbūt, nei vienas neis kad ir į liaudininkų klubo susirinkimą, skelbiamą ir šiame Nr. Toronto kronikoje.

Toliau sakoma, kad Kanadoje esą apie 23.000 lietuvių, o balsavimuose tedalyvavę apie 3.000, o kiti susilaikę dėl vienos grupės užsimetimo vadovauti, bet visdėlto "virš trečdalio buvo išrinkta liberalinio sparno žmonių". Gerai. Tik gaila, kad JP nebuvo išrinktas.

Apie suvažiavimo nutarimus, kurie visi buvo paskelbti ir "TŽ" ir "NL", JP šitaip informuoja: "b) vaikučių mokyklos ir jaunimo auklėjimas pavedamas bažnyčioms ir vienuolynams. c) laikyti bendruomenės reikalams apmokamą tarnautoją su $40 savaitei. d) Valdybos nariams už kiekvieną posėdyje sugaištą valandą apmokama $1".

O gale JP išvada: "Kanados lietuvių organizacinis gyvenimas dvelkia rudeniu".

Gal ir dvelkia ruduo p. ar drg. JP, bet tada juk daug geriau persikelti į "Liaudies Balsą", negu kompromituoti "Naujienas" savo tokiomis "informacijomis". Tada dar galima bus pridėti, kad Kr. Valdybos narių dauguma ne tik nori "liaudies prakaitu misti", bet kad jie dar kiekvienas nacis ir po pora šimtų žydų yra sušaudęs.

Naša Meta,

Toronte išeinąs ukrainiečių katalikų laikraštis, Nr. 39, spalio 4 d., išspausdino straipsnį "Litva pered marevom smerti i zagibeli", pasirašytą p.p., kuriame nupasakota, kaip Lietuva pateko bolševikų okupacijon ir ištisai pateikiamos žinomasis krašto atsišaukimas į šv. Tėvą.

— **Londonas.** — Feldmaršalas Albert Kesselring, kaip karo nusikaltėlis nuteistas 20 metų, iškalėjęs 5 metus, dėl nesveikatos iš kalėjimo paleistas.

Pavergtoj Tevynėj

Veda ALMUS

★ Rugsėjo 13 d. tarybinė spauda Lietuvoje rašė, jog "broliškoms tarybinėms tautoms ir, visų pirma, didžiajai rusų tautai NESAVANAUDIŠKAI padedant, Sąjunginei Vyriausybei, partijai ir pačiam Stalinui nenuilstamai rūpinantis mūsų respublika, mūsų ūkis gausiai apginkluotas priešakine technika" . . ., kuri tačiau "buvo naudojama taip prastai, jog nešė rimtus nuostolius kolūkiečiams ir valstybei". Tai yra dar vienas pažymių tos korupcijos, kuri, kakip spėja apdairesni sovietų žinovai, griauna Sovietų imperijos pamatus. Lietuvoje gi sovietų oficiozas skundėsi, jog mašinų traktorių stotys daugelyje vietų teįvykdžiusios tik pusę plano. "Atskirais traktoriais buvo įdirbta vos po keklias dešimtis ha dirvų. Beveik visai LTSR nebuvo naudojami kombainai. Trūksta kvalifikuotų mechanizatorių, didelis kadrų trūkumas, mašinų nuasmeninimas(?) Sėdą prie vairo neturi menkiausio elementarinio supratimo, žlugdo ne tik planą, bet ir gadina techniką, daro nuostolius . . . Greta to dar reikia paminėti stoką kovos prieš antimechaninės nuotaikas, kurias skleidžia kolūkinės santvarkos priešai . . . Lietingas oras LTSR suvėlino visą eilę darbų, tai dabar reikia ypatingos darbo drausmės, o jos nėra . . . Praktika parodė, jog daugelyje vietų labai blogai naudojamos linarovės, linų kombainai. Daugiau su tuo taikstytis negalima", pyksta organas.

Šitos visos nesekmės priežastį pasako pačio Stalino citata: "Technika be ją valdančių žmonių — negyva". Bet juk ten ne monės. Ten vergai.

★ Kauno "Pergalės" turbinų fabrikas pradėjo gaminti 500 kilovatų turbinas. Fabriko darbininkams statomi gyvenamieji namai prie Nemuno, "kurie iš pagrindų pakeis šio rajono vaizdą".

★ Šiaulių dviračių fabrikas, kaip informuoja draugas Popovas, direktorius, šiuo metu gamina dviračius vardu "Ereliukas" berniukams, ir "Kregždutė" — mergaitėms. Jis giriasi, jog naujieji "Kragždutės" tipo dviračiai turį kurkas stipresnius rėmus.

★ Vilniaus "Elfos" elektrotechnikos fabrikas gamina motorus, mikromotorus, šaldytuvams motorus "Zis Moskva" ir, visai neseniai, universalius elektropatefonus. Šiuo metu Vilniuje neva baigiama pastatyti kita elektrotechnikos įmonė, kuri, kaip užplanuota 1953/54 m. išleis "tūkstančius elektrinių dulkiasiurblių ir namininų skalbimo mašinų". Dėlto skubinama įsteigti mokyklas, kurios parengtų reikalingus specialistus.

/ Vakarų pasauliui paskelbus dalinę prekybos blokadą, sovietams daug ko trūksta. Jų tarpe ir vaistų. Bando uogomis ir gyduolėmis žolėmis verstis. F. Balčiūnienė — "Vyr. Farmacijos Tarnybos Šiaulių srities paruošų skyriaus vedėja" — reikalauja, kad vaistinėms būtų pristatomos "gausiai po šios vasaros grūdų pristatymo punktuose randamos skalsės ir šermukšniai . . . "Neleiskime šermukšnių naikinti paukščiams" — perspėja galingiausios ir turtingauisios šalies parcigūnė.

/ Klaipėdos srities II partinėje konferencijoje sekretorius K. Liaudis prikišo partinėms organizacijoms, kad jos nepakankamai intensyviai dirbo pakelti žemės ūkio, pramonės ir ideologijos lygį. "Eilė įmonių dirba nustolingai . . . Tralerių laivynas žlugdo žuvies sugavimo planus. Žuvies apdirbimo įmonės neišvengia didelių nuostolių. Žlugdo gamybos planus eilė Lengvosios Pramonės ministerijos įmonių. Statybinės organizacijos neįvykdė 1952 metų I pusmečio plano". Liaudis, kurio tikroji pavardė baigiasi —štein, skundėsi, jog su kolūkiais blogai. Ypač gyvulininkystės srityje. "Nemaža gyvulių iššvaistoma. Nėra reikiamos kovos prieš grobstymus. Kaikuriuose rajonuose, ypač Skaudvilės, Salantų, labai žemas gyvulių produktingumas. Kolūkiai nepatenkinamai vykdo pašarų paruošimo planus . . . įstatai laužomi. Komunistai marksizmo leninizmo nestudijuoja. Mokytojams neteikiama parama". Žuvies Tresto valdytojas drg. Kulašenko sutko, jog "blogai. Blogai rūpinamasi kadrų parengimu. Nesirūpinama paskirų tralerių darbu . . ." Drg. Švecov detalizavo įstatų pažeidimo reikalą, pareikšdamas, jog "daugelis trūkumų, išketlų prieš pusę metų, dar dabar nelikviduota. Keturiuose rajonuose dar negrąžintas kolūkiams visuomeninis turtas, kurį grobstė antikolūkiniai elementai. Drg. Ovanesov, Klaipėdos "burmistras", skundėsi, jog niekas nepadeda jam statyti taip reikalingų gyvenamų namų, ligoninių, mokyklų ir kitų statybų. Tralerių Laivyno valdybos viršininkas Demidov nusiskundė, jog lėtai kokvojama prieš trūkumus. Iškeliami nauji kadrai, žmonės mokomi įvaldyti naująją techniką. Yra pasižadėta išplėsti laivų remonto bazę, imtis žvejybos uosto statybos. Be to, dar kalbėjo Konservų fabrikų direktorius Baklažoglo, Laivų remonto gamyklos direktorius Potilicin, Plungės rajono vykdorgas Glušakov ir kiti.

★ Gi Vilniaus srities II partinė konferencija parodė jog LTSR tikrai didelis kadrų trūkumas. Vis keičiasi rusiškųjų valdovų pavardės. Matyt, per greitai ištvirksta "mažojoje Amerikoje", kurios nesiseka suproletarinti. Vilniaus sekretorius Paščenko, naujaji atvykęs, kalbėjo trumpai, atiduodamas balsą paskiriems portorgams. Grigonis iš Vilniaus universiteto, išvardinęs visą eilę trūkumų, pasigyrė, jog šiuo metu augštosiose Vilniaus mokyklose mokosi apie 2600 studentų.

★ Paskelbus "Tiesai" vedamuoju jog reikią naikinti antimechanines nuotaikas LTSR kolūkiuose, tarybinė spauda leidžiasi į detales. Štai paaiškėjo, kad Telšių rajone šiais metais derliaus paruošos buvo žlugdomos kas penktadienį. "Tauralo", "Džiugo", "Tarybų Lietuvos" ir eilėje kitų kolūkių ypač antimechaninės nuotaikos yra įsigalėjusios. Priešakinė technika, o ypač kombainai yra visai nenaudojami. Ir darbo drausmė yra paslijusi. Skundžiamasi, jog nežiūrint "į tai, kad, esant nepalankiam orui, reikia branginti kiekvieną giedro oro valandą, kolūkiečiai į darbą atein avėlai, baigia darbą taip pat, kada kas nori. Daugumoje kolūkių darbas nėra planuojamas ir kolūkiečiai iš vakaro nežino, ką jie dirbs sekančią dieną. Kaip kad atsitiko "Tausalo" kolūkyje. Po kelių dienų lietaus oras pragiedrėjo. Pakilęs vėjas nupūtė paskutinius rasos likučius ir apie 100 ha rugių lauke sustatinėtos gubos laukia, kada kolūkiečiai imsis priemonių greičiau jas suvežti iš lauko. Tačiau rugių lauke nepamatysi nė vieno dirbančiojo. Už tai kolūkio valdybos kieme jau nuo pat ryto stoviniuoja kelios dešimtys kolūkiečių. Jie laukia . . . uždučių. Nesulaukę žmonės išsiskirsto, o rugiai ir toliau palieka stovėti . . . Sudėtinga MK 1100 kuliamoji Karlo Markso vardo kolūkyje per kelias dienas prikūlė tik 900 kg grūdų. Tame pačiame kolūkyje yra net trys kitos kuliamosios, tuo tarpu "Tarybų Lietuvos", "Skliauščių" ir kitose žemės ūkio artelėse kūlimas nepradedamas nes nėra kuliamųjų! . . . Telšių rajonas niekada nepirmavo. Jis vėlavo su sėja, su šienpiūte, su pašarų paruošimu ir tt. Vaizdinga iliustracija iš Stalino rojaus, ar ne?

★ E. Snegiriov, LTSR Statybos ministro pavaduotojas išsiaiškinęs jog daugiaskylės plytos mažina statybos kainą siūlo jų daugiau gaminti LTSR. Rokų plytinėje nepkankamai gaminami plyšiniai keraminiai akmenys, kurie leidžia sutaupyti geležį. Jie buvo naudojami Kaune statant keturaugštį benrabutį ir eilę gyvenamųjų namų Vilniuje. Jis kaltina Statybinių medžiagų ministeriją, jog ji negaminanti šios statybinės medžiagos pakankamai. Pasiteisinimas, kad nėra tinkamo molio nesąs rimtas. Taip pat ir paprastos plytos esą skandalingai menkos kokybės, ypač iš Palemono ir Dvarčionių plytinių.

★ Aiškindamas "Stalinius penkmečių planus", A. Nosov tarybinėje lietuvių spaudoje šit ką rašo: ". . . sąjunginė vyriausybė ir asmeniškai draugas Stalinas tėviškai rūpinosi ir tebesirūpina T. Lietuvos darbo žmonėmis. Remdamosi nesavanaudiška broliškųjų tarybinių tautų ir, visų pirma, didžiosios rusų tautos pagalba, komunistų partijos vadovaujama, mūsų respublika pasiekė puikias pergales. 1950 m. pramonės produkcija pakelta 87% daugiau negu prieškariniais 1940 metais. Atstatyta daugiau kaip 190 įmonių. Sukurtos naujos pramonės šakos: stiklių gamyba, metalo apdirbimas ir tt. Penkmečio metais pradėjo veikti "Žalgirio" stiklių gamykla Kaune, "Kaitros" techninių įrengimų gamykla, "Elfos" motorų gamykla ir tt. Atstatyti ir rekonstruoti "Metalo", "Neries", "Priekalo" ir "Komunaro" metalo apdirbimo fabrikai. Pilnutiniai atstatytos karo metu sugriautos Petrašiūnų, Klaipėdos ir Vilniaus elektrinės. Sustiprėjo respublikos kuro bazė(?) . . . Darbininkų skaičius padidėjo trigubai palyginti su 1940 metais. Tarybinė santvarka visiems laikams likvidavo nedarbą . . . "Istoriniai poslinkiai" įvyko Lietuvos žemės ūkyje. Per pirmąjį penkmetį baigta Lietuvos ūkio kolektyvizacija. Buvo įsteigta 120 MTS. Mašinų technia išstumia sunkų fizinį darbą (tik bėda jog sovietų priešakinė technika tiek šlubuoja) . . . Bibliotekų skaičius užaugo 3 kartus. Ateities penkmečio plane Nosov rado pasigirti Nemuno elektrinės prie Birštono statyba (kas norėtų lažintis, jog dar ir dabar braižytojai nė planų nepradėjo!) Jis mini visą eilę gražių dalykų, bet įdomiausias tai "mechanizavimas gyvulininkystėje". Taip pat jam rūpi ką nors toliau daryti apie žemės ūkį kaip visumą, nes nežiūrint "mechanizacijos" kolektyvizuotas Lietuvos ūkis pagamina keturius kartus mažiau negu 1940 metais.

★ "Kauno Tiesa" kaip didžiausią sensaciją paskelbė penkmečio plane numatytos projektuoti Birštono hydroelektrinės statybą, kaip pavyzdį, kaip "komunistų partija rūpinasi lietuvių tauta".

★ J. Chlivicky, "lietuvių rašytojas", parašė brošiūrą "Amerikos demokratijos užkulisyje", kuria atremiamos "Amerikos Balso" žinios apie laisvojo krašto prezidento rinkiminę kampaniją, kuri, matyt, plačiai komentuojama LTSR.

★ Paskelbus "Nėra pasaulyje kitos tokios šalies, kurioje tiek daug dėmesio, meilės ir rūpinimosi būtų skiriama jaunajai kartai, kaip mūsų socialistinėje Lietuvoje" (meliodija a la "Ja drugoi takoi Strany neznaju"), spaudoj pakartotinai reikalaujama, kad kas nors susirūpintų vaikų namais, kuriuose yra surenkami išvežtųjų, kalinių ir šiaip sužydėjusioje tėvynėje gausiai atsirandančiais našlaičiais. Šiuo kartu pranešama, kad Pabradėje auklėjimo darbas pavestas kažkokiems svieto perėjūnams. Šiuo metu direktoriumi yra drg. Belskaja. "Todėl nenuostabu, jog auklėjimo darbas vyksta nepatenkinamai . . . Iki šiol (rugsėjo pabaiga) neparuoštas nė vienas pagaliukas malkų žiemai. Blogai rūpinamasi vaikų namuose ir kitais auklėtinių būtinais poreikiais. Kambariuose nešvaru, nejauku . . . Nei kompartija, nei Švietimo ministerija nerodo, nors žino, nė menkiausio noro padėti". Smagu, kad mūsų vaikams kolkas tokie vaikų namai negresia . . .

★ Praėjusį mėnesį Vilniuje Komjaunimo gt. 58 buvo likviduotas Elektros aparatų cechas "Progres". Tai derinasi su žiniomis iš Maskvos, kad elektrotechnikos įmonės iš Baltijos valstybių keliamos toliau į "matušką Rosiją" gilumą.

Fort William, Port Arthur, Ont.

Visi turime dirbti

Kaip matome iš Kanados lietuvių spaudos, jau įsikūrė Kanados Lietuvių Bendruomenė su Centro Valdyba. Tai kiekvieną lietuvį džiuginanti žinia. Vistiek kaip seniai kas apleido savo gimtą kraštą, vistiek kur kas Kanadoj įsikūrė — didmiestyje mažam miestelyje, ūkyje, miške ar kur kitur — visų mūsų šventa pareiga burtis po viena tautine pastoge, paliekant nuošaly betko kius partinius siekius, kurie reiškėsi per spaudą, neduodant nieko gera. Visi ir visur stokime kaip vienas į darbą, tverkime KL Bendr. apylinkes visur, kur tik mūsų tautiečiai gyvena. Organizuoti būdami tikrai įrodysime, kad mes esame tikri Lietuvos sūnūs ir dukros, kad mums visiems yra brangi mūsų miela motina Lietuva, kuri šiandien retežiais surakinta ir kruvinom ašarom apsiliejus laukia laisvės valandos. Per organizacijas mes galėsime palaikyti savo tautybę, kalbą, kultūrą ir tautinį idealą.

Kanada ir JAV, kur rado prieglaudą daugiausia lietuvių, remiasi pilna to žodžio prasme demokratija, nesiekia ir netrokšta brangaus tautinio idealo nei iš vieno išplėšti, o leidžia ir duoda savo tautybę, kalbą ir kultūrą palaikyti ir ją gerbti. Nes, kas myli savo gimtą kraštą, tautybę ir kalbą, tas bus geras ir šito krašto pilietis. Kaip šitas kraštas mums yra geras, taip ir mes visi privalome būti jam geri, padorūs ir sąžiningi. Gerbdami šitą kraštą, kartu ir savo tėvynę Lietuvą palaikysime.

Tad visi, Broliai ir Sesutės, kurie gyvename Port Arthur ir Fort William ribose, į darbą! Sutverkime Kanados Lietuvių Bendruomenės apylinkę.

Valeri Sibulis.

SAULT STE. MARIE, Ont.

Pakeltas atlyginimas plieno ir popieriaus fabrikuose

Po ilgai nusitęsusių derybų tarp plieno fabriko "Algoma Steel" ir šio fabriko unijos pagaliau pasiektas susitarimas. Mažiausias valandinis atlyginimas vietoje buvusio $1,36 dabar bus $1,43½ — dieninei, $1,48½ popietinei ir $1,50½ naktinei pamainai. Nauja sutartis galioja nuo š.m. gegužės 1 d. ligi 1954 m. gegužės 1 d. Aišku, kad atlyginimo skirtumas už praėjusį laiką nuo gegužės 1 d., bus taip pat išmokėtas. Be to, plieno fabriko darbininkai gausią kaikuriuos pagerinimus dėl atostogų ir svarbiausia, būsią įvykdyta darbų klasifikacija pagal kurią bus kaikam mokamas atitinkamai dar didesnis atlyginimas. Dėl šio paskutinio punkto, berods, dar galutinai nesusitarta.

Pakeltas atlyginimas ir popieriaus fabrike "Abitibi". Čia pridedama 4 centai nuo š.m. gegužės mėn. 1 d. ir dar 4 centai nuo š.m. lapkričio 1 d. Tas viskas po š.m. lapkričio mėn. 1 d. sudarys pagrindinį mažiausią atlyginimą $1,41 valandai ir dar kaikuriuos kitus smulkius pagerinimus.

Artimiausiu laiku atlyginimas bus pakeltas ir vietos chromo fabrike "Krumplente", kur tebedirba keletas mūsų tautiečių. Šis fabrikas paprastai savo mokamą atlyginimą derina — laiko lygiu su didžiuoju kaimynu plieno fabriku. Nors šį fabriką kaikas labai peikia, tačiau jei jis priimtų, tai šimtai dirbančiųjų pas kontraktorius ir mažesnėse darbovietėse, mielai pradėtų čia dirbti. Šiame fabrike dirbama 6 dienos savaitėje. Prieš kurį laiką čia pradėjo dirbti žinomas Lietuvoje sportininkas ir buvęs Kūno Kultūros Rūmų vicedirektorius Vladas Bakūnas.

Šiuo tarpu mūsų mieste jaučiamas pagerėjimas darbo ieškant. Jau kuris laikas darban po nedidelį skaičių iš seniau užsiregistravusių priiminėja plieno fabrikas "Algoma Steel". Vienas kitas bedarbis gavo darbo chromo fabrike "Krumplente". Lengva gauti darbo pas kurį nors vietos kontraktorių, iš kurių daugiausia darbininkų priėmė didelė statybos firma "Foundation Company of Canada". Žinoma, čia daugumoje yra tik laikinieji darbai — ligi žiemos.

Mūsų LOK artimiausiu laiku numato vykdyti rūbų rinkliavą Vokietijoje pasilikusiems tautiečiams. Apgailestaujama, kad nežinoma koks yra BALFo atstovo Kanadoje adresas (o gal tokio visai nėra? — Nėra! Red.), kur galima būtų surinktus rūbus persiųsti, nes persiunčiant į JAV vietos pašto įstaigos nepriiminėja didesnių kaip 15 svarų paketų, o tokio paketo persiuntimas į JAV kaštuotų apie $2.

LOK lapkričio mėn. rengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą. Tokio minėjimo pernai nebuvo, tiktai vienas iš buv. Lietuvos kariuomenės karininkų ta proga įvykdė rinkliavą lietuviams karo invalidams sušelpti.

LOK pertvarkymas — perrinkimas pagal naujas taisykles numatomas šių metų gale, kada dabartiniam komitetui nustatytas laikas pasibaigs.

Lietuviškos spaudos ir knygų platinimo punkte, pas A. Motiejūną, 78 Tancred Str. (tarp autobusų stoties ir didžiosios Lablow maisto krautuvės Queen St. E.) yra neseniai gauta daug įdomių naujų knygų iš spaudos centrų JAV ir Kanadoje. Čia galima atrasti atitinkamų knygų ir mūsų jaunajai kartai. Taip pat, kas norėtų užsiprenumeruoti "Lietuviškąją Enciklopediją", turi į šį punktą kreiptis.

"Automobilizmas". Šį rudenį du mūsų kolonijos tautiečiai pp. Skardžius Aleksas ir Umbrasas Pranas įsigijo naujas auto mašinas. Pastarasis turėjo apynaują mašiną, tačiau išvykęs prie ežero žuvauti paliko neužrakintą ir laivelių prižiūrėtojas pusindėnas pamėgino "draivinti". Rezultate — "draiveris" sėdi kalėjime, o Umbrasas važinėja nauja mašina . . .

Dar kitas tautietis, kurio tik iškraipyta pavardė paduodama vietiniame "The Sault Daily Star", paslydo ir apsivertė su savo puikia nauja mašina ant apledėjusio plento nepertoli mūsų miesto. Nuostoliai esą įvertinti 500 dolerių.

— Prieš mėnesį A. Motuzai krikštijo antrąjį sūnelį. Ta proga buvo surengtos gražios vaišės.

— Dipl. inž. Nekutavičius Leonas, dirbęs "Foundation Company of Canada", persikėlė iš mūsų miesto į Kingstoną, Ont., kur gausiąs asistento vietą ten esančio universiteto statybos fakultete ir ruošis doktoratui.

— Dipl. inž. R. Paškauskas atvyko į mūsų miestą iš Toronto ir pradėjo dirbti "Foundation Co. of Canada" savo specialybėje.

— Miškininkas Umbrasas Balys susilaukė savo šeimos iš Vokietijos.

— Guli ligoninėje dirbdamas miške sulaužęs koją tautietis Juodviršis Juozas.

— Išvyko iš mūsų miesto į Montrealį, iš kur artimiausiu laiku išvyks į JAV, Šaltenis Ant.

— Jau senokai buvo išrinktas specialus komitetas "šeštadienio mokyklai", tačiau tas reikalas, atrodo, nejuda iš vietos; anot tos patarlės — "iš čia nematyti, o iš ten negirdėti" . . . Daugelis mokyklinio amžiaus vaikučių tėvų, beabejo, sutiktų prisidėti ir paremti šį opų reikalą pinigais.

N. N.

Delhi, Ont.

Lapkričio 8 d., šeštadienį, 7 v. vak., Delhi KLB LOK lenkų salėje rengia šokių vakarą. Gros puikus orkestras. Apylinkės lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

WINNIPEG, Man.

Bažnyčios Įsig. Fondan aukojo: Antanas Kunsaitis $50, K. Peštininkaitė, Omaha, JAV, $5.

Aukojusiems nuoširdus ačiū.

— Pereitą savaitę miesto inžinierius apmatavo liet. bažnyčios sklypą. Pasirodo sklypas yra keliais coliais didesnis.

— Šeštadienį, spalio 18 d., Immaculate Conception bažnyčioje moterystės ryšiu sujungta Virginija Vidrikaitė ir William Ozuk. Vestuvių balius įvyko liet. klubo salėje.

— Visame Winnipego mieste vyksta katalikų surašinėjimas. Miestas suskirstytas rajonais ir išdalintas visom parapijom. Lietuviams teko pats miesto centras, kur Main kertasi su Portage. Ir visa Main gt. iki CPR stoties. Iš lietuvių sutiko surašinėti: Stasys ir Algimantas Radzevičiai, Arūnas Bujokas, Bronė Bujokienė ir Mykolas Januška.

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBĖS

Prel. Jonas Balkūnas spalio 12 d. atšventė savo amžiaus 50 m. sukaktį. Daug gražiausių metų!

Patariamosios Lietuvių Grupės naujas adresas: Lithuanian Consultative Panel, 4 West 57th St., Room 907, New York 19, N.Y.

Čikagos lietuvių konferencija, įvykusi spalio 12 d. priėmė sveikinimo rezoliuciją prezidentui Trumanui, atsišaukimą į lietuvių visuomenę, kviečiantį visus vieningai remti ALTo darbą bei kovą dėl krašto laisvės; priėmė taip pat padėkos rezoliucijas lietuvių senosioms organizacijoms, lietuvių kilmės veteranams, rezoliuciją jaunimo reikalu ir eilę kitų rezoliucijų: padėką spaudai ir radijams, reikalavimą visų veiksnių nuoširdaus bendradarbiavimo ir tt. Privačių asmenų pasiūlyta rezoliucija PL B-nės reikalu liko nesvarstyta, nes komisija jos nerekomendavo.

Čikagos liet. socialdemokratai, savo spalio 19 d. susirinkime "Naujienų" patalpose priėmė rezoliuciją AL Bendruomenės kūrimo reikalu. Jos pradžioje sakoma: "Noras primesti privalomai visai išeivijai Lietuvių Bendruomenę prieštarauja demokratijos dėsniams ir tokiame pasikėsinime slypi nacizmo raugo likučiai".

Toliau sakoma, kad politinėje veikloje yra visiškai patenkinamas ALTo, o šalpos srityje BALFo darbas, tad LB tiktų dirbti tik švietimo ir kultūros darbas, kuris iki šiol nebuvęs koordinuotas.

Susirinkime dar buvę prieita nuomonės, kad į LB "nariai būtų priimami jų duotais pasižadėjimais mokėti statute numatytą nario mokestį ir vykdyti statuto numatytus LB uždavinius".

Nutarimai, reikia pasakyti, verti nusistebėjimo. Ar soc. demokratai nori LB organizavimą trukdyti, ar tai tik bereikalingas replikavimas į neapdairius kaikieno pasisakymus? Juk dėl LB sudarymo principų JAV jau buvo susitarta, tad kam dar neigiamybės akcentuoti? Juk išleidžiant pozityviąją pusę, vien negatyviąją iškeliant, griaunamas pats LB pagrindas.

Philadelphia LBApyl. Valdyba spalio 12 d. pasiskirstė pareigomis: pirm. J. Švedas, vicepirm. B. Raugas ir kun. St. Raila, ižd. teis. V. Mykolaitis, sekr. E. Šaulytė, nariai: Z. Jankauskas, St. Mankus, J. Česonis, J. Jankus, B. Dirmauskas.

Valdyba tarp kitko nutarė išleisti Phil. liet. metraštį, kurį paruošti pavesta V. Mykolaičiui ir Br. Dirminui.

Rev. kom.: V. Valertas, Bern. Žukauskas, B. Mitalas.

Harrison - Kearny, N.J., lietuviai stato naują bažnyčią. Sklypas nupirktas jau prieš 10 metų. Šiuo metu tebesinaudojama mažyte primityviška bažnytėle, kuri jau seniai nebepatenkina parapijiečių reikalavimų. Parapijoje yra apie 600 šeimų, klebonas kun. L. Voicekauskas, vikaras kun. D. Pocius.

Tėvas Jurgis Gailiušis, lietuvių pranciškonų provincijolas Amerikoje, paskirtas ir Lietuvos provincijolu, tad jis rūpinsis ir visais lietuviais pranciškonais, pasklidusiais po visą pasaulį, kurie nesant susisiekimo su Lietuva priklausė centrinei vadovybei Romoje.

VOKIETIJA

Vokietijos Krašto Tarybos padėka. Naujai išrinktoji Vokietijos Krašto Taryba, rugsėjo 3 d. susirinkusi pirmam posėdžiui Hannoveryje, išklausiusi Krašto Valdybos pranešimo apie atliktus darbus, kurių svarbiausias buvo lietuvių švietimo srityje, įsteigiant ir išlaikant Vokietijoje lietuvių gimnaziją ir visą eilę lietuvių pradžios ir vargo mokyklų, kartu su Valdyba konstatuoja, kad šitas darbas galėjo būti sėkmingai atliktas tik su plačios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dosnia pagalba.

Krašto Taryba laisvame pasaulyje išsiskaidžiusiems tautiečiams reiškia už tą paramą savo padėką ir pagarbą. K. Taryba nuoširdžiai dėkoja tūkstančiams žinomų ir nežinomų lietuvių, kurie savo nenuilstamomis aukomis ne tik parėmė Vokietijoje gyvenančių lietuvių pastangas mokyti ir auklėti savo vaikus lietuviškoje dvasioje, gelbėti juos iš materialinio ir dvasinio skurdo, bet savo aukų gausumu ir pastovumu taip pat užtikrino lietuviškų mokslo įstaigų Vokietijoje ateitį.

Krašto Taryba, nuoširdžiai dėkodama visiems aukotojams, tiki, kad ir ateityje skurde ir nelaimėje Vokietijoje gyvenantieji lietuviai nebus užmiršti ir tokiomis pat gausiomis aukomis bus paremta bendruomenės vadovybės kova už lietuvių tautos gyvybinius reikalus.

Vokietijos Kr. Tarybos Prezid.: pas. **A. Survila, A. Giedraitis, E. Žilius.**

Lietuvių bendruomenė Vokietijoje

Krašto Valdybos rugpiūčio—rugsėjo mėn. statistikos žiniomis, Vokietijoje yra:

Britų zona: Žemutinė Saksonija 1551 — 518 vaikų, 487 vyrų ir 546 moterų; Schleswig-Holstein 2466 — 794 vaik., 744 vyr., 928 mot.; Nordheim-Westphaleen 293 — 80 vaik., 114 vyr., 99 mot.;

Amerikiečių zona: 3239 — 801 vaik., 1608 vyr., 830 mot.;

Prancūzų zona: 245 — 49 vaik., 104 vyr., 92 mot.

Išviso lietuvių 7794 — vaikų 2242, vyrų 3057, mot. 2495.

Tokiu būdu organizuotoji lietuvių bendruomenė Vokietijoje ne tik neturi tendencijos mažėti, bet paskutiniu laiku dargi gerokai padidėjo — 352 nariais.

Augimo tendencija ir toliau reiškiasi. Vienur kitur atsiranda pavienių lietuvių, o kaikur jie susiburia net į nedideles seniūnijas. Tokia nauja seniūnija rugsėjo mėn. įsisteigė Bad Kreuznache. Tai yra tuo tarpu tik keliolikos žmonių seniūnija, bet visi dirbantieji ir susipratę lietuviai. Girdėti, kad apylinkėje yra ir daugiau lietuvių. Reikia tikėtis, kad jie susiras ir prisiglaus prie naujai įsteigtos seniūnijos.

Nauja Dillingeno Apylinkės Valdyba: pirm. Jonas Rauchas, sekr. Edvardas Getneris, ižd. Ignas Žilionis. Kontrolierius Viktoras Paukštaitis.

Dillingene pasilikęs nedidelis lietuvių būrelis rugsėjo 10 d. galutinai persikėlė į naujai pastatytus blokus. Buvusi stovykla visai likviduota. Gyvenimas naujuose butuose patogesnis, nors daugeliui bus daug sunkesnis. Dalis lietuvių gyvena iš bedarbių arba socialinės pašalpos.

Gyventojų nuotaika nebloga. Gyvenama viltimi grįžti iš čia laisvon Tėvynėn. Rugpiūčio 30 d. bendruomenę aplankė BALFo pirm. kan. Končius ir įsteigė šalpos komitetą. Jį sudaro Širvinskaitė, Žilionis ir Kalvanas.

BELGIJA

Belgijoje beliko vos apie 300 lietuvių, kitų daugumas emigravo į JAV ar Kanadą. Norėtų išvykti ir likusieji, tikėdamiesi, kad jei pirmieji bandymai padėti norintiems persikelti kitur ir nebuvo sekmingi, tai bent turėtų pasirodyti sekmingesnis dabartinis, remiamas BALFo. Patys lietuviai plačiai pasklidę po visus anglies kasyklų rajonus, dėl to nuotoliai sudaro nemaža sunkumų kultūrinei ir tautinei veiklai išplėsti. Nutautimo pavojus gal kiek mažesnis nei kituose kraštuose.

Vargo mokykla Liežo apylinkėje pradėjo šeštuosius metus. Tėvai mielai leidžia savo vaikus į šį lietuvybės židinį ir visaip jį paremia. Tik labai pasigendama lietuviškų mokslo priemonių. Per 85% tautiečių skaito lietuvišką spaudą, gausiai perkamos lietuviškos knygos, taip pat lietuviškos muzikos plokštelės iš Londono, kur iš His Master Voice centrinės galima gauti daugiau kaip 30 iš nepriklausomybės laikų plokštelių.

ITALIJA

Italijos LB iki šiol tebėra nesuorganizuota. Kai 1950 m. lankėsi Romoje VLIKo pirm. ir Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos tvarkytojas prel. Krupavičius, Italijos Liet. Bendr. LOK pareigas eiti jis įgaliojo It. Liet. Centrinį Komitetą, kurio pirmininku tada buvo kun. dr. Pavalkis, o nariais pp. Macevičius ir Lozoraitis jr. Išvykus kun. Pavalkiui, jo vieton įėjo kun. dr. Vaišnora. Šiuo metu ir pastarasis yra išvykęs į JAV. Tą komitetą jau būtų laikas perinkti, nes jokių rinkimų nebuvo nuo 1946 m.

Italijos lietuviai pasigenda Lietuvos atstovo pareigas einančio ar tą darbą dirbančio asmens, kuris reikalui esant intervenuotų augštesnėse italų įstaigose. Sakysim, vizos gavimo reikalu. Pabėgėlių judėjimas Italijoje, panašiai kaip Prancūzijoje, yra suvaržytas ta prasme, kad vykstant į užsienį reikia gauti specialų vidaus reikalų ministerijos leidimą. Jo gavimas trunka ilgesnį laiką, kas praktiškai reiškia, jog skubiais atvejais vizos gavimas normaliu keliu neįmanomas. Daug padeda kun. Mincevičius, turįs gerų pažinčių su pačiais augštaisiais italų vyriausybės žmonėmis. Deja, jo veikla apribota tik jo asmeniniais ryšiais, nes neturi reikiamų platesnių įgaliojimų iš atitinkamų liet. veiksnių pusės. Tai labai gaila, nes šitas didelės energijos žmogus galėtų daug nuveikti bendram lietuviškam reikalui lygiai taip, kaip nuostabiai daug yra padaręs pats vienas Lietuvos garsinime italų spaudoje. Šiaip su vyriausybe čia niekas jokių ryšių nepalaiko ir kai valdinėms įstaigoms prireikia kuriam reikalui lietuvių, jos kreipiasi į Liet. atstovybę Vatikane. Taip buvo ir Romos radijui pradedant lietuviškas programas. Jos buvo pažadėtos kai Romoje lankėsi VLIKo delegacija. Kai pagaliau atėjo laikas jas pradėti vykdyti, radiofonas kreipėsi į Vatikano atstovybę. Tada nuvyko ten atstovybės sekretorius p. St. Lozoraitis jr., kuriam ir buvo pavesta transliacijų reikalą sutvarkyti. Spaudoje, tiesa, tada buvo kalbama apie min. Lozoraičio laimėjimus. Bet tai jau buvo priskirtas jam sūnaus — Vatikano atstovybės sekretoriaus — darbas.

AUSTRALIJA

Australijos lietuvių istorijai medžiagą renka bei ją tiria žinomas mažalietuvis veikėjas J. Reizgys.

Australijos LB Tarybos suvažiavimas įvyks šių metų pabaigoje Adelaidėje.

Adelaidės ALB moterų sekcija liepos 27 d. buvo suruošusi įdomų šv. Onos kermošių Ksavero salėje. Buvo ir karabelniko būda su kermošinėm prekėm — baronkų iki maldaknygių ir liet. laikraščių, lietuviškų valgių pietūs, pasilinksminimas bei šokiai. Pelnas paskirtas Vasario 16 gimnazijai.

Sydnejuje sudaryta visų organizacijų atstovų komisija Liet. Namų įsigijimo reikalui.

Firmos "Statyba" savininku, atmokėjęs kitiems dalis, liko inž. M. Bogušas.

Australijoje didėja krizė ir nedarbas. Iš Melbourno pranešama, kad užsidaro daug fabrikų, esą uždaryti ir 36 tekstilės fabrikai. Esama apie 60.000 bedarbių. 6000 italų pareikalavę arba duoti jiems darbo, arba grąžinti atgal į tėvynę, buvo išgabenti į akmens anglių kasyklas. Daug europiečių nori grįžti atgal arba emigruoti kitur, todėl europiečiai darbininkai, kad nepabėgtų, į darbus uostuose arba prie laivų priimami sunkiai, ypač viengungiai. Iš gaunamos 25 šil. savait. pašalpos galima tik pramisti. Kiti negali susigyventi su kraštu net išbuvę po 10 m. Kaikurie vokiečiai paprašė juos grąžinti jėga atgal, bet buvo atsakyta: nėra laivų. Yra atleista iš darbo ir visa eilė lietuvių. Ypač didelės sausros siaučia šiaurinėje Australijoje. Tikimasi padėtį pagerėsiant tik po 1 metų.

Rež. J. Gučiaus iniciatyva Adelaidėje yra įsikūrusi Liet. Dramos Studija, kuri rugpiūčio 9 d. suvaidino Čapeko RUR, o po savaitės Gučiaus surežisuotus Kudirkos "Viršininkus".

Adelaidės arkivyskupas rugpiūčio 31 d. dalyvavo šv. Kazimiero šventės pamaldose lietuvių bažnytėlėje ir po jų sekusioje arbatėlėje, kurią suruošė ALB Moterų sekcija.

N. ZELANDIJA

N. Zelandijoje bendruomenės apylinkės įkurtos Wellingtone, Aucklande, Christchurche ir Dunedine. Yra leidžiamas informacinis biuletenis "N. Zelandijos Lietuvis". Vietos dailininkų tarpe gerą vardą yra įsigijęs klaipėdietis R. Gopas, dalyvavęs eilėje parodų ir suruošęs 4 savo atskiras parodas.

DĖMESIO ŠEŠTADIENINĖMS LIETUVIŲ MOKYKLOMS!

Ar jau turite klasių žurnalus ir mokinio pažymių knygeles šiems mokslo metams?

Rašykite "Žiburių" Spaudos Bendrovei 941 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada.

Žurnalo kaina $1, knygelės 15¢.

ŽMOGUS PASAULYJE

Amžių bėgyje mes matome nuolatines žmogaus dvasios grumtynes. Šitos grumtynės visumoje yra grumtynės už paskutinę buvimo prasmę arba paties gyvenimo tikslą. Tam tikslui mes turime įvairius atsakymus, kuriuos duoda filosofija, religija ir įvairių tautų išmintis. Kiekvienas toks atsakymas atskirai paėmus atitinka tam tikrą žmonijos epochą ir vieną arba kitą kultūrinę visumą. Visumoje tačiau jie yra vieninga žmonijos dvasios pastanga kovoje už buvimo tikslą ir tiesą.

Tiesą žmogus turi pažinti. Praeidamas per šį pasaulį jis gyvena, gyvena ieškomai tiesai. Žmogus ieško tiesos, nes jis yra tiesos trokštantis. Tiesos troškimas jį veda prie pažinimo. Tiesa žmogui yra pridengta, ir žmogus, ateidamas su tiesos ieškojimo troškimu, kartu atsinešė ir pažinimo troškimą. Pažinimas atėjo į šią žemę kartu su žmogumi. Pažinimo pradžia esmingai susijusi su žmonijos pradžia. Pažinimo trokšdamas, žmogus nerimo jau ir Rojaus aplinkumoje. Jis suvalgė uždraustą Gėrio ir Blogio pažinimo vaisių. To pasėkoje neteko Rojaus ir užsitraukė amžiną gimtosios nuodėmės naštą. Tai žmogus padarė dėlto, kad pažinimas žmogui yra tiek vertas, kiek yra vertas ir pats gyvenimas. Žmogus negali gyventi be pažinimo. Jis trokšta pažinti patį save savo puolusioje būtyje ir patį save joje nuteisti.

Iš kitos pusės pažinimas yra nenumaldomas gyvenimo reikalingumas. Žmogiškojo gyvenimo pagrinde glūdi pažinimo troškimas. Gyvendamas žmogus turi pažinti, turi pažinti, kad jis gyventi galėtų.

Kiekvienas pažinimas yra tam tikros pasaulėžiūros, tam tikro laikotarpio išdava, kurią žmonės ir tautos atsiekia to laiko dvasioje. Užtai iš įvairių kelių, vedančių į pažinimą, gaunasi įvairios pažinimo išdavos. Iš kitos pusės pažinimas visoje žmogaus būtybėje yra skirtingas nuo racionalinės pažinimo sąvokos. Žmogus siekia ne vien tik racionalinio pažinimo, nes žmogus nėra vien tik sausas ratio. Žmogus yra vitališka būtybė su protu ir darniai plakančia širdimi. Širdis yra gyvenimo pulsas. Tikrasis pažinimas gali būti pažinimas visa žmogaus būtybe. Žmogus pergyvena patį pažinimą buvime. Savo buvimo šviesoje žmogus visa stato klausiman ir atsako ligi ten, kur prasideda didysis tikėjimo sąmoningumas. Pats pažinimas arba visa tai, ką mes tikrai suprantame ir žinome, yra pažinimas išplaukiantis iš mūsų vidaus. Vidinis pažinimas yra apšviestas vidinio pažinimo tiesos šviesa, kuri savyje talpina didįjį "Tu". Mūsų išlaukinis supratimas reikalingas išvidinio pergyvenimo. Kur šito nėra, kur nepažvelgiama iš vidaus į išorę, ten trūksta tikrojo pažinimo. Tiesai, kuri ateina iš lauko į mus, ieškantis žmogus turi gauti savo vidaus pritarimą. Šituo atveju iš ten ateina drebiantis grasinimas arba ramus pritariantis atsakymas.

Vidinis pažinimas yra širdies pažinimas. Pati išvidinė tiesa yra buvime pergyventa tiesa ir užtai ji yra tikras žinojimas — žinojimas, esmingai susijęs su gyvenimu, bet ne nuo tikrojo gyvenim atitrūkusi tuščia abstrakcija.

Mes stebime pasaulį eidami iš lauko į vidų ir iš vidaus į išorę. Tačiau, jeigu mes sprendžiame remdamiesi išlaukiniais ženklais, tai tada mūsų sprendimai yra tolygūs bandymui iš žmogaus veido bruožų spręsti aplamai žmogaus esmę. Gyvenimo reiškiniai yra tolygūs ąžuolo gilei, į kurią žiūrėdami niekada negalime įžiūrėti augančio gemalo tvarkos, kuris ilgainiui išsivystys į galingą ąžuolą. Gyvenimo varomoji jėga kyla iš vidaus, nors pats vidus ne visada apsireiškia išorėje. Gyvenimas, kurį mes matome, yra atskirų suma. Gyvenimo prasmės supratimas yra ne reiškiniuose, bet pergyvenimas viduje. Viduje matoma daiktų vienybė, reiškinių harmonija ir gyvenimo visuma. Ašis, apie kurią sukasi gyvenimo ratas yra pastovi. Čia yra gyvenimo visuma, kurioje randasi Dieviškoji Valia. Šita Valia yra viso gyvenimo širdis. Viskas, kas laike gyvena, jungiasi šitame išeities taške amžinybei.

1. Saulės mitas

Žmogus pasaulyje randa tai, ko jis ieško. Jeigu žmogus ieško materijos — randa materiją; jeigu ieško žemės šešėlių — juose paklysta; jeigu žiūri į dangų vien tik dėl jo spalvos — mato labai mažai. Ant didžiųjų žemės lygumų žmogus randa naktį ir dieną; šviesą ir šešėlius. Naktis duoda nepermatomą nakties visumą. Diena iš visumos išskiria atskirus daiktus ir gimdo šešėlius. Šešėliai kyla šviesos buvime ir nyksta tamsoje.

Įvairiais laikais žmonija Dieviška Tiesą suprato ir ją priėmė, kaip šviesą. Šviesa yra identifikuojama su pačia tiesa. Pats Dievas yra šviesa šviesoje. Kadangi saulė yra šviesos šaltinis, tai nenuostabu, kad jai visada buvo priskiriama Dievybės sąvoka. Net ir Naujajame Testamente saulės šviesa priimama kaip palyginimas išreikšti Dievo ir Jo šventumo sąvokai. "Tuomet teisieji žibės, kaip saulė, savo Tėvo karalystėje" (Mato 13, 43). "Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai pasidarė balti kaip sniegas" (Mato 17, 2). Taigi pats Kristus su saulės sąvoka paryškina dieviškumo supratimą. Saulė, būdama šviesos šaltinis, yra Dievo supratimo perdavėja žemiškoje dabartyje. Senovėje saulė buvo laikoma pačia dievybe. Ji, būdama šviesos šaltinis, buvo pati tiesa, ateinanti iš augštybių į vienapusišką, tamsos visumos apsiaustą žemę. Žemei trūksta tiesos, nes tiesa gyvena ne žemėje. Tiesa tik ateina į žemę, bet ji nėra iš žemės. Saulės šviesos simboliu į žemę ateina augščiausia tiesa ir tiesos tikrovė. Diena yra amžinasis grožybės žibėjimas, kuris iš tamsos nepermatomumo išplėšia pavidalus ir leidžia pažvelgti į tikrovės reiškinius. Žemiškoji tiesa yra šviesos paryškintoja. Šviesa yra šviesa pati sau. Užtai šviesos žibėjimas reikalingas turėti šalia savęs tamsą lygiai taip, kaip blogio supratimas paties gėrio sąmoningumui. Mūsų atžvilgiu, saulė nėra pati dievybė. Ji yra Dievo kūrinys ir kaipo tokia tegali būti simbolis išreikšti vienai ar kitai Dievo savybei, panašiai kaip žemė yra suprantama tamsos, klaidų ir mirties simbolis.

Senasis pasaulio supratimas buvo geocentrinis, t.y. žemė buvo laikoma visatos centru. Saulė buvo dienos šviesa, mėnulis— nakties. Apie žemę sukosi įvairių tobulumo laipsnių planetų sferos. Kiekviena tokia sfera turėjo atitinkančią planetą ir ypatingą dvasinę reikšmę, kuri atitiko jos prasmingą buvimą visumoje. Dievai nustatė amžiną sferų judėjimo kryptį apie žemę. Artimiausia žemei sfera buvo mėnulio, kuris atstovavo nuolat besikeičiančią, nepastovią — keitimosi ir mirties — sferą. Už mėnulio sferos buvo kitų planetų sferos, kurios, toldamos nuo žemės, palaipsniui tobulėjo ligi dieviškos tobulybės. Pati dievybė gyveno už žvaigždžių. Už žvaigždžių buvo dievų buveinė — dieviškosios tobulybės vieta: be laiko, nesikeičianti ir amžina. Planetos, matomai, rodė kelią į dievų sostą. To laiko žmonija gyveno erdviškai atatinkančioje dvasinėje tiesoje. Tiesa ir tikrovė viena antrai neprieštaravo. Tiesa, ir čia buvo įžiūrimas skirtumas tarp dvasinio ir fizinio pasaulio, tačiau abudu pasauliai buvo sąryšyje. Dangus ir žemė buvo patalpinti dvasinio pasaulio ribose. Žemiškasis gyvenimas buvo dieviškojo gyvenimo atspindis. Dangus buvo augštai, o žemė — "žemai". Tačiau žemė nebuvo išjungta iš dievų tolumos. Pats to laiko universumas buvo universumas tikra to žodžio prasme. Jeigu dangus buvo šalia žemės, tai jis nebuvo šalia universumo. Žmogus melsdamasis kreipdavosi augštyn — augštyn į dangaus sferas, iš kur ateina šviesa. Jo malda buvo tiltas tarp dangaus ir žemės. Šita malda buvo ne psichologinė, bet metafiziškai prasminga. (B. d.)

Br. Zumeris.

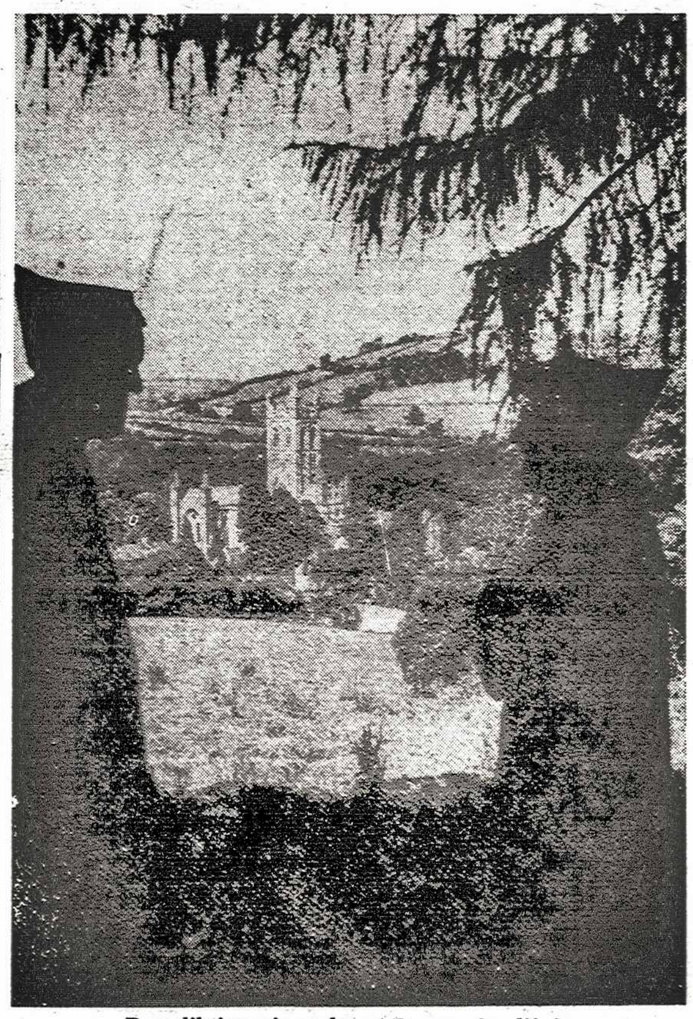

Benediktinų vienuolynas Devon, Anglijoje

Kanados Baltų Moterų S-ga

Po ilgesnių vasaros atostogų Toronto Baltų Mot. S-gos valdyba, dalyvaujant visų trijų Pabaltijo tautų: lietuvių, latvių ir estų, moterų or-jų atstovėms, š.m. rugsėjo 30 d. susirinko aptarti savo tolimesnį veikimą. Posėdis įvyko p. Jurkevičienės bute. Vaišinga šeimininkė dalyves pavaišino ir posėdis praėjo labai jaukioje ir draugingoje nuotaikoje.

Kanados Baltų Moterų Sąjunga yra priimta nariu į Vyriausiąją Moterų Organizacijų Federaciją Amerikoje — General Women Club Federation. Yra atsiųstas šios federacjios KBM S-gai nario pažymėjimas ir daug įvairios informacinės literatūros, liečiančios politinį, visuomeninį, pedagoginį ir kultūrinį gyvenimą.

Lapkričio pabaigoje S-ga ruošia Toronte platesnį visų trijų tautų visuomenininkų bei kultūrininkų susipažinimo pobūvį-arbatėlę. Pobūvio metu programos meninę dalį išpildys visų trijų tautų menininkai.

Ateinančiais metais BMS-ga numato sušaukti Baltų Moterų konferenciją Toronte. Didesnėse kolonijose numatoma steigti Sąjungos skyrius.

Kiekviena tautybė organizuoja savus moterų studijų ratelius atskiriems visuomeniniams ir auklėjimo bei mokymo klausimams nagrinėti.

Sąjungos vyriausias tikslas kelti tautiškumo dvasią per spaudą, ugdant gimtosios kalbos meilę per mokyklas ir organizacijas, o ypatingai jaunimo tarpe. Žadinti išeivijoje savo tautiečių tarpe laisvės idėją, įsijungiant į bendrą Pabaltijo tautų laisvės kovą.

Iz. M-tė.

Redakcijai prisiųsta

400 metų pirmajai Nemuno poemai, A. Shroeterio 1553 m. "De Fluvio Memela Lithuaniae", įžangą parašė prof. Stp. Kolupaila, Akademinis Skautų Sąjūdis, 1952 m. Chicago, Il., Red. Br. Kviklys, viršelis dail. A. Kurausko, tiražas 500 egz., Spaudė M. Morkūno spaustuvė.

Leidinys dedikuotas prof. Stp. Kolupailai jo 60 m. proga. Gaunamas Akad. Sk. Sąj. Valdyboje: Br. Kviklys, 631 W. 54 Pl., Chicago 9, Ill., USA. Kaina $1.

Aidai, 1952 m. spalio mėn., Nr. 8 (42), 337-384 psl.

Rašo: A. Musteikis, Kultūra mokslo šviesoj; Pr. Gaidamavičius, Stigmatizuotieji naujoj šviesoj; J. Balys, Retos dainos— gražuolės; J. Girnius, Laisvė ir religija; V. K. Banaitis, Liet. muzikos raida ir J. Žilevičiaus vaidmuo; A. Vaičiulaitis, Kaip Jonukas ant avino jodinėjo; St. Santvaro ir B. Brazdžionio eilėraščiai. Platūs apžvalgų skyr.

Š. K. Aidai, 1952 m. spalis, 28 puslapių.

Numeris, kaip visada, puikiai iliustruotas. Įsidėmėtinas tėvams, turintiems paauglių dukrų. Jo adresas: 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., USA. Išeina 5 kartus er metus, metinė prenumerata $1.50.

Muzikos Žinios", 1952 m. rugsėjo mėn., Nr. 9 (140), 65-72 psl.

Laiškai Lietuviams, 1952 m. spalio mėn., Vol. 3, No. 10, 201-224 psl.

Mūsų Jaunimas, LKD jaunių leidinys Nr. 10, Spalis, 1952 m.

Antanas Šalčiūnas

MIRTIS

Tai tu, apie kurią taip daug kalbėjau
Eilučių žodžiais ir viso širdim.
Tu ateini su rudenio naktim ir vėjais
Vien klaikių baimę nešančiom akim.

Be muzikos, be juoko, ugningų palydovų,
Šaltų kapų ir grabo veiniku nešina,
Sakai — gana ant žemės gimusių valdovų,
Sakai — jau baigias verksmas ir daina.

Tai tu, apie kurią aš daug kalbėjau
Mano gyvenimo klaikiom naktim.
O tu eini ir vasaros purienų vėjais
Tu ateini pasivadinusi mirtim . . .

VALKATA

Jūs sakote, kad aš benamis, valkata, veltui bastaus po svietą,
Kad aš be apsiausto, be cento, vien tiesdamas mažas bures
Veltui iriuosi ir veržiuos pralaužti jūsų širdis kietas
Ir mano dar neišbraidytas, praėjusių dienų laimės marias.

O aš sakau, kad aš laimingas, kad niūrios naktys mano rojus,
Kad kelio grumstas, rudens vėjas, man ranką draugišką išties,
Ir rytmečio rasa aptiškęs ugningai jums linkiu ir moju
Kai einate pralaužti juodą vargą ir gedulą nakties.

Aš mėlynas girias ir pilkas dulkes vieškelių praėjęs,
Grįžtu praleist nakties, dangaus žvaigždžių išklotame darže,
Klausydamas kaip beldžiasi langinėmis, kaip ir aš, benamis vėjas
Ir audžia ilgesio legendą graudžią, pageltusiam rudens beržе.

Jūs sakote, kad aš benamis, valkata, veltui bastaus ant žemės,
O aš juokiuos iš jūsų, juokiuosi pilna laisvės krūtine,
Kad jūs keliaujate turtingomis kišenėmis ir ieškot laimės
Bevilčiškai klaikaus ir merdinčio gyvenimo dugne . . .

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Čikagos L. Liter. D-jos novelės konkurso komisija — S. Pipiraitė-Tomarienė, dr. P. Jonikas, M. Krikščiūnas, D. Velička — savo sprendimą paskelbė spalio 18 d. Literatūros vakare Lietuvių Auditorijoje. Konkursui viso atsiųsta 24 novelės. Komisija nerado nei vienos tinkamos premijuoti, bet už vieną paskyrė $50 dovaną. Atplėšus voką paaiškėjo, kad šios novelės autorius Nelė Mazalaitė. Dalis tos novelės "Paskutinis kalvis" tą patį vakarą buvo perskaityta publikai.

Dail. Ad. Galdiko paveikslą "Pavasaris" nupirko Paryžiaus moderniojo meno muziejus. Tai bus jau trečias Galdiko paveikslas šiame muziejuje.

Liet. Enciklopedijos leidėjas pasikalbėjime su "Darbininko" atstovu nurodo, kad enciklopedijai leisti reikėtų surinkti bent 3.500 prenumeratorių. Leisti vien lituanistinę enciklopediją taip pat, esą, nebūtų galima, nes negalima būtų sukaupti tiek pinigo, kad išlaikytų redakcinį štabą arba tomo kainą tektų pakelti net iki $50.

Arkiv. J. Skvirecko biografijai renkama medžiaga. Ją norima išleisti kitais metais ryšy su 80 metų amžiaus sukaktimi.

Bern. Brazdžionis ruošia lietuviškos prozos ir pasaulinės poezijos ontologijas.

J. Aistis ruošia spaudai K. Binkio ir A. Miškinio poezijų rinkinius. Juos leis "Terra".

C. Grincevičiaus veikalas "Vidurnakčio Vargonai" jau baigiamas spausdinti. Leidžia Liet. Kn. Klubas.

A. Kučiūnas gruodžio pradžioje ruošia operetinės studijos vakarą Čikagoje.

Baltijos Žuvėdra, E. Dervojedaitienė, paruošė vaikams knygelę "Tetulė Gervė".

Išeis S. Santvaro rinktinės poezijos knyga. Ją redaguoja Bern. Brazdžionis.

Kun. St. Ylos didžioji maldaknygė jau baigiama rinkti. Leidžia Nekalto Prasidėjimo Seserys Putnam, Conn.

Romain Rolland romaną "Petras ir Liucija" netrukus išleidžia Gabija.

Paminėtas Maironis. Lietuvių Šalpos Draugija rugsėjo 28 d. spec. susirinkimu Paryžiuje paminėjo Maironį. Paskaitą apie jį skaitė kun. dr. F. Jucevičius, Lietuvių Katalikų Misijos Prancūzijoje direktorius. Ta proga Paryžiaus lietuviai aptarė ir visą eilę kitų aktualių reikalų, pirmoje eilėje bendradarbiavimo su latviais ir estais.

Rom. Zalubas, buv. Kempteno liet. gimnazijos direktorius, Georgentown universitete metus studijavo astronomiją, o dabar gavo darbo dėstyti matematiką kartu tęsdamas astronomijos studijas.

Čikagos Liet. Moterų Klubas, paragintas p. Daužvardienės, Kalėdų proga lietuviškoms vargo mokyklėlėms tremtyje paskyrė 100 dolerių.

Pittsburgo liet. katalikų radijo programą. o A. Kasulaičiui išvykus, tvarko Vincas Količius. Nuolatinis kalbėtojas yra kun. A. Sušinskas.

Inž. K. Daugėla Manchester "Elks" klube spaudos savaitės proga skaitė paskaitą "Spaudos priespauda ir pagrindinės spaudos kova diktatoriniame režime". "M. Union Leader" ją pavadino jaudinančiu pranešimu.

Rengiamos rankdarbių parodos. Sydnejuje, kaip ir kasmet, ir sekančiais metais įvyks vad. Royal Easter Show, kurioje dalyvauti galima registruotis iki gruodžio 1 dienos.

Eksponatai parodoje nepardavinėjami, bet priimami užsakymai. Kitą tokią parodą ruošia gruodžio mėn. David Jones prekybos namai. Čia eksponatai pardavinėjami.

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS NARIŲ DĖMESIUI!

Mieli idėjos draugai ir draugės,

Naujoji Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba yra numačiusi palaikyti su visais savo nariais glaudų ryšį. Tam tikslui reikalingi Jūsų adresai. Nieko nelaukdami siųskite savo mokslo ir atostogų metu gyvenmųjų vietų adresus Cenro Valdybos sekretorei: Aldona Prapuolenytė, 1608 So. 49th Ct. Cicero 50, Ill.

Jūsų Stud. At-kų Sąjungos Centro Valdyba.

ALB. BARANAUSKAS

Kelias eina pro kapines

Vėsus rugsėjo vakaras. Laukuos nyki vienuma, pamiškėj miega ūkiai, išsiskirstę po tuščias rugienas, o vieškeliu linksmai girgždėdamas rieda vežimas ir laikas nuo laiko prunkščia arkliai, užuodę krintančią rasą: iš turgaus namo grįžta nepažįstamas dėdė, kiek pavėlavęs, tačiau geroje nuotaikoje. Arkliai eina žingsniu. Pažiūrėjęs dešinėn, dėdė mato raudoną mėnulį, kairėje — pašvaistę toj vietoj, kur nusileido saulė, o priekyje dunkso krūmai, po laukinėmis avietėmis šnara vanduo ir baltuoja lygus brastos paviršius. Visą laiką zirzdami, gelia nematomi uodai. Pas brastą kažko lūkuriuoja tamsus šešėlis, juodas stulpas, tačiau dėdė ramiai seka akimis ir nusižiovaujau — jo širdis nekalta ir kišenės tuščios.

— Labą vakarą.

— Labą vakarą. Ar pakeleivingas?

— Gal pavėžintumėt — užsibuvau mieste, o namai toli.

— O iš kur jūs?

— Aš iš Vilkabalių.

— Tai sėskit. Aš iš Gražiškių, bus pakeliui. Dviem ramiau važiuot.

— Na, tai iš kur taip vėlai? Tur būt, iš miesto.

— Iš Vilkaviškio.

— Tai ir aš iš ten pareinu. Atvažiavo msu kaimynu — namie bulviakasis, arkliai darbe, o čia svarbūs reikalai. Kol viską atlikau, sutemo, tai kaimynas nelaukė, pabėgo, nuėjau į "Žiedo" kiemą, žiūrau, jau jo nėr. Likau pėsčias. Daug reikalų, kaip tik spėjau atlikt iki vakaro.

— Vežėt mokesčius?

— Mokesčiai, tai baikos; dar peranksti. Aš šiandien skolą apsimokėjau! Atidaviau tūkstantį litų tam Kantriajam Tadui, jei pažįstat; apylinkėjej visi jį žino. Buvo dviem mėnesiam pratęsęs terminą, tai skubinau.

— Kantrųjį Tadą žinau, mažas piemenavo pas mano tėvą.

— Tada piemenavo, o dabar tiek ūkininkų per virvę šokina . . .

— Teisybė. Tegul jį galai — budelis!

— Tai jis man tiek įvarė baimės, kad visus metus negalėjau užmigt. Jau, sakė, protestuos vekselius, tai daviau bulių palūkanų.

— Bulių?

— Bulių . . . O žinot, kiek jis man jį paskaitė? Septyniasdešimt litų! Tai, sako, čia tik palūkanos, skola sveika.

— Septyniasdešimt litų, tai tik už uodegą.

— Tai kad tas bulius visai be uodegos . . . Zyliodamas nusitraukė — apsivyniojo ant vyšnaitės ir nutrūko. Nenorėjo visai nė imt užtai, kad beuodegis. Sakau, mėsai vistiek geras, o jam, girdi, vokiečiai pasakoję apie tokią ligą, kad galvijam nukrinta uodegos, ir jie paskui niekur netinka.

— Tai neėmė?

— Kur tau, paėmė! Dviem mėnesiam terminą pratęsė. Kodėl, sakau, tik tiek? Tai, girdi, jau ir taip užaugo procentai, skubinkis atiduot, kad iš vieno tūkstančio nepasidarytų du. Bet nieko, šitie metai pasitaikė geri, tai aš jį galų gale jau nusipurčiau nuo sprando. Dabar Kantriojo Tado nebijau . . .

— Žinoma, jei jau sykį kvit, tai Tadas buvęs — nebuvęs.

— O, jis tuoj pradėjo visai kitaip šnekėt, kai pamatė pinigus. Nusivedė į Bijūno klubą vekselių plėšyt. Pašaukė skaidriosios, storos dešros su muštarda, išgėrėm . . . Sako, dabar man akmuo nusirito nuo širdies. Aš sakau, man nusirito netik nuo širdies, o ir nuo plaučių: pirmiau, būdavo, kaip tik jį pamatau, tai taip užima kvapą, kad, rodos, jau jau tave pasmaugs, o dabar — nieko!

Jis atsikvėpė visa krūtine ir įsmeigė išplėstas akis į mėnulį, stovintį virš tolimo Svirkalnio.

— Cha, cha, cha! . . . Taigi, nusivedė į Bijūną, išgėrėm, paskui šaukia panelę: atneškit žvakę! Ta pamanė, kad nori rūkyt, atnešė degtukų. Ne, ne, sako Tadas, atneškit žvakę. Tai, sako, kad tu dar nemiršti! Nemirštu, bet skola numirė! Ta atnešė iš krautuvės žvakutę, įdėjo į liktorių, užžibino. Tadas paėmė vekselį, uždegė kamputį nuo žvakės, pripylė stiklelius, sako, dabar tegu dega — vienu mauku už tavo naudą! Mes geriam, vekselis dega, visi žiūri, galvoja, kas čia darosi — pinigus degina, ar ką? Cha, cha, cha . . . Prapuolė mano bėda. Paskui kad uždainavom! Tas Tadas visai linksmas vyras — kiek jis dainų visokių moka! Kitos jo paties ir sudėtos. Visus savo skolininkus apdainavo, kaip Pupų Dėdė.

— Tai ji jau toks buvo iš mažens. Išgena, būdavo, kaimenę ant kalno ir pradeda oliuot į visas puses. Apdainuodamas visą kaimą — pas ką kokia tvarka, kiek kas pinigų tur, viską.

— Paskui, žinot, susigraudino — valiai verkt, kaip mažas vaikas! Išsitraukė šimtą litų iš vienos kišenės, parodė, išsitraukė šimtą litų iš kitos kišenės, parodė — žiūrėk, girdi, pinigų, kaip mėšlo, o kas man iš jų? Koks, girdi, mano gyvenimas — nė su žmogum pašnekėt, nė pasilinksmint; neturiu, girdi, nė giminių, nė draugų. Vienas tave pamatęs, girdi, bėga, kaip nuo maro, o kitas vėl — grybšt už rankovės: Taduk, sako, kaip aš tave senai mačiau, kaip aš su tavim, girdi, niekad ik soties atsišnekėt negaliu; ar nepaskolintum šimto litų? Tuoj vekselį iš kišenės, jau gatavai ir pasirašęs, ir viską . . . Tai šitaip, sako Tadas, mane žmonės myli.

— Žinoma, koks jo ten gyvenimas — nė pačios, nė vaikų, visada bijosi, šimtu spynų užsirakinęs, šunes dieną naktį palaidi, o eidamas gult, sako, po galva kirvį pasideda.

— Ką čia ir šnekėt — rūdyja žmogus! Į kuprą susitraukęs, nosis pamėlynavus, varva, rankos dreba. Kad verkė, tai verkė! Geros širdies, negali sakyt, dusyk terminą pratęsė, dar ir trečiąsyk atidėjo.

— O nevieną ir pasmaugė!

— Ką darys — iš to gyvena . . . Nė ūkio, nė žemės, tik sena mamos bakūžė. Štai aš ir žemės gerą gabalą turiu, ir giminės turtingi, o taip rūpinausi ir bijojau, kad akyse darydavosi tamsu. Reik kiekvienam žiūrėt, iš ko duoną valgo.

Vieškelis pradėjo kilti augštyn į kalnus, ant kurių pietuose dunksojo šilai ir eglynai. Žemai Vartų kaime vienur pro sodo medžius geltonavo keturi langai, tratėjo būbnelis ir šūkavo įsilinksminę pabaigtuvininkai. Užgęso vakarai, mėnuo pabalo, ir vėjas atšniokštė iš miško, kur ties viršūnėmis mirkčiojo žvaigždės.

— Tai dabar ūkį pastatysit ant kojų.

Pakeleivis vėl įsikarščiavo.

— Ką gi, duktė jau trylikos metų, neužilgo reiks dalios. Prižadėjau dešimt tūkstančių, tai tiek ir gaus. Dar kokia dešimt metų; kasmet padarysiu po tūkstantį, tai ir bus dešimt tūkstančių.

— Tūkstantis litų, tai ne šapas. Per metus padaryt tiek pinigo, tai — o ho ho!

— Aš šiemet vien už cikrinius runkelius paėmiau keturis šimtus! Tris šimtus už kviečius, už pieną penkis! Ką tai reiškia padaryti tūkstantį?

— Kviečiai pas mus šiemet nė neužaugo.

— O mano buvo kaip mūras. Kaimynas pasėjo gretimais, kitoj pusėj ežios, tai — kaip užrėžta; jo ne kviečiai, o kvietukai! Mano kviečių ištrini varpą — pilna sauja grūdų.

— Ir pienas šiais metais liesas. Tokie karščiai, išdegė visos ganyklos, ko norėt?

— Išdegė ir pas mus, bet ką čia — mano karvės, kaip slibinai, olandiškos. Ant grynos žemės ganėsi, o tešmenų nepavelka!

Pilnas pasididžiavimo, vaizduotės nešamas per visas kliūtis augštyn į turtą ir laimę, jis taip šūkavo, kad pakelės sodybose ne kartą atsiliepdavo šunes. Dėdė netikėdamas palingavo galva.

— Tai kaip jūs tą skolą pasidarėt?

— Ot, užėjo kvailumas — nusipirkau motorą!

— Gera turėt savo motorą — kūlimas nieko nekainuoja. Gal ateitumėt pas mus sėklą iškult? Tų mechanikų negali nė su bonka prisiprašyt.

— O ne, aš niekur neinu kulikaut. Pačiam nėr kada, o samdyt žmogų, tai — kas iš to? Nė į kaimynus neinu. Visi prašo — neinu. Andai pasišaukė po pamaldų klebonas, sako, ar neatvažiuotum su motoru? Sakau, tėveli, nėr kada. Einam, sako, išgersi arbatos. Nusivedė į kambarį, išgėrėm po stiklinę arbatos, šnekam . . . Tai ką, sako, atvažiuosi iškult vasarojų? Negaliu, sakau, tėveli . . . Tai kodėl, sako, negeri arbatos, pilkis! Išgėrėm po antrą stiklinę, jis ir vėl apie kūlimą. Ne, ne, sakau, tėveli, laikas neleidžia. Na, sako, jei negali, tai negali, nieko nepadarysi . . . (Bus daugiau)

R. TESLIA

REAL ESTATE

Seniausia, didžiausia ir patikimiausia firma padedanti nusipirkti arba parduoti nejudomas nuosavybes.

Biurai: 863 Bloor Street West, Toronto
575 Queen Street West, Toronto
1294 King Street E., Hamilton

PARDUODANT ar PERKANT namą mielai Jums patarnaus žemiau pasiskelbę Jūsų tautiečiai:

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

$10.900 Ossington—Dupont
6 didelių kamb., mūrinis geram stovyje. Įmokėti $3.000.

$12.900 Bloor—Dufferin
8 didelių kamb. mūrinis su dideliu kiemu ir 2 garažais. Įmokėti $3.900.

$13.500 High Park—prie Bloor
6 didelių kamb., atskiras mūrinis, 2 augštų, apynaujis, vandeniu-alyva apšildomas, labai didelis kiemas ir 2 garažai. Įmokėti $3.500.

$14.900 Bloor—Dundas
8 kamb., mūrinis, 2 vonios, 2 garažai, patartina gydytojams. Įmokėti $4.900.

$15.500 Indian Rd.—Glenlake
8 didelių kamb., atskiras, mūrinis, 2 virtuvės, alyva šildomas, 2 garažai. Įmokėti $5.000.

$15.900 Rusholme Rd.—College
12 didelių kamb., atskiras mūrinis, 2 virtuvės, vandeniu stokeriu apšildomas, 2 garažai. Įmokėti $5.000 ir viena atvira skola.

$15.900 High Park Ave.—Bloor
8 didelių kamb., atskiras mūrinis, vandeniu apšildomas. Įmokėti $6.000.

$16.000 Delaware—Bloor
11 didelių kamb., atskiras, mūrinis, vandeniu apšildomas. Įmokėti $5.000.

$21.000 High Park Ave.—Bloor
11 didelių kamb., atskiras, mūrinis vandeniu ir alyva apšildomas, didelis kiemas, 2 garažai, privatus įvažiavimas. Įmokėti $9.000.

Ossington—Bloor
6 atskirų butų po 5 didelius kambarius, apartmentas su garažais, $7000 į metus pajamų. Įmokėti $10.000, prašoma kaina $35.500.

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus, paskolas, biznius ir tt.

863 BLOOR STREET WEST

PARDUODAMI NAMAI

High Park rajone

$19.000. Atskiras, raudonų plytų, 11 kamb. Vand-alyva šildymas. 2 modernios virtuvės. 2 vonios. Plytų garažas. Prie to namo nieko nereikia pridėti nei atimti. Įmokėjimas vidutinis.

$15.500. Atskiras, tvirto mūro, 9 did. kamb., 2 virtuvės. Oru-alyva šild. 2 garažai. Gražus kiem. Įmokėti apie $5.000.

$14.500. Tuščias, 8 kamb., mūrinis vand. - anglim šild. namas. Garažas. Įmokėti $4.500. Wright Ave.

$13.900. Mūrinis, pusiau atsk., vandeniu-anglim šild. Įmokėti virš $5.000. Bousted Ave. **Dufferin St.**

$12.900. Tarp College ir Bloor st., 8 šviesių kamb. Stokeris: kietos grindys, 2 virt. Naujai atremontuotas ir tuščias. 2 garažai, didelis kiemas. Galima mėginti siūlyti $2.500. **Delaware Ave.**

$16.500. Atskiras, mūro, tuščias. 11 kamb. Vand.-anglim šild. Įmokėti $5.000. **Gwyne Ave.**

$12.500. Pusiau atskiras, mūrinis, 8 kamb. Kietos grindys. Švarus namas. Vieta garažui. Įmokėti $4.000. **Dovercourt**

$13.500. Pusiau atskiras, mūrinis, 8 kamb. Alyva šild. **Lansdowne Ave.**

$16.000. Atskiras, 10 did. kamb., 2 virt., vand.-alyva šild. Garažas. Įmokėti $6.000. Galima siūlyti mažiau. **Shirley St.**

$9.800. Mūrinis, 8 kamb. namas. Garažas. Vidutiniam stovy. Įmokėti $4.000. **Maisto krautuvė**

$6.000. Aplink gyvenami namai. Kertinė krautuvė su visais moderniais įrengimais (mėsai, pienui pardavinėti). 10 kamb. su visais baldais. 1-2 metų pelnas įpirkimo kainą atlygina. Jokia rizika pradėti biznį ir tapti savistoviu sau žmogumi. Įmokėti apie $3.000.

Pasirinkti įvairia kaina namų, krautuvių, valgyklų, ypač lietuvių rajonuose, prašome kreiptis į

Dr. J. Kaškelis

Telef.: W. 2646, WA. 2647 ir WA. 2648.

575 Queen St. W. (prie Bathurst)

•

R. TESLIA

REAL ESTATE

NAUJI PASIŪLYMAI

skambinkit tel. KE. 9459

Jonui Matulioniui

863 BLOOR STR. WEST
(prie Ossington)

1. **$3.500 grynais. $9.500 kaina**
6 kambariai — po 3 kiekviename augšte. Namas vidury kitų dviejų. Plytos tik iš fronto. Kiemas 22x72. Privažiavimas yra. Rūsys pilnas. Pamatai akmeniniai. Mokesčių tik $84. Antras augštas išnuomotas už $85 mėn. **Collahie** gatvėje — netoli Dundas ir Gladstone.

2. **Grynais $4.000. Kaina $12.000.**
10 didelių kambarių namas. Dvi virtuvės, dvi vonios, net ir dvi atskiros krosnys. Mūrinis, atskikras. Plytos sveikos. 2 garažai ir didelis kiemas. Geroj gatvėj ir geram rajone — prie **High Park** ir netoli Bloor St. Bloor St. Visa bėda — viena siena gerokai pašlijusi. Atrodo — greit dar negrius.

3. **$5.000** (galima siūlyti ir mažiau!) **Kaina $16.500.**
11 kambarių. Kietos grindys. Anglim apkūrenamas. Mūrinis, atskiras. Nei garažo, nei įvažiavimo. Sklypas didelis. Namas dar neblogam stovy. Valdymas tuojau. Prie **Delaware g.** tarp Bloor ir College.

4. **$9.900 grynais** (bet kombinuojant paskolas galima pirkti su $6.000). Pilna kaina $19.500. Priskaitoma šiviso 11 kambarių su 3 virtuvėmis. Viskas yra: garažas, alyva ir radiatoriai, gražus kiemas, graži gatvė, arti tramvajus. O išorė — meniškas kūrinys, o ne namas! Prie **Quebec** — arti Bloor.

5. **$8.000 grynais. $20.000 kaina.**
12 kamb. ir 4 virtuvės. Garažas. Kampinis namas, todėl ir visi kambariai šviesūs. Pajamų savininkas gauna daugiau negu išlaidų, visas kartu sudėjęs. Pats namas gali mokėti visas skolas. Prie **Shaw St.** netoli Dundas.

6. **Grynais $2.000. Kaina $9.000.**
6 kambariai. Namas mūrinis, pusiau atskiras. Patogūs mokėti morgičiai. Namas švarus. Kambariai tvarkoj. Prie **Niagara St.** netoli Bathurst. Proga su mažais pinigais įsigyti nuosavybę.

7. **$4.500 grynais. $14.500** (kainos be derybų!). 8 kambariai trijuose augštuose. Namo išorė taip sau, bet vidus tikrai geras. Garažas. **Markham gatvėj** tarp Collegė ir Harbord.

8. **Grynais $5.000. Kaina $15.000.**
8 kamb. namas per tris augštus. Mūrinis, pusiau atskiras. Apšildymas — alyva, vanduo. Skalbykla rūsy. Didelis kiemas — 130 pėdų ilgumo. Garažas. Prie **Wright Ave.** netoli Roncesvalles.

Dėmesio, Hamiltoniečiai!

Mūsų tautietis BALYS KRONAS, anksčiau dirbęs draudimo bendrovių atstovu, dabar perėmė dar ir namų bei biznių pirkimo ir pardavimo tarpininkavimo įmonės R. TESLIA 1294 King St. E., Real Estate & Insurance Broker, tel. 9-3558, atstovavimą.
Tai viena iš didžiausių tos rūšies įmonių Kanadoje, turinti didžiausią pasirinkim ąnamų-biznių bei farmų. Geromis sąlygomis parūpiname morgičius. Kreipkitės, patarimai Jums nieko nekainuos.

BALYS KRONAS

FOR REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE

Darbovietės telefonai: 9-3558, 3-1108, 2-4641
Butas: 112 Ontario Ave. Tel. 2-9077

•

R. TESLIA

REAL ESTATE BROKER

863 BLOOR STR. WEST - 575 QUEEN STR. W.
TORONTO

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

KANADOJ DIDŽIAUSIA NUOSAVYBIŲ PARDAVIMO ĮSTAIGA.

SAUGU — PATIKIMA

PIRKDAMI AR PARDUODAMI
pasitarkite su mūsų ekspertais.
MES TURIME ŠIMTUS ĮVAIRIAUSIŲ NAMŲ

Dundas—Rusholme
$7.500, 6 kambarių namas, įmokėti tik $2.500.

George—College
$10.900, 7 kamb. plytinis namas, atskiras, gero plano, įmokėti tik $3.000

Lansdowne—Dupont
$11.500, 6 kamb. pusiau atskiras, mažas įmokėjimas.

Shaw—Dundas
$12.000, plytinis, 8 kamb. namas, 2 garažai, alyva šild. Įmokėti $4.000. Reta proga — nepraleiskite!

Markham—Dupont
$12.000, 9 kamb., išnuomotas be sutarties. Įmokėti tik $3.500.

Bloor—Shaw
$12.000, plytinis namas, 7 kamb. 2 virtuvės, įmokėti $4.500.

Christie—Bloor
$2.800, plytinis, 7 kamb. namas, garažas. Vandeniu ir alyva šildomas. Labai geram stovy.

Bloor—Roncesvalles
$13.900, 8 kamb, geras mūrinis namas, apie $5.000 įmokėti. Vandeniu šildomas.

Close—King
$14.000, geras planas, įmokėti $4.000.

Sunnyside—Wright
$14.500, 9 kamb. mūrinis, vandeniu ir alyva šildomas. Įmokėti $4.500. Labai vertingas namas.

Bloor—St. Clarens
Plytinis, 9 kamb. namas, didelis sklypas, garažas. Vertas $16.000, parduodamas už $14.500 arba už geriausią pasiūlymą.

Pacific—High Park
$14.900, plytinis, 9 didelių kambarių namas. Mažas įmokėjimas.

Bloor—Roncesvalles
$15.500, 8 kambarių atskiras mūro namas. Garažas.

Dovercourt—Dundas
$15.500, plytinis, atskiras, 8 kamb. ant dviejų augštų namas. Alyva šildomas. Dideli kambariai.

College—Dovercourt
$5.500. 9 kamb. mūrinis namas. Garažas. Mažas įmokėjimas.

Sunnyside—Howard Park
$17.500, 10 kamb., geras, mūrinis, atskiras namas. Vandeniu šildomas.

Swansea, prie Bloor
7-8 kamb., 10-15 m. senumo didžiausias namų pasirinkimas. Taip pat bungalow ir visai naujų namų su nedideliu įmokėjimu.

Taip pat duodame paskolas.

Platesnių informacijų ir visais namų pirkimo-pardavimo reikalais kreipkitės į

Bronius Sergautis MU. 7377 — **W. Morkis** MU. 7377 — **Jonas Matulaitis** MU. 7377

2390 Bloor St. West, Toronto

ERNEST RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED REALTORS

HAMILTONE MUS ATSTOVAUJA
V. TUKLERIS
Hamilton, 913 Main St. E., Tel. 9-4121

Centrinė Įstaiga 1172 Bay St. Toronto, Ont.

DAŽYTOJAS

KAROLIS ABROMAITIS

Atlieka vidaus ir lauko namų dažymo darbus.
464 Salem Ave., N., Toronto. Telef. LO. 8309

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda įvairių rūšių laikrodžius.
Darbas garantuojamas. Kainos prieinamos.

Atidaryta iki 7 val. vak. - - 272½ QUEEN ST. W., Toronto

Specialus rugpiūčio mėn. išpardavimas

Lietuviškai kalbąs kailininkas
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6509

JEI

perkant - parduodant

namą ar bet kokį biznį, pageidautumėte skubaus ir sąžiningo patarnavimo, kreipkitės į:

ALGIMANTĄ MINIOTĄ
Telefonas EM. 6-2024

Mes taip pat patarnaujame ir paskolų gavimo, morgičių pratęsimo, sutarčių sudarymo, vertimų, imigracijos ir visais kitais atvejais.

A. KRYZANOWSKI
REAL ESTATE
762 DUNDAS ST. W., TORONTO

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS – vaistininkas
19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)

Receptams naujiems ar seniems — tik paskambink ar parašyk— mes pristatysime kuo greičiausiai. Pristatymas visame mieste VELTUI. Taip pat turime: trejos devynerios, ramunėlių, Celsijaus termometrų, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, 4711 odekolono, vitaminų ir tt.

TELEFONAS MU. 9543 — **VALANDOS 9 a.m. — 9 p.m.**

ŠVARA – GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujausiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Garantuotas saugojimas. Mokama atsiimant. Garantuojama. Pasiimame ir pristatome.

•

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:

Specialybė: Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

138-46 Claremont Str. – Tel. WA. 4557

30 metų valymo patyrimas

A.a. AUGUSTAS BALDŽIUS

(Atkelta iš 3 psl.)

susitarusi pamažu likviduoti šitą triukšmaujančią instituciją. Tie gandai labai neigiamai paveikė ir patį Baldžių. Jis pradėjo lankytis net direktorijoje pas pirmininką Brūvelaitį ir pas mane. Vokiečių akyse tai skaitėsi didele politine nuodėme.

Atsimenu Brūvelaičio direktorijos narių kelionę automobiliu Kuršų kopomis į Nidą. Čia stebėtinu būdu įsipiršo drauge važiuoti ir Baldžius. Pasikalbėjime pastebėjome sunkią jo nuotaiką, nebojant jo didelio laimėjimo rinkimuose, kaikurį nusivylimą Berlyno nacionalsocialistų sluogsnių varoma politika Klaipėdos krašto atžvilgiu ir norą vėl sueiti į kontaktą su lietuviškomis grupėmis. Ir vokiški bei provokiški sluogsniai vėl pradėjo rodyti taikingesnį veidą.

Direktorijos pirmininkas

Šitą norą susiartinti iš karto pakirto krašto gyventojų masei nelauktas seimelio sušaukimas spalio mėnesių. Užsienių reikalų min. Lozoraitis signatarų buvo spaudžiamas vėl atstatyti konvencijoje ir statute numatytą juridinę padėtį. Vėl pakilo seimelio daugumą palaikančių sluogsnių nuotaikos. Iškilo naujos direktorijos sudarymo klausimas. Seimelio daugumas partijos pirmininkui pakartotinai siūlė gubernatoriui Kurkauskui visai griežtai antilietuviškai nusistačiusius vokiečių kilmės asmenis. Kurkauskas juos atmetė, nurodydamas, kad direktorijos pirmininkas turi mokėti abi krašto kalbas. Pasiūlytieji to reikalavimo neišpildė.

Galiausiai gubernatoriui buvo pasiūlytas pirmininku Augustas Baldžius, kaip didžiausią balsų daugumą surinkęs seimelio atstovas. Gubernatoriui ir centro vyriausybei jis atrodė priimtinu. Iš pasiūlytųjų jis atrodė tinkamiausias. Užsienio reikalų ministerijos spaudžiamas sudaryti galimai greičiausiai naują direktoriją, Kurkauskas jį dar tą patį vakarą pakvietė į gubernatūrą, kur nuo 8 val. vakaro ligi 2 val. ryto, prie pranciūziško konjako ir lietuviško krupniko, Baldžius tiek suminkštėjo, jog gubernatorius jau sekantį rytą jį paskyrė direktorijos pirmininku. Kas tenkalbėta ir kokia programa sutarta, nežinoma, nes kitų liudininkų nebuvo, o abu kontragentai jau amžinybėje. Viena buvo aišku, kad gubernatorius Kurkauskas naujojo direktorijos pirmininko veikimą gana ilgai užtardavo prieš lietuviškų partijų ir grupių užsipuolimus.

Lapkričio mėn. pirmomis dienomis Baldžius su savo bendradarbiais — pirkliu Bethke ir gewerkschaftės atstovu Suhrau — pakeitė Brūvelaičio direktoriją, kuri metus be kelių dienų buvo veikusi, kraštą buvo išvedusi iš Reizgio direktorijos paliktų politinių ir finansinių sunkumų ir, nors ir negavusi seimelio pasitikėjimo, nebuvo gavusi ir jo nepasitikėjimo pareiškimo.

Dabar pirmininkas Baldžius ir jo direktorija pasidarė grynu vokiečių politikos įrankiu. Jai iš užkulisių vadovavo III Reichas Ji vykdė vis griežtesnę vokietinimo politiką. Kartu ji buvo ir kerštinga buvusios Brūvelaičio direktorijos nariams, norėdama juos sukompromituoti. Mėnesiais buvo knisamasi direktorijos bylose, ieškant kokio nusikaltimo krašto įstatymams. Bet veltui, nieko nesurasta. Direktorija sulaikė ir direktorijos nariam priklausančią kompensaciją. Iškėlus bylą per advokatą Meierį ir ją dviejose instancijose laimėjus, direktorija galiausiai teikėsi ją sumokėti.

(Bus daugiau)

Dr. M. Anysas.

SPORTAS

Krepšinis Toronte

Pirmas šio sezono rungtynes "Vyties" krepšininkai prieš "Polish Vets" komandą laimėjo 30: 41. Smulkų aprašymą duosime sekančią savaitę.

Krepšinio rugtynės Toronte

tarp "Vytis" komandos ir Tridents įvyks lapkričio 2 d., 3 val. pp. ukrainiečių salėje 400 Bathurst St.

Pasaulio tarpzoninių šachmatų pirmenybių rezultatai

Spalio 21 d. pasibaigusiame pasaulio tarpzoninių šachmatų pirmenybių turnyre galutinai įsikvalifikavo penki žaidėjai, visi penki rusai. Tas įrodo, kiek pranašesnė yra rusų lošimo klasė prieš likusį pasaulį.

Štai galutiniai rezultatai:
1. Alexander Kotov (Rusija) 16½ t. iš 20 (+13=7—0).
2-3. Petrosian ir Taimanov (Rusija) 13½ t. (+7=13—0).
4. Geller (Rusija) 13 t.
5-6-7-8. Auerbach (Rusija), Gligoric (Jugoslavija), Stahlberg (Švedija), Szabo (Vengrija) po 12½ t.
9. Unzicker (Vį Vokietija) 11½ t.
10. Eliskases (Argentina) 10½ t.
11-12-13. Pachmann (Čekoslovakija) Pilnik (Argentina), Steiner (JAV) po 10 t.
14. Matanovic (Jugoslavija) 9 t.
15. Barcza (Vengrija) 8 t.
16. Stolz (Švedija) 7½ t.
17. Sanchez (Argentina) 7 t.
18. Wade (N. Zelandija) 6 t.
19. Vaitonis (Kanada) 5 t.
20-21. Golombek (Anglija, Prins (Olandija) po 4½ t.

Pasidalinusiems 5-6-7-8 vietas, pagal Sonnebalu-Berger sistemą 5 vieta tenka Auerbachui (Rusija), tuo būdu visi penki rusai įsikvalifikavo į pasaulines pirmenybes. Pasaulio meisteriu iki šiol yra Michael Botwinnik taip pat rusas.

Vaitonis, su penkiais taškais užėmęs trečią vietą nuo galo, turėjo didelę nesekmę šiame turnyre. Reikia pripažinti, kad taip stiprių dalyvių turnyro iki šiol beveik nebuvo. Todėl nestebėtina, kad ir taip stiprūs meisteriai, kaip Golombek, Stolz, Barcza, Matanovič, Prinz ir kt. užėmė žemas vietas. Vaitonis pereito penktadienio vakare jau turėjo būti grįžęs Kanadon. **Prans Mačiulaitis.**

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

NAMAI

LIETUVIAMS TINKAMUOSE RAJONUOSE

High Park rajone
$4.500 žemės sklypas statybai, geroje vietoje.

Chelsea—Bloor
$11.600, įmokėti $3.500. Pusiau atskiras 6½ kamb. namas. Namas be skolų.

Beresford—Annette
$13.300, įmokėti $5.000. Mūrinis, 6 kamb., labai švarus nmas. Tuščias. Yra garažas.

Bonstead—Roncesvalles
$14.500, prieinamas įmokėjimas. Pusiau atskiras, mūrinis, 8 kamb. namas. Vandeniu-anglimis šidomas.

Quebec—Bloor
$19.000, atskiras, mūrinis, frontas marmuro, 8 kamb. ir 2 šildomų sanrūmių namas. Vandens-alyvos šildymas. Moderni virtuvė. Garažas —privatus įvažiavimas. Namas be skolų.

Dundas—Roncesvalles
$16.500, įmokėti $6.000. Augštos vertės, gero mūro, amerikoniško plano, atskiras, 10 kamb. dupleksas. Dvigubas garažas. Turi būti skubiai parduotas.

Indian Rd.—High Park Blvd.
$22.000. Atskiras, mūrinis, 13 kamb. namas. Vandens - alyvos šildymas. Dvigubas garažas.

Gladstone, į šiaurę nuo Bloor
$11.500, įmokėti $4.000. Geros vertes, 6 kamb. mūro namas.

Glenholme—St. Clair
$15.500, prieinamas įmokėjimas. Atskiras, mūrinis, 6 kamb. namas. Vandens-alyvos šildymas. Garažas.

Daug gerų ir didelių namų High Parko ir kituose rajonuose. Informacijų suteiks ir padės išrinkti

R. ŽULYS
Tel. ME. 2471; namų tel. EM.3-6711

J. J. ELLIS, Realtor
1072 BLOOR ST. W., TORONTO

GERAS NAMŲ PASIRINKIMAS
per
BOYCE & LATOUR
REAL ESTATE BROKERS
1537A Queen Str. W., Toronto

★

$5.000 įmokėti, 6 kamb. atsk. namas ir vieta garažui; kaina apie $12.000. Annette-Clendenan, namas be morgičių.

$3.500 įmokėti, 7 kamb. namas. Kaina apie $11.500. Namas be morgičių. Lansdowne-Seaforth.

$7.000 įmokėti, 10 kamb. namas ir 2 garažai. Namas be morgičių. Kaina apie $21.000. Howard Park -Roncesvalles.

$3.000 įmokėti, 12 kamb. namas ir vieta garažui, namas su nuominink ais. 2 augštų, kambariai nepereinami ir vidutinio didumo, namas vandeniu apšildomas. Kaina apie $11.000. Roncesvalles - Howard Park.

$5.000 įmokėti, krautuvė ir 7 kamb. namas, be morgičių, kaina aipe $16.000. Roncesvalles-Geoffrey.

Mes turime gražiose vetose su žemu įmokėjimu ir neaugšta kaina namų, viešbučių, benzino stočių, krautuvių ir ūkių. Galim gerom sąlygom parūpinti įmokėti rankpinigius bei morgičių. Informacijų suteiks ir mielai padės tik paskambinkite:

J. TAMULIONIS arba P. LEDAUSKAS
OL. 2324 OL 2325

Dr. L. SIMON
(Budapešto diplomas)
Odos ir venerinių ligų specialistas
3 Spadina Road, Toronto
(Bloor-Spadina kampas)
Darbo valandos:
10-12 A.M., 3-7 P. M. arba susitarus
Tel. RA. 6614 arba KI. 8015

Didžiausias namų pasirinkimas

visuose miesto rajonuose! Tik paskambinkite kiek Jūs turite įmokėjimui pinigų — mes parodysime Jums namą!

$8.900 Bloor—Clinton. Mūrinis, 10 k. ant 2-jų augštų — dupleksas.
$10.500 Indian Rd. — Annette. Mūrinis 6 k., įvažiavimas į kiemą.
$12.000 Bloor—Dufferin. 7 k., mūrinih, dviejų augštų, garažas.
$13.500 Runnymede — Annette. Gero plano, 8 k., mūrinis, aliejumi šildomas, garažas.
$14.900 Roncesvalles rajone Mūrinis, 8 kamb., vandeniu - alijeum šildomas, geram stovyje namas, garažas.
$15.500 Reta proga! High Park rajone. Mūrinis, atskikras, vand. ir aliejum šildomas, 10 k., garažas. Labai didelis kiemas.
$16.500 Indian Rd. — Bloor. Atskiras, mūrinis, vand. ir aliejum šildomas, 2 garažai, 2 modern. virt. Visi kambariai dažyti. Vienas atviras morgičius.
$17.500 High Park, visai prie Bloor. Mūrinis, atskiras, vand. ir aliejum šildomas, 10 k. Labai geros pajamos.
$18.000 Parkdale rajone. Mūrinis, atskiras, vand. ir aliejum šildom., 11 k., 2 garažai, žemas įmokėjimas.
High Park rajone. Atskiras, mūrinis, 17 kamb., vand. šild., garažai, tikras pajamų šaltinis.

Visais namų pirkimo ir pardavimo reikalais kreiptis į

S. KUZMAS
1675 Bloor St. W. Tel. KE. 7941
po darbo LA. 1250
K. WILES REAL ESTATE

Parduodami namai visose miesto dalyse.

Palmerston—College
$10.500 pilna kaina, $3.000 įmokėti. 7 kamb. per 2 augštus, oru-alyva šildomas, dvigubas garažas.

Bloor—Avenue Rd.
$11.500 pilna kaina, $4.000 įmokėti, 8 kamb per 2 augštus, oru-alyva šildomas, nemažas kiemas.

Ossington—Harbord
$12.000 pilna kaina, $3.000 įmokėti, 6 kamb., oru-alyva šildomas, didelis kiemas, garažas.

Glenholme—St. Clair
$12.900 pilna kaina, $3.000 įmokėti, 6 kamb., oru-garu ašildomas.

Taip pat nemažas pasirinkimas High Park rajone.

A. TAMULAITIS
Skambinti KI. 1159 arba vakarais OR. 2657.

A. W. FARLINGER
Real Estate
752A YONGE ST., TORONTO

LICENZIJUOTI ELEKTRIKAI

J. Barakauskas ir J. Vaitkus

Viskas nuo durų skambučio iki pilno namų instaliavimo.
119 PERTH AVE.
Tel. KE. 2667 arba KE. 7808.

NAMAI LIETUVIŠKAME RAJONE

$9.500, įmokėti $2.500. Visas mūrinis 8 kamb. namas geram stovy, tykioj gatvėj. **Bathurst-King** rajone.

$10.000, įmokėti tik $2.000. Mūrinis 8 didelių kamb. namas su vieta garažui. Tyki gatvukė. Arti **Spadina — Queen.**

$11.000, įmokėti $3.000. Atskiras 8 kambarių namas, oru-alyva apšildomas, su tris virtuvėm. Labai patogus nuomavimui. **Ossington** arti **Dundas.**

$12.500, įmokėti $4.000: Pusiau atskiras mūrinis 9 kamb. namas. **Crawford prie Queen.**

$13.900, įmokėti $4.000. Proga įsigyti 9 kambarių kampinį mūro namą su garažu. Graži vieta, arti susisiekimo. **Dovercourt—Dundas.**

$14.500, įmokėti $5.000. Visai atskiras alyva šildomas 6 kamb. mūrinis namas su dvigubu garažu. **Grenadies prie Roncesvalles.**

$15.000, įmokėti $5.000. Mūrinis 11 kamb. namas — dupleksas su dviem voniom ir dviem virtuvėm ir dviem garažais. **Ossington prie College.**

$16.000, įmokėti $6.000 Amerikoniškų plytų visai atskiras dviejų augštų 10 kamb. namas su dviem voniom ir garažu. Prie centrinio susisiekimo. **Dundas prie Roncesvalles**

Ir daugiau namų lietuvių rajone — vakariniame Toronte Jums mielai aprodys ir padės išsirinkti

P. LEONAS
Tel. ME. 2471, buto tel. OL. 4717

J. J. ELLIS, Realtor
1072 BLOOR ST. W., TORONTO

KLB ŠVIETIMO KOMISIJOS

INFORMACIJA Nr. 3

1. Komisijos posėdyje apsvarstyti ir galutinai priimti KLB Augštesniųjų Lituanistikos Kursų veiklos dėsniai. Kursų tikslas yra išlaikyti jaunimo lietuviškumą, pagilinti lituanistikos dalykų žinias ir padėti geriau pažinti Kanados kraštą ir žmones. Numatoma dėstyti šie dalykai: lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, tautosaka, tautodailė, dainavimas, tikyba ir Kanados krašto pažinimas. Į kursus priimami jaunuoliai-ės, baigę lit. pradžios mokyklą arba ir kitokio išsilavinimo, bet išėję iš pradžios mokyklos amžiaus ribos.

Konstatuota, kad tokių kursų užuomazga jau yra Montrealyje, kur prie lit. pradžios mokyklos veikia augštesnioji klasė, einanti lit. dalykų progimnazijos programą. Artimiausioje ateityje kursai steigiami ir Toronte, kur numatoma eiti progimnazijos ir gimnazijos lit. dalykų programą.

2. Priimta pradžios mokyklų skyriaus veiklos gairės šiems mokslo metams. Šioje srityje numatoma: toliau rūpintis programų paruošimu; steigti lit. mokyklas ten, kur jų nėra; išnagrinėti priežastis, kodėl kaikuriose vietose mokyklas lanko mažas vaikų procentas; susitarus su mokyklų laikytojais, spręsti mokytojų atlyginimo ir jų kvietimo klausimą; lankyti mokyklas susipažinimo tikslu, rūpintis vadovėliais, baigti mokyklų irmokytojų registracijas ir kit.

Savaitinė pamokų lentelė šešiems skyriams jau siuntinėjama mokykloms, kurių adresai žinomi.

3. Vadovėlių reikalu dar atsiliepė Patria leidykla—92 Franklin St., Stamford, Conn., USA, kuri šiuo laiku turi "Aušrelę" I d. (2-ji laida), "Lietuvių literatūros istoriją", "Lietuvių kalbos sintaksę". Artimoje ateityje žada išleisti "Lietuvių kalbos gramatiką" ir tolimesnes "Aušrelės" dalis. **KLB Švietimo Komisija.**

KLB Krašto Valdybos posėdis

Spalio 21 d. KLB Krašto Valdyba posėdžiavo aštuntą kartą. Posėdžio pradžioje Valdybos nariai buvo supažindinti su gautaisiais oficialiųjų žinybų raštais.

Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas siunčia Krašto Valdybai sveikinimus ir linki, kad KLB sujungtų visus Kanados lietuvius į vieną tvirtą lietuvišką šeimą. Tautos Fondo Valdyba pateikia savo sugestijas dėl lėšų telkimo Lietuvos vadavimo darbui. Informacijos Tarnybos valdytojas M. Brakas kreipiasi į Kr. Valdybą, prašydamas nuolat siuntinėti ELTAI informacijas iš Kr. V-bos veiklos ir iš Kanados lietuvių gyvenimo, taip pat ištraukas apie lietuvius ir Lietuvą iš Kanados spaudos. Esą, norima suintensyvinti ELTOS informacijas, numatoma ją leisti 3 kartus per mėnesį.

Vykdydama praeitojo posėdžio nutarimą neatitrūkti nei trumpam momentui nuo mūsų tautai nusipelniusių asmenų gyvenimo, Krašto Valdyba yra pasiuntusi sveikinimą ir linkėjimus didžiajam Lietuvos kūrėjui prof. Vincui Krėvei-Mickevičiui, jo 70 m. amžiaus sukakties proga.

Šiame posėdyje Valdyba nutarė Kanados lietuviškajai visuomenei daryti pranešimus per Lietuvių Radio Valandą, transliuojamą iš St. Catharines radiofono, šeštadieniais. Pirmiausia bus paruošta paskaita KLB organizaciniais klausimais. Toliau — bus trumpesnių pranešimų: švietimo, lėšų telkimo Tėvynės vadavimui, lietuviškajai veiklai ir kit. reikalais.

Šiuo metu visoje Kanadoje KLB Laik. Org. Apylinkių Komitetai ruošiasi valdybų rinkimams. Vienur tebevyksta pasiruošiamieji darbai, kitur rinkimai jau paskelbti. Krašto Valdyba prašo Apylinkių LOKus apie rinkimus, jiems pasiruošimą ir visa kita informuoti Valdybą ir palaikyti su ja glaudų ryšį. Valdybas išrinkus — prašoma prisilaikyti tuo reikalu išleisto aplinkraščio.

Malonu visuomenei pranešti, kad Krašto Valdyba, žengdama pirmuosius savo žingsnius, iš visuomenės susilaukia labai nuoširdžių ir pasišventusių talkininkų. Kaip Kr. Valdybos Biuro vedėjas ligi šiol dirba A. Bajorinas. Prieš kurį laiką pradėjo Valdybai talkininkauti ir neseniai iš Anglijos atvykusi p. Ramanauskienė. Ji perrašinėja mašinėle raštus, tvarko bylas ir tt. Šie abu pasišventėliai tą darbą dirba be jokio atlyginimo. Valdyba jiems reiškia nuoširdžią viešą padėką.

Kitas Krašto Valdybos posėdis įvyks spalio 28 d. Šiuo kartu ne Valdybos Biuro patalpose, bet pp. J. M. Yokubynų privačiame bute, 17 Marchmount Rd. Valdyba nuoširdžiai priima pp. Yokubynų kvietimą ir už tai iš anksto dėkoja. **Pr. Al.**

Skautininkių konferencija

Spalio 18-19 dd. Windsore, Kanadoje, įvyko Lietuvos skautininkių ir vadovių pirmoji konferencija užjūriuose.

Iš pranešimų, paskaitų ir rezoliucijų paaiškėjo, kad naujai persiorganizavusi seserija ypatingai pabrėžia tautinio auklėjimo reikalingumą. Skautės turinčios įsijungti į atvirą kovą už lietuvybės išlaikymą ir į diplomatinę misiją kaip suvereninės Lietuvos respublikos atstovės.

Konferencijoje buvo iškelta ir išdiskutuota daugelis problemų, kurioms aptarti iki šiol nebuvo jokios progos, ir kurių aptarimo nebegalima toliau atidėti. Visose srityse skautės pasiryžusios tęsti lietuviškas skautavimo tradicijas tiek išorinėje, tiek ideologinėje srityje su ypatingai sustiprinta taut. auklėjimo programa.

Konferencijos prezidiumą sudarė sktn. K. Kodatienė, Detroito skaučių "Gabijos" Tunto tuntininkė, psktn. A. Balašaitienė, Spaudos skyriaus vedėja, psktn. G. Modestavičienė. Konferencija buvo pravesta darbingoje nuotaikoje ir su visomis lietuviškomis ir skautiškomis tradicijomis — malda, Tautos himnu, vėliavų pagerbimu ir tt. Dalyvės ypatingai šiltai sutiko prelegentes, sktn. dr. Žilinskienę ir psktn. Augustinavičienę, kurios savo kruopščiai paruoštomis paskaitomis davė daug naujų optimistinių minčių ir sukėlė didelį susidomėjimą.

Pirmoji konferencijos diena buvo užbaigta nuotaikingu laužu, po kurio visoms skautininkėms dalyvaujant, vyr. sk. Jūratė Pečiurienė davė skautininkės įžodį. Vakarienės metu konferenciją sveikino Windsoro lietuvių parapijos klebonas kun. Danielius ir Detroito skautų dvasios vadas kun. kapelionas Dagilis. Konferencija gavo skaitlingus sveikinimus iš įvairių organizacijų atstovų bei pavienių asmenų, o iš buv. vyr. skautininkės poetės Augustaitytės-Vaičiūnienės progai pritaikytą eilėraštį vietoj sveikinimo.

Antroji konferencijos diena baigėsi pamaldomis, kurių metu kun. Dagilis pasakė konferencijai pritaikytą pamokslą ypatingai pabrėždamas tą mintį, kad visų mūsų jėgos turi tarnauti mūsų tėvynės vadavimui, ir kad tame mūsų kilniame darbe galime tikėtis Viešpaties palaimos.

Po pamaldų įvyko iškilmingi pietūs, kuriuos suruošė vaišingoji Windsoro lietuvių bendruomenė. Skautininkės išsiskirstė į įvairias Kanados ir JAV vietoves, pasisėmusios naujų jėgų jų kukliam, bet sunkiam darbui svetimoje padangėje tęsti. **B.**

LIETUVIŲ
DIENOS

MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS LIETUVIŲ MAGAZINAS PAVAIZDUOJA PASAULIO LIETUVIŲ VEIKIMĄ PAVEIKSLAIS.

Metinė prenumerata $3.00 VISUR.
Leidykla: 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, California, USA

KANADOJE "LD" GALIMA UŽSISAKYTI PAS:
V. Aušrotą — 263 Havelock St., Toronto, Ont.,
S. Bujoką — 1338 Downing St., Winnipeg, Man.,
J. Dauginaitę — 56 Concord, St. Catharines, Ont.,
J. Kriščiūną — 96 Wright St., Toronto, Ont.,
V. Montvilą — 275 Bloor St., Sudbury, Ont.,
Jer. Pleinį — 113 Cannon, E., Hamilton, Ont.,
Pr. Rudinską — 377 Willibrord St., Montreal, Que

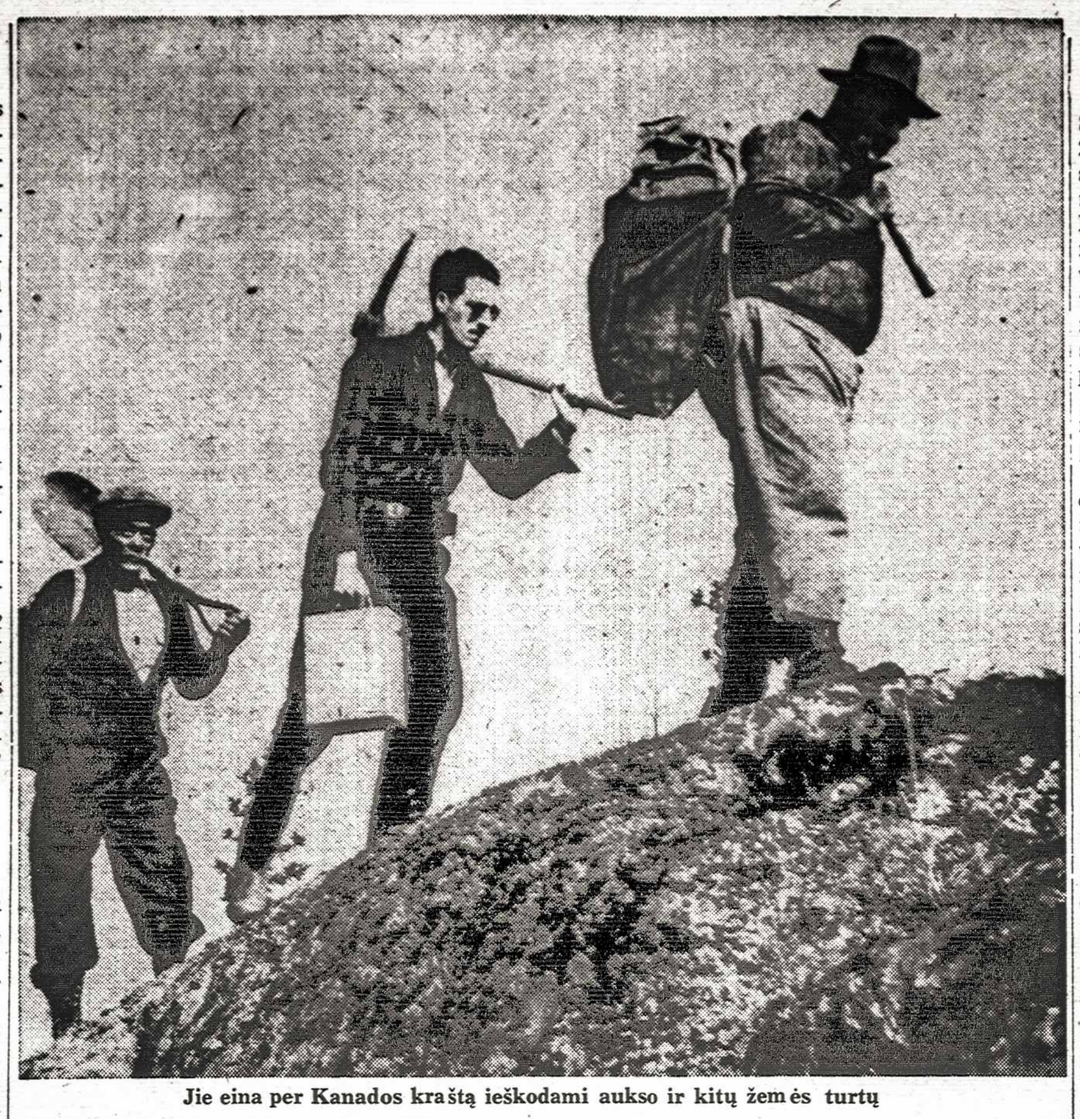

Jie eina per Kanados kraštą ieškodami aukso ir kitų žemės turtų

ERNESTAS GALVANAUSKAS

(Atkelta iš 3 psl.)

reiškė lietuviškasis talentas, studijuojant Weimaro, Prancūzijos, Šveicarijojs, JAV ir kitas konstitucijas. Seimas buvo laisvai išrinktas"...

Ernestas Galvanauskas, buvęs Liaudininkų Partijos kūrėjas, vadovavo vyriausybėms tuo metu, kai Krikščionių Demokratų blokas 1920-22 Seime iš 112 mandatų turėjo 59, 1922-23 iš 73 — 38, o 1923-26 iš 78 — 40. Jis tačiau, žinoma, neįsijungė į laimėjusios partijos eiles. Jei jo socializmas, kuriam 1905 m. jautė tam tikrų simpatijų, jau buvo visai išblukęs, jo laicistiniai liberalinės nuotaikos buvo neabejotinos. Jo gyvenimo vairu buvo ne dogmatiniai nusiteikimai, bet reali veikla. Toks valstybininko nusiteikimas visai nepakenkė krikščionims demokratams naudotis jo talkininkavimu ir vargu ar yra likęs bet koks šešėlis, žiūrint istorinėje perspektyvoje. Neabejotina, yra buvę kaikurių nuomonių skirtumų realioje politikoje. Bet nuomonių skirtumas buvo išlygintas kuriant tą milžinišką rūmą. Gal kiek aštresnio būta 1924 m., dėl kurio Galvanauskas pasitraukė iš vyriausybės, kai buvo nepritarta jo siūlymui užtraukti didesnę paskolą Anglijoje sparčiau Lietuvą ūkiškai atkurti. Pasitraukęs iš vyriausybės, jis 1924 m. rugpiūčio mėn. paskiriamas įgaliotu ministeriu Londonan, kur išbuvo trejis metus, kol 1927 m. rugpiūčio mėn. perėmė Klaipėdos uosto direkcijos pirmininko pareigas. Metus išbuvęs pirmininku, pasitraukė iš viešosios tarnybos ir apsigyveno tame krašte, dėl kurio prieš kelerius metus atliko vieną rizikingiausių žygių.

Klaipėdos krašto atgavimas

E. Galvanauskas visuomet buvo akcijos žmogus. Užsienio politikoje vyko kova dėl Vilniaus ir Klaipėdos. Vilniaus klausimu buvo vedama veikli politika, panaudojant net kaikuriuos tarptautinius siūlymus, kurie lenkams buvo dar labiau nepriimtinesni. Tiesa, tas žaidimas Seimo nebuvo užgirtas, bet jis ir toliau liko vyriausybėje.

Anuomet jam buvo visai aišku, kad Lietuva, neturėdama savo uosto, ūkiškai bus svetimųjų auka. Ji turės mokėti dideles tautos pajamų sumas svetimiesiems už tarpininkavimą. Tarptautinė politinė padėtis klostėsi Lietuvosnenaudai. Lenkai, kurie turėjo nemažos įtakos Paryžiuje, laukė, kada galės įžengti Klaipėdon ir Lietuvą apsupti. Vokietija buvo silpna ir buvo linkusi Klaipėdą geriau perleisti silpnesnei Lietuvai, negu Lenkijai, kuri apsuptų Rytprūsius. Sovietai panašiai galvojo. Šiose sąlygose Galvanauskas paskubomis kalė geležį, ligi ji dar karšta. Jo slaptos derybos su Vokietija ir Sovietais buvo atliktos ir susitarta, kad tie kraštai nesikiš, jei kaikurie žygiai bus daromi dėl Klaipėdos. Tuos politinius žygius paruošus, prasideda jau žinomoji dalis. Rodos, Galvanauskas to klausimo nekėlė net Ministerių Kabinete, kad peranksti nepasiektų nereikalingos viešumos. Jis pavedė Krašto Apsaugos ministeriui Antanui Merkiui parinkti tam žygiui tinkamą vadą — kariškį. Deja, to meto kariškių dauguma tuo reikalu buvo neigiamai nusiteikę, vadindami tai avantiūra. Tos "aviantūros" priešakyje atsistojo kapitonas Jonas Budrys, kuris žygio metu pakeistą pavardę iki šio meto garbingai nešioja. Tame žygyje paskubomis sutelktos skaitlingos pajėgos, kurios greitai užėmė kraštą ir klaipėdiečių sudaryti organai pareikalavo Europos "karo laimėtojų" grįžti į savo žemę.

Tas Galvanausko žygis, apsukri ir didelio apdairumo politinė veikla, ne vien leido lietuvių tautai pamažu atsigręžti į jūrą, tęsėti bent dalimi Vytauto testamentą, bet sudaryti didelio masto polėkius kovoti už Lietuvos etnografines žemes.

Kaip bebūtų keista, tačiau Klaipėdos vokiškai kalbančių gyventojų nebuvo labiau gerbiamas nei vienas kitas lietuvis už Ernestą Galvanauską, tą didįjį Klaipėdos dviratininką.

Viešumos nuošalyje

Galvanauskas buvo atšauktas iš Londono ir vėliau jau nepaskirtas Klaipėdos Uuosto Direkcijos pirmininku ne vien todėl, kad buvo pašaipiai pasisakęs apie prof. A. Voldemarą, kurį seniai ir gerai pažinojo. Galimas dalykas, kad buvo tam tikras politinis kerštavimas jam buvus ir likus nuosaikiu demokratu. Tuomet E. Galvanauskas susigūžęs kurį metą dirbo, iki išsitiesė ūkiškai, atkurdamas ne vien "Rytą, Klaipėdos bravarą ir eilę kitų įmonių, bet sukurdamas didelio masto įmonę—Medžio Sindikatą, parūpinantį Klaipėdos lentpiūvėms žaliavas, stambaus masto plytinę ir tt. Čia E. Galvanauskas vėl buvo neįprastinė priešingybė — iš valstybinės tarnybos pasitraukė nepasiturintis, bet Klaipėdoje gyvendamas dvylika metų, įsijungęs pramonėje, pasidarė vienas iš retai pasiturinčiųjų. Jo korektiškas švarumas valstybinėje veikloje buvo palydėtas valdančiųjų pašaipa ... mat, tas elgeta. Lygiai taip pat užkliuvo tapęs pasiturinčiu. Bet šiuo atveju jau buvo panaudotos valstybinės jėgos priemonės jam išstumti iš ūkiškos srities vadovaujančių vietų, o vėliau sugniuždinti. Toji persekiojimo veikla jo negąsdino, tik paskatino atsišlieti nuo įmonių, kuriose valstybė savu kapitalu dalyvavo. Ar tas valdančiųjų įsikišimas buvo išmintingas čia ne vieta svarstyti. Tačiau pastebėtina, kad ne jis į valdančius keliaklupščiavo, bet valdantieji tautovadžiai, sulaukę dviejų ultimatumų ir finansiškai, o ypač politiškai pašlijęs, vėl kvietėsi jį į vyriausybę 1939 m. rudeniop. Šiuo metu jis vyriausybėje tebuvo kaip finansų specialistas, turįs krašte didelį pasitikėjimą.

E. Galvanauskui begyvenant Klaipėdoje sunku buvo neįsijungti į plataus masto valstybinę veiklą. Jis vadovauja pigiųjų butų statybai, nemažai talkininkauja Klaipėdoje kuriant amatų mokyklą ir statant didelio masto patalpas, jis yra Prekybos Instituto Klaipėdoje įkūrėjas ir vėliau jo rektorius, taip pat pasižymėjęs puikus įmonių ūkio, pramonės įmonių, uostų ūkio disciplinų dėstytojas ir rankraščio teisėmis išleistų veikalų autorius. Institutas turėjo didelį pasisekimą, greitai įgijo vardą ir įmonėms paruošė eilę specialistų, kurie jau pradėjo užimti pozicijas pasižymėję, kaip gerai paruošti specialistai. Ton mokyklon jis buvo įdėjęs ne vien daug triūso, ne vien paskyręs nemažas sumas studentų stipendijoms ir sudaręs stipendijų fondą, bet 1939-1940 m. Šiauliuose pastatė tinkamas patalpas, kuriomis jau jis, kaip rektorius, nesinaudojo.

Asmuo

Ernestas Galvanauskas pasižymi nepaprastu būdu. Jis ne vien — Norem žodžiais tarus — moka laukti ir veikti, bet pasižymi dideliu pakantumu, kantrybe ir tiesumu. Tai žmogus, kuris savo gyvenime mokėjo kovoti už tautos laisvę ir organizuoti. Jis yra didžiausias priešas betkurių spekuliacijų, nes jo proto skaidrumas neleido eiti klystkeliais.

Kas jį atsimena bolševikinės okupacijos pradžioje, kai Lietuvos vyriausybė buvo paleista, matė jo veidą juodą, kaip žemė. Ir tuomet tūlo pažįstamo trumpai paklausė nuomonės: "Sovietai kviečia mane į finansų ministerius. Ar sutikti?" Jam buvo atsakyta: "Jei galite Lietuvai padėti, sutikite". "Man dabar aišku, kad mes turime išbandyti visus būdus ir išgerti nuodų taurę iki dugno. Aš sutiksiu".

Jo kietumas ir griežtumas paryškėjo kaip tik bolševikiniame tarpsnyje. Jis atvirai įspėjo gyventojus pirkti gėrybių, jis uždraudė rusų kariuomenei pirkti už rublius, jis tarėsi su prof. Vincu Krėve Mickevičium vykti Maskvon išsiaiškinti ir nuplėšti kaukę, kurią užsidėję Sovietai atslinko Lietuvon istorinio budelio pareigų atlikti.

Jo subtilumas, mokslinis gilus įžvalgumas, tolerantingumas, savęs valdymosi didelėje įtampoje gali pasiekti tam tikro, savaimingo dramatiškumo. Visai nesvarbu ar tai įvyks Tautų Sąjungoje, kai jis apleidžia posėdžių salę, ar kovojant prieš kaikieno niekšybes, kovojant atvirai ir tiesiai. Ir tik tuomet matai, kaip crescendo prasiveržia jo taikomi smūgiai, po nepaprastai ilgo laukimo, tarytum Gerhard Hauptmann "Saulėtekio" herojaus lūpomis ir diminuendo pasiekia vos girdimais žodžiais, švelniais pamokymais ir patarimais nusikaltusiam.

Ar jo būdas būtinai įsprausinas į kurias dirbtines schemas, jam aptarti? Vargu. Ir tai padarius būtų tik aptariamojo žalojimas.

Kai mes vaikštome svetima žeme, kai savomis mintmis siejamės su savu kraštu, kai kovojame su vorais sau grobio beieškančiais ..., žvilgsniu įsiremiame į tą vyrą, kuris ateina viešumon dirbti, bet nevaidinti. Mes prisimename jį ne iš tuščiavidurio šauksmo, bet iš epochinės veiklos. Nūdien mintimis, vėliau savo žemę palytėjus susiduriame su jo huveiktais darbais.

Mes, išblaškyti tėvynės vaikai, palinkėkime mūsajam titanui ištverti tropikų saulę, pergyventi sutemas, kad atsigaivintume — jis ir mes — savo žemės paunksmėje. Tebūnie leista ir šių žodžių skaitytojų vardu tarti: didysis vyre, kuris sulaukei senatvės Madagaskare, tebūnie mums leista pasimatyti savoje žemėje, kuri mus traukia ne vien ramiam gyvenimui, bet ir padėti mūsuosius kaulus. **Dr. A. S-nys.**

ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Trečiasis Kanados Vyr. At. Sąj. suvažiavimas įvyko spalio 25-26 d. Toronte. Dalyvavo 27 atstovai iš 4 kuopų — Toronto, Hamiltono, Montrealio ir Windsoro. Iš Winnipego ir Londono atstovų nebuvo. Suvaž. pirmininkavo windsorietis J. Urbonas ir torontietis Andriulis, o sekretoriavo montrealietė K. Lukošiūtė. Posėdžiai vyko šv. Elenos ir liet. parapijos salėse, o iškilmingas posėdis su Kristaus Karaliaus minėjimu — šv. Kazimiero parapijos (lenkų) salėje.

Suvažiavimas pradėtas šeštadienį 10 val. pamaldomis už ateitininkus, žuvusius kovose už tėvynės laisvę ir už vargstančius ištrėmime Sibire. Tos dienos popietinis posėdis buvo pašvęstas socialinių klausimų studijoms. J. Matulionis skaitė paskaitą "Kapitalizmas ir marksizmas", o V. Užupis — "Katalikų Bažnyčios pažiūra socialiniu klausimu". Po abiejų paskaitų įvyko gyvos diskusijos, rodančios sveikintiną visų susidomėjimą socialiniais klausimais.

Sekmadienį 9.30 val. įvyko iškilmingos pamaldos, o 1-4 val. darbo posėdis organizaciniams klausimams sutvarkyti.

Čia pirmiausia A. Bajorinas padarė pranešimą apie praėjusį "Pax Romana" kongresą. Apie pereitų metų veiklą pranešimą valdybos vardu padarė pirm. dr. A. Juozapavičius ir ižd. S. Čepas, o Rev. kom. vardu A. Saulis. Po pranešimų iš kuopų sekė trumpos diskusijos, o po jų išrinkta nauja C. Valdyba: dr. A. Juozapavičius, Kolyčius, Pleinys, Vanagaitė ir Dargis, kandidatai: Šatreika ir Matkevičius. Rev. kom. palikta ta pati.

Priėmus komisijos paruoštas rezoliucijas bei sveikinimus, dar apsvarstyta ateities veikimo gairės. Tarp kitko buvo iškilęs vardo keitimo klausimas, bet tuo tarpu paliktas tas pats — Vyr. Ateit. S-ga, prileidžiant, gal ateity bus pereita prie dviejų sąjungų — sendraugių ir studentų.

Iškilmingas viešas posėdis, sujungtas su Kristaus Karaliaus paminėjimu, šv. Kazimiero salėje buvo pradėtas "Marija, Marija" giesme. Į garbės prezidiumą pakviesta: gen. Konsulas V. Gylys, At. Sendraugių S-gos C. Valdybos atstovas dr. V. Viliamas, KLB Krašto Vald. pirm. J. Matulionis, V. Užupis, kun. dr. J. Gutauskas, LKM Dr-jos CV pirm. dr. A. Užupienė, kleb kun. Ažubalis, KVC pirm .inž. Razgaitis, "TŽ" red. dr. A. Šapoka, Vyr. sktn. Stp. Kairys, Kanados skautų vadas Šarūnas (abu nedalyvavo), KLK Kult. Dr-jos pirm. S. Čeas ir prof. A. Zubrys.

Paskaitą "Lietuviškasis jaunimas Kristaus Karaliaus tarnyboje" skaitė kun. dr. J. Gutauskas, užakcentuodamas pasaulinės moralinės krizės metą ir pasitikėjimo Apvaizda reikalą, nes pasaulį stebuklas begalįs išgelbėti.

Po paskaitos sekė visa eilė sveikinmių žodžiu iš garbės prezidiumo — išviso 9. Rezoliucijų ir sveikinimų kom. vardu Iz. Matusevičiūtė pranešė kokius sveikinimus suvažiavimas yra gavęs raštu ir ką pats sveikina. Perskaityti buvo sveikinimai tik vysk. V. Brizgio ir prel. Krupavičiaus, suminėti: min. Balučio, Girdvainio, Graužinio, Lozoraičio ir Žadeikio, At. Fed. Vyr. Vado prof. S. Sužiedėlio, buv. vado prof. dr. A. Damušio, At. Fed. Tarybos pirm. prof. dr. J. Meškausko, Stud. At. Sąj. pirm. V. Žvirgždžio ir kun. Taraškevičiaus. Suvažiavimas nutarė pasveikinti arkivyskupą metropolitą ir abu Lietuvos vyskupus, diplomatus, ALTą, BALFą, KLB Krašto Valdybą ir prof. Eretą.

Prezidiumui padėkojus atvykusiems atstovams, paskaitininkams, bažnyčioje giedojusiems menininkams, svečiams ir visiems dalyviams, suvažiavimas baigtas Tautos himnu.

Vakare liet. parapijos salėje dar įvyko jaukus suvažiavimo dalyvių bei svečių pobūvis.

KALĖDOS JAU NEPERTOLIAUSIA

Pats laikas pasirūpinti dovanomis. Geriausia bus dovana, jei saviesiems ar bičiuliams įteiksi knygą arba pasveikinsi lietuviškomis atvirutėmis.

1. **Vyt. Kastyčio "Kolektyvinė prausykla" — $1.00;**
2. **Lietuvos Valstybės Konstitucijos 1922, 1928 ir 1938 m. — kaina 70 c.**
3. **Kalėdinės atvirutės su lietuviškais piešiniais po 10 c.**

Galima gauti Spaudos B-vėje "Žiburiai", 941 Dundas St. W., Toronto ir pas lietuviškos spaudos platintojus.

Serijos Nr. 1

Calvert's

ŽINIOS APIE KANADĄ

Tai yra pirmas iš serijos straipsnių, skirtų naujiesiems kanadiečiams. Šiuose straipsniuose mes rašysime apie bedarbio pašalpas, senatvės pašalpas, butus, pinigus, banko operacijas, įstatymus ir tt., o taip pat nurodymus apie įvairius verslus ir apie jų vietą.

Mes tikime, kad šie straipsniai bus jums įdomūs ir padės jums išnaudoti galimybes jūsų naujoje tėvynėje.

Kanada yra didžiulis kraštas, užimąs 3.845.774 kvadratinių mylių (1 mylia — 1,6 kilometro) plotą. Nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno Kanados plotis—3.986 mylios. Ji užima maždaug pusę Šiaurės Amerikos kontinento — truputį daugiau negu visą Europą. Iš bendro 3½ milijono kvadratinių mylių žemės ploto, tik trupučį virš pusės milijono kv. mylių yra tinkamas žemės ūkiui, bet likusiame trijų milijonų ploto žemėje yra daugybė mineralinių turtų.

Bendras gėlo vandens plotas yra labai didelis — virš 6 procentų viso ploto. Didieji Ežerai — Lake Superior, Lake Michigan, Lake Huron, Lake Erie ir Lake Ontario — su St. Lawrence upe sudaro šio kontinento vandens kelių sistemą.

Okeaniniai laivai gali plaukti pradedant St. Lawrence vartais ir baigiant Lake Superior galu, pačiame Kanados centre, t.y. už 2.338 mylių.

CALVERT HOUSE mielai laukia jūsų pasisakymų bei sumanymų dėl mūsų sekančių straipsnių turinio. Juos prašome siųsti per šio laikraščio redaktorių.

SEKANTĮ MĖNESĮ — KANADOS RYTINĖS PROVINCIJOS

Calvert DISTILLERS LTD.
BALTIMORE, ONTARIO

HAMILTONAS

Aušros Vartų parapijos bažnyčios statybos pirmasis etapas jau baigtas. Pereitą ketvirtadienį, baigus stogo darbus, iškeltas vainikas. Dabar dirbama viduje.

LKM Dr-jos susirinkimas spalio 12 d. klebonijos patalpose nebuvo iš skaitlingųjų. Draugijos narės turėtų būti stropesnės. Dalyvaujant maždaug ⅓ narių, buvo peržiūrėta, kas nuveikta nuo šių metų pradžios ir kas darytina ateityje. Buvo suruoštas Motinos dienos minėjimas, šokių vakaras, šelpiamas vienas diovininkas Vokietijoje siunčiant $5 kas mėnuo, taip pat globojamas vienas Diepholzo gimnazijos mokinys, prisidedama prie kolonijos visuomeninio gyvenimo, dalyvaujant organizacijų posėdžiuose ir pan. Didžiausias jų pasiaukojimo pavyzdys tai lankymas ir globojimas mūsų tautiečių Hamilton sanatorijoje. Po sunkios dienos darbų, vakarais ar savaitgaliais, jos skuba pas nelaimės ištiktuosius, nebodamos nuovargio ar užsikrėtimo pavojaus. Šiuo metu vienas iš sanatorijoje esančių lietuvių yra labai blogoje materialinėje ir moralinėje padėtyje, nes neturi giminių bei draugų, kurie juo rūpintųsi. Jeigu atsirastų, kas norėtų jam padėti arba visus mūsų tautiečius sanatorijoje aplankyti, gali kreiptis į Kat. Mot. Dr-jos valdybą.

Netrukus numatoma pravesti drabužių ir pinigų rinkliavą BA LFui, jeigu pasiseks susitarti su Bendruomenės valdyba; paskirta $25 į vargą patekusiai Jakučinskų šeimai, lapkričio 2 d. bus rengiama bendra Kat. Mot. išpažintis ir komunija ir tą pačią dieną kun. dr. Tadarauskas pažadėjo padaryti bažnyčioj rinkliavą iš kurios bus paruošti kalėdiniai pakietukai sanatorijoje gulintiems, o iš likusių bus pasiųsta pakietukai į Vokietiją. Kalėdų trečią dieną, t.y. gruodžio 27 d., bus rengiamas didelis šokių vakaras su menine programa, kurio pelno dalis skiriama bažnyčios statymui.

Dėl sveikatos sušlubavimo iš valdybos pasitraukė Breichmanienė ir Šeštokienė, valdyba papildyta dviem naujom: Tumaiteine ir Kačinskiene. **M.M.**

Ateitininkų susirinkimas

Rugsėjo 28 d. įvyko pirmasis Hamiltono ateitininkų "poatostoginis" susirinkimas. Tėvas B. Mikalauskas iš St. Catharines, Ont., nušvietė kultūros ir religijos santykį, kviesdamas ateitininkus nešti į gyvenimą Šviesą. Kuopos narys V. L. skaitė referatą "Ateitininkų ideologija". Toliau sekė gyvos diskusijojs organizacinio judėjimo reikalais. Nutarta netolimoj ateity suruošti vakarą, pelną paskiriant bažnyčios statybai. Lapkričio 2 d. suruošti Kristaus Karaliaus minėjimą. Studijuojančiam Miuncheno universitete lietuviui studentui remti kiekvienas dirbantis narys apsidėjo $1 mėnesiniu mokesčiu. Į sunkią būklę patekusiai Jakučinskų šeimai pagelbėti aukų būdu iš ateitininkų ir prijaučiančių surinkta $43.

Ilgamečiam kuopos pirmininkui ir jaun. ateitininkų globėjui Kl. Matkevičiui išvykus studijuoti į Toronto universitetą, globėju pakviesta Prapuolenytė, o kuopos iždininkei Kost. Lelešiūtei išvykus į Toronto gailest. seserų mokyklą, jos vieton pakviestas Stonkus. Idėjos draugai abiems išvykusiems savo kuopos nariams linki sekmingų studijų, nepamirštant ir idėjos reikalų.

Smilga.

Lietuvių Enciklopedijos atstovu Hamiltonui paskirtas Stasys Dalius, 35 Wilson St., telefonas 8-4834.

Susidomėjimas enciklopedija lietuvių tarpe yra tikrai didelis. Pirmąją savaitę St. Dalius aplankė 23 tautiečius, iš kurių 19 užsiprenumeravo.

St. Dalius yra didelis lietuviškos knygos mylėtojas, ir leidėjas, parinkdamas jį atstovu Hamiltonui, gavo šiam darbui tinkamiausią asmenį.

Iki šių metų pabaigos St. D. pasiryžęs aplankyti visus tautiečius. Jei kas būtų netyčia aplenktas, prašomas į jį kreiptis asmeniškai ar telefonu.

Beržaičių šeima, atvykusi į Kanadą šių metų pradžioje, atsidūrė labai dideliame varge. Šeimos galva — Robertas jau senokai serga. Pradžioje buvo ligoninėje, dabar guli namuose, nes neturi pinigų apmokėti ligoninei. Visą šeimą, kurią sudaro 5 asmenys, išlaiko Beržaitienė. Ji dirba tekstilėj ir, kaip neseniai šį darbą pradėjusi, gauna tik 70 centų valandai.

Be vyro turi išlaikyti du vaiku, vieną dviejų metų, kitą pusės, ir vyro motiną, kuri yra senyvo amžiaus.

Artėjant Kalėdoms, prisiminkime šią ir kitas nelaimių prispaustas šeimas. Beržaičių šeima gyvena 16 Greig St., Hamilton.

— Platinant Liet. Pasus, renkamos kartu ir kitos žinios. Atrodo, kad šįmet lietuvių kolonija Hamiltone sieks apie 1500 asm. Malonu pasidžiaugti, kad lietuviai šiam vajui palankūs ir tik labai retas kuris atsisako jį savo auka paremti.

— Lapkričio 22 d. į Hamiltoną atvyksta iš Detroito muziko B. Budriūno vedamas vyrų kvartetas, kuris yra vienas geriausių Amerikoje. Tai bus stipriausias parengimas šiais metais Hamiltone.

Sk. St.

Padėkos

Š.m. spalio 1, 2, ir 3 d.d. Hamiltone įvyko čia gyvenančių įvairių tautų festivalis, kuriame vietos lietuvių kolonija atstovavo savo tautinį meną: įvairiais audiniais, medžio dirbiniais, gintaru ir tt.; dainomis ir tautiniais šokiais, kas lankančiųjų buvo vertingai įvertinta.

Užtarnautas tinkamas įvertinimas buvo dėka kolonijos gyventojų darbštumo ir supratimo šio reikalo, už ką Hamiltono LB Valdyba reiškia širdingą padėką:

1. Kun. dr. J. Tadarauskui už surinkimą ir parvežimą gražių ir vertingų eksponatų iš Toronto.
2. pp. K. J. Giedraičiams, N. Ivanauskienei, S. Naikauskui, J. Pleiniui, Kšivickams, Lukoševičienei, Ant. Alb. Grajauskaitėms, Blekiui, K. Mikšiui už prisidėjimą parodos eksponatais.
3. pp. Dramantui, Z. Laugaliui, B. Griniui ir kitimes padėjusiems parodą įrengti.
4. Ypatinga padėka meninės dalies atlikėjams: tautinių šokių grupei su vadove p. G. Brechmaniene ir choristams su dirigentu p. Vyt. Dargiu.
5. p. El. Salalytei-Norkienei už pranešimus anglų kalba apie tautinius šokius ir dainas.
6. Visoms ponioms ir panelėms: A. Sutkaitytei, N. Stanaitytei, V. Sabotnikaitei, I. Stankevičiūtei, E. Norkienei, Gutauskienei, E. Grinienei, Kšivickienei už budėjimą mūsų parodos skyriuje ir teikimą paaiškinimų; ir visiems kitiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prie šio festvialio prisidėjo.
7. Toronto lietuviams, iš kurių buvo gauti eksponatai parodai, ypatingai "Lietuviškos sodybos" ir gintaro dirbinių savininkams.

Pastaba: Bendroje festivalio programoje, kuri buvo vietoje pardavinėjama, lietuvių meninės dalies programa ir trumpa lietuvių tautos istorija nebuvo įdėta, nors laiku buvo įteikta festivalio rengėjams, kurie paskutinėmis dienomis pranešė, kad gautus rašinius pametę.

KLB Hamiltono Apylinkės V-ba.

Paaiškinimas

1. Š.m. rugpiūčio 7 d. "TŽ" Nr. 31 (136) korespondencijoj iš Hamiltono p. St. Bakšys rašo, kad M. Lazdučio iniciatyva buvęs susiorganizavęs moksleivių komitetas suruošti gegužinę Diepholzo gimnazijai paremti ir kad netikėtai B-nės Valdyba prisiuntusi raštą, kuriuo leidžiama gegužinę ruošti su sąlyga, jei būsimas pelnas bus įneštas į B-nės kasą, kurį V-ba pati persiųsianti, kad "laik. komitetas" liepos 9 d. radęs B-nės nutarimą nepriimtinu ir nuo gegužinės rengimo atsisakęs, visą atsakomybę palikdamas B-nės V-bai.

B-nės V-bai visai nebuvo nieko žinoma apie sudarytą k-tą. Tik atskiriems V-bos nariams p. M. Lazdutis sakęs, kad galvojąs suruošti gegužinę, bet vienas nenorįs to imtis.

B-nės V-ba liepos mėn. 1 d. posėdyje pritarė tam sumanymui, paskyrė du V-bos narius, pp. Jankūną ir Pleinį, padėti, palikdami p. M. Lazdutį vyriausiu gegužinės rengėju ir pačią gegužinę ruošti B-nės vardu.

P. M. Lazdučiui joks raštas nebuvo siunčiamas, tik informuotas žodžiu.

B-nės Valdyba primestą atsakomybę atliko ir gegužinė įvyko, nors ir lietingas oras buvo.

2. Rugpiūčio 28 d. "TŽ" Nr. 34 (139) korespondencijoje iš Hamiltono St. Sk. rašo, kad B-nės ruoštoj gegužinėj Diepholzo gimnazijai paremti gauta pelno apie $80, kas neatatinka tikrenybei.

Šiam tikslui ruošta gegužinė, kad ir nemažai lijo, davė pelno $127,84. Persiunčiant gimnazijai, pakeitus JAV valiuta, išsiųsta $130.

3. Spalio 2 d. "TŽ" Nr. 39 (144) korespondencijoje iš Hamiltono St. Sk. rašo, kad B-nės V-ba vietos lietuvių bažnyčios statymo reikalams paskyrusi $30.

Pranešame, kad tas neatatinka tikrenybei, B-nės V-ba dar nėra nieko paskyrusi.

4. Hamiltono Lietuvių B-nės Valdyba širdingai pataria ir kartu prašo p. St. Bakšio ir korespondentą p. St. Sk. ateityje naudotis ir duoti tikslias žinias, paimtas iš tikrų šaltinių: B-nės V-bos ar kitų organizacijų V-bų, priešingu atveju klaidinama visuomenė ir įnešama tam tikrų nesusipratimų.

Hamiltono Lietuvių B-nės Valdyba.

Papildymas atsakymo Toronto Liet. Skautų Tunto Vadijai

TF A-bės Kanadoje Hamiltono sk. Valdyba, papildydama sk. vedėjo St. Bakšio "Atsakymą Toronto Lietuvių Skautų Vadijai", tilpusį "TŽ" 37 nr. iš š.m. rugsėjo 18 d. ir atsakydama į "Atitaisymą", atspausdintą "TŽ" 41 nr. iš š.m. spalio 16 d., praneša:

T. Vadijos kaltinimai mums, tilpę "TŽ" 36 nr., yra be pagrindo ir neatatinka tiesai.

Tunto Vadijos minima mašina, kuri "... apie 5 val. lauko kelyje, vedančiame į skautų gegužinę buvo atvažiavusi lengva mašina Nr. 934NC ir lietuviams, vykstantiems į mūsų gegužinę, nurodinėjo, kad skautų gegužinės nėra ir kvietė vykti į HTF gegužinę", yra niekuo nepagrįstas prasimanymas, nes nei vienas mūsų valdybos narys, tokiam nekultūringam darbui nieko nebuvo nei prašęs, nei samdęs. Pasiteiravę "Motor Vehicles Branch Ontario" įstaigoj, gavome raštišką atsakymą, kad mašina, turinti 1952 m. leidimą 934 NC, priklauso p. Albinui Grubevičiui, 331 Lawrence Ave., W., Toronto, Ont.

Š.m. spalio 12 d. p. A.G. tuo reikalu parašėme raštą ir spalio 21 d. gavome iš jo šį atsakymą:

"Tautos Fondo Atstovybei Kanadoje, Hamiltono skyriui.

Gerbiamieji,

Atsakydamas į Tamstų laišką No. 111, turiu pareikšti, kad minėtos dienos vakare apie 6 val. 30 min. atvažiavau į HTF gegužinę. Nei nuvažiuodamas, nei gegužinės metu nesu jokios kitos lietuvių mašinos sulaikęs, nei minėtus pareiškimus daręs. Juo labiau nesu turėjęs jokio pasikalbėjimo su "Skautų Aido" gegužinės rengėjais.

Kadangi neturiu jokio noro pasidaryti spaudos diskusijų objektu, manau šis mano laiškas klausimą išsprendžia ir ateityje nei mano mašinos numeris nei pavardė spaudoje nebus minima. Apie tai pranešiau ir Taronto Sk. Vadovybei.

Su pagarba

(pasirašė) A. Grubevičius".

Šį mūsų pareiškimą laikome galutinu ir tikime, kad geros valios lietuviui dabar bus visiškai aišku, kur yra tiesa.

TFA Kanadoje Hamiltono sk. Valdyba.

WELLAND, Ont.

Wellando apylinkė jau susiorganizavo

1952 m. spalio 5 d. Kanados Lietuvių Bendruomenės Wellando Apylinkės visuotinis narių susirinkimas išrinko Apylinkės Valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkas — Stanaitis Jonas, I vicepirm. — Bložienė Konstancija, kuri rūpinsis švietimo ir šalpos reikalais, II vicepirm. — Skaistys Gediminas, kurio žinion pavesti Tautos Fondo reikalai, sekretorius — Markūnas Vincas, kasininkas—Stankevičius Antanas, meno, kultūros reikalais rūpintis pasiėmė Šimkus Jonas ir Mačikūnas Stasys. Kandidatais į valdybą liko Šalčiūnas Mykolas, Abramavičius Albinas ir Birsėnas Pranas.

Į kontrolės komisiją išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: pirmininkas — Paužuolis Juozas, sekretorius — Kutka Jonas, narys — Simonaitis Bronius.

Kandidatais į kontrolės komisiją liko: Čepukas Antanas, Smolskienė Kunigunda ir Cibas Antanas.

Apylinkės Valdyba savo pirmame posėdy vienbalsiai ir su dideliu entuziazmu pasižadėjo dirbti vienybėje ir su pasišventimu lietuvybės išlaikymui, tarpusavės meilės ugdymu ir mūsų pavergtos tėvynės išlaisvinimui.

Wellandietis.

Parapijos susirinkime

spalio 19 d. St. Mary's parapijos salėje buvo išrinktas vieneriems metams parapijinis komitetas: pirm. V. Šurka, vicepirm. M. Kuzavas, sekr. K. Stankevičius, nariai B. Simonaitis ir J. Kutka.

Wellando, Thoroldo ir apylinkių lietuviams pranešama, kad nuo š.m. lakričio mėn. pamaldos bus laikomos Sacred Heart prancūzų parapijos privačioje augštesniosios mokyklos koplyčioje, 72 Empire Street. Laikas tas pats: 10 val. ryto.

Nors buvo kalbėta, kad pamaldos bus kiekvieną sekmadienį, bet dėl susidariusių aplinkybių laikinai dar paliekama kas antrą sekmadienį. Sekančios pamaldos įvyks lapkričio 2 d.

Pamaldos už mirusius

Gedulingos pamaldos už mirusius įvyks lapkričio 2 d. 5 val. vakare Sacred Heart prancūzų bažnyčioje. Kviečiami visi lietuviai Vėlinių dieną pamaldose dalyvauti.

Žvejų klubas

Spalio 19 d. buvo sušauktas vietos lietuvių susirinkimas, kurį atidarė B. Simanavičius tardamas įžanginį žodį, nušviesdamas susirinkimo tikslą. Pirmininkauti buvo pakviestas J. Bložas, sekr. A. Neiduškevičius. Nutarta įsteigti žvejų klubą ir prie jo medžiotojų sekciją.

Niagara Falls, Ont.

Šios kolonijos lietuviams pranešama, kad sekantį kartą pamaldos įvyks lapkričio 13 d. 12 val. St. Patricks parapijos patalpose.

J. S.

WINDSOR, Ont.

— Spalio 18 ir 19 d. įvyko JAV ir Kanados liet. Skautininkių suvažiavimas. Tektų ir kitoms organizacijoms ruošiant suvažiavimus prisiminti Windsorą, kurs labai patogus centras tarp Montrealio, Toronto, Hamiltono iš vienos ir Čikagos, Clevelando, Detroito bei kitų didesnių liet. JA V-bių kolonijų iš kitos pusės. Amerikoje gyvenantiems lietuviams įvažiuoti į Kanadą nereikalingi jokie specialūs pažymėjimai — leidimai.

— Šio mėnesio 19 d. įsisteigė Windsoro ateitininkų būrelis. Būreliui pirmininkauti išrinktas buv. stud. archit. Jonas Urbonas, o dvasios vadu kviečiamas kleb. kun. Danielius.

— Pereitą šeštadienį buvo ketvirtasis šokių vakaras šiame rudens sezone. Matome, kad Windsoras nesnaudžia. LB K-tas suruošia vakarus, o mes ten nueiname, nemažai alaus išgeriame, pašokame. Tačiau kas mūsų kolonijoje svarbiausia būtų, visai pamirštame. Taip apie 20 mokyklinio amžiaus vaikų iki šiol neturi progos mokytis liet. kalbos, tėvynės pažinimo, istorijos ir geografijos, dainų bei tikybos. Šio žygio pats laikas griebtis ir įsteigti šeštadieninę liet. mokyklą. O tai nėra neįmanoma, nes turime savo tarpe net šešius kvalifikuotus mokytojus, kurie nemokamai šiame darbe pagelbėtų.

Korespondentas.

"RAUDONOJI PLUNKSNA"

Šiuo metu Toronte vyksta labdaros organizacijų bendroji rinkliava. Viso labdaros organizacijų, kurios rūpinasi vaikų ir senelių prieglaudomis, o taip pat ir visokiausia nelaimėn ir vargan patekusių globa, Toronte yra 66. Seniau jos visos darydavo atskiras rinkliavas, vaikščiodavo jų atstovai po namus, belsdavo į duris ar sulaikydavo gatvėje, prašydami aukos. Dabar visos tos organizacijos yra sudariusios bendrą kasą ir kiekvieną rudenį daro rinkliavas, pagal visų tai bendruomenei priklausančių organizacijų sudarytas sąmatas, iš anksto nustačiusios surinktiną sumą. Šiemet Toronte yra numatyta surinkta $3.125.000. Ta suma vėliau bus išskirstyta tarp organizacijų, pagal jų išlaikomų įstaigų didumą.

Rinkliavos daromos visame mieste, bet daugiausia surenkama iš stambiųjų įmonių, kurios visos aukoja iš savo pajamų ir nuo tarnautojų algų šimtais ir dešimtimis tūkstančių.

Raudonosios Plunksnos vadovybė per mus kreipiasi ir į lietuvius, primindama, kad, jei kas dar negali aukoti, tesupranta nors šios organizacijos darbą. Surinktieji pinigai yra sunaudojami paremti visus, kurie negali užsidirbti sau duonos — nuo kūdikio iki senelio, — o taip pat visiems reikalingiems globos. Ir iš naujųjų ateivių ne vienam, dar nesusipažinusiam su krašto sąlygom ir nemokančiam kalbos, gal teko keliaujant pasinaudoti globa bei pagalba keleivius globojančios ir patarimus teikiančios organizacijos vad. Travellers' Aid Association. Ji taip pat yra viena iš tų 66.

Dėl to Raud. Plunksnos organizacija kiekvienam taria: "Kai aukų rinkėjas kreipsis, būk kilniadvasis!".

Moderni lietuvių vyriškų rūbų krautuvė

Paltai ir kostiumai parduodami pasiūti ir pagal užsakymus. Skrybėlės, įvairūs švarkai, taip pat švarkai su kailio apykaklėmis, kelnės, megztukai, viršutiniai ir apatiniai baltiniai, kaklaraiščiai kojinės, pirštinės ir kt.

NUOLAIDA LIETUVIAMS 10%

Savininkas C. Salmonaitis

DERBY MEN'S SHOP

2576 Yonge St., Toronto

Telef. HY. 9624

NORINTIEMS PIRKTI TABAKO FARMĄ DĖMESIO!

1. 200 akrų, 71 sodinimo teisė, $95.000, $30.000 įmokėti
2. 148 akrai, 50 sodinimo teisė, $85.000, $17.000 įmokėti
3. 150 akrų, 45 sodinimo teisė, $71.000, $10.000 įmokėti
4. 145 akrai, 36 sodinimo teisė, $43.000, $10.000 įmokėti
5. 100 akrų, 48 sodinimo teisė, $70.000, $8.000 įmokėti
6. 80 akrų, 35 sodinimo teisė, $60.000, $8.000 įmokėti
7. 90 akrų, 25 sodinimo teisė, $25.000, $5.500 įmokėti
8. 50 akrų, 16 sodinimo teisė, $26.000, $3.500 įmokėti
9. 100 akrų, 20 sodinimo teisė, $26.000, $3.000 įmokėti
10. 225 akrai, 38 sodinimo teisė, reikalingas partneris su $4.000 įnešimu.

Šiuo metu pas mus yra didelis pasirinkimas tabako, bei mišrių ūkių.

JUOZAS ŽEMAITIS

R.R. 1 SIMCOE, Ont., Telef.: 1666 (nuo 9-5 val.)

Atstovauju:
FREEMAN & NEWTON
Real Estate Brokers, Simcoe, Ont.

Reumatiniai skausmai

Malonu pranešti gerą naujieną tiems, kurie trokšta sumažinti reumatinius skausmus, bet jaučiasi be vilties! Tūkstančiai išvengia sąnarių ir raumenų reumatinių skausmų vartodami T-R-C's. Nesileisk kankinamas lėtais varginančiais ir duriančiais, kaip peiliu, skausmais. Išbandyk Templeton's T-R-C's šiandien. Tik 65c arba $1.35 vaistinėse. T-844

Dr. Aleksas Valadka
Gydytojas ir chirurgas
1081 BLOOR ST. W.
(tarp Dufferin ir Dovercourt)
Priima ligonius ir gimdyves šiokiadieniais nuo 2-4 val p.p. ir 6.30-8 val. vak. arba pagal susitarimą
Telefonas ME. 2933

Dr. A. Pacevičius
Gydytojas ir Chirurgas
314 BATHURST ST.
Toronto
NAUJI TELEFONAI:
Kabineto EM. 6-2696
Namų OL. 4778
Kalbamos valandos:
Kasdien nuo 11-12 val., 2-4 val. po pietų ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais nuo 12 iki 3 val. p.p. Sekmadien., pagal susitarimą.

Dr. Jonas Yčas
Gydytojas ir chirurgas
1390 DUNDAS ST. W.
(tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)
Priima ligonius ir gimdyves šiokiadieniais nuo 2-4 ir 6.30-8 val vak. arba pagal susitarimą.
Telefonas LO. 1791
Toronto

Dr. Peter MORKIS
PERKĖLĖ
savo dantų kabinetą į
1082 BLOOR ST. W.
(į rytus nuo Dufferin St.)
Tel. OL. 4451. Toronto 4, Ont.

DR. F. TICKETT
Gydytojas
ir
chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

Parduodant ar perkant namą ar biznius
JŪSŲ PATARNAVIMUI
Antanas-Tony MORKIS
Real Estate darbe turįs didelio patyrimo
ROY BURBANK REAL ESTATE
1385 QUEEN ST. W. Toronto (prie Lansdowne)
KE. 7904 Vakarais LL. 5143

Šalin reumatizmą!
Sveika radio-aktyvinė šiluma!
"TORCAN" firmos naujieji šildytuvai teikia sveiką ir malonią kambariui šilumą, apsaugo nuo reumatizmo ir gydo ji. Šildytuvus gausite per firmos atstovą P. VILUTĮ tiesiog iš fabriko su visomis garantijomis ir urmo kaina (krautuvėse didieji: $19.50, pas atstovą — $14.50, mažieji krautuvėse: $15.95, pas atstovą — $11.50). Skambinkite P. Vilučiui vakarais telefonu MU. 0844 (14 Crisco St., Toronto). Šildytuvai tuoj bus pristatomi į namus.

6 įstaigų parduodamų namų sąrašuose Jūs visada turėsite didesnę galimybę susirasti pageidaujamą namą. Visuose rajonuose įvairių namų pasirinkimas. Norėdamas pirkti ar parduoti savo nuosavybę pirmiausia pasitark su
J. KARPIS
K. WILES REAL ESTATE
(Centrinė Įstaiga)
1 St. Clair Ave. W.
Toronto
Įst. tel. RA. 1232
Rez. JU. 6975
Neradę manęs įstaigoje, malonėkite palikti savo telefoną.

Vyriškų ir moteriškų rūbų
siuvėjas
PETRAS JAKŠTAS
224 KING ST. E.
HAMILTON, Ont.

PARDUODAME
Naujus ir vartotus vyr. gabardino paltus, naujus ir vartotus kostiumus, tropinius kostiumus, marškinius ir kit. įvairių rūšių.
Pinigai įmokami iš karto.
HOLLYWOOD CLOTHING
270 Queen St. W., Toronto
(kampas Beverley)

Hamiltono ir jo apylinkės alyvos apšildymo kontraktorius
K. TRUMPICKAS
Įrengiami nauji ir remontuojami arba pataisomi seni ALYVOS APŠILDYMAI—Oil Burners — į naujas arba senas krosnis pigiausiomis kainomis ir geromis išsimokėjimo sąlygomis. Taip pat taisomi vietiniai ir europietiški radijo aparatai ir šildytuvai. Aptiūrėjimas ir patarimai atliekami nemokamai — VELTUI.
Prašome kreiptis: 18 Spadina Ave., Hamilton, Ont. Telef. 9-20-35

Mes dirbame 24 valandas
THE VICTORY FLORIST
Mūsų krautuvė dvejose vietose:
749 QUEEN ST. E. Tel. RI. 5804
576 QUEEN ST. W. Tel. EM. 3-1618

MANN-MARTEL

DUNDAS—DUFFERIN
$9.500 6 kamb. mūrinis namas, 2 virtuvės, didelis kiemas, vieta garažui. Pajamos iš II-ro augšto padengia visas išlaidas. $3.500 įmokėti.

LANSDOWNE—DAVENPORT
$9.500 6 kamb., švarus, gerame stovy namas, vieta garažui. $3.500 įmokėti.

BROCK—BLOOR
$11.000 8 kamb., pusiau mūrinis namas, karšto oro apšildymas, vieta garažui. Įmokėti $4.000.

DUFFERIN—DAVENPORT
$11.000 6 gerame stovyje kambarių namas, moderniška virtuvė, gražus kiemas. Žemas įmokėjimas.

BLOOR—INDIAN GROVE
$11.900 7-nių kamb. mūrinis namas, 2 didelės modernizuotos virtuvės, geros kietmedžio grindys, be įvažiavimo ir garažo. Įmokėti $3.500.

ARGYLE—OSSINGTON
$12.500 10 kamb. pajamų namas, karšto vandens-alyvos apšildymas, vieta garažui. $3.500 įmokėti.

BLOOR—DUFFERIN
$12.500 6 kamb., mūrinis, didelė graži virtuvė, karšto vandens-alyvos apšildymas, garaža. Įmoketi $4.500.

INDIAN Grove—GLENLAKE
$12.900 5 kamb., mūrinis bungalow, karšto vand. šildymas, garažas, $3.500 įmokėti.

INDIAN Grove—ANNETTE
$12.900 8 did. kamb., mūrinis, 2 virtuvės, garažas. Įmokėti $4.000.

SCOTT RD. — ROGERS RD.
$12.900 5 kamb. modernus bungalow, karšto vandens-alyvos šildymas, garažas, didelis ir gražus kambarys rūsyje, atskiras tualetas, neša $9 į savaitę. Įmokėti $5.000.

PARKDALE
$13.500 8 kamb. pusiau atskiras mūrinis namas, karšto vandens apšild. Geras nuomavimo distriktas. Įmokėti $4.000.

FERMANAGH—SORAUREN
$14.500 9 kamb. ir krautuvės patalpa, mūrinis, vieta garažui. Įmokėti $5.5000.

GRACE—HARBORD
$15.000 8 kamb. mūrinis namas, alyvos apšildymas, vieta garažui. Brangūs kilimai (broadlooms) jeina į pirkimą. Augštas įmokėjimas.

MANNING—BLOOR
$15.000 8 kamb. mūrinis namas, karšto vandens apšildymas, dvi virtuvės. $5.000 įmokėti.

BLOOR—ST. CLARENS
$15.500 8 kamb. atskiras mūrinis namas, vieta garažui. $6.000 įmokėti.

GLENLAKE
$15.800 6 kamb. atskiras mūrinis, geros statybos namas, erdvūs kambariai, moderni vonia, įmūrintas garažas.

ABBOT—INDIAN RD.
$16.000 7 kamb. atskiras mūrinis namas, alyvos apšild. 2 virtuvės, 2 garažai.

CRAWFORD—DUNDAS
$16.000 8 kamb. mūrinis namas, karšto vandens apšildymas, įvažiavimas.

GLENLAKE—INDIAN RD.
$17.000 9 kamb. atskiras mūrinis namas. Karšto vandens apšild. Vieta garažui. Namas gerame ir švariame stovyje.

ROXTON RD.—HARBORD
$17.500 9 kamb. atskiras mūrinis namas, alyvos šild. 2 virtuvės, vieta garažui.

DOVERCOURT—COLLEGE
$16.400 9 kambarių, atskiras mūrinis namas, karšto vandens šild. Vieta garažui.

EVELYN AVE.
$19.800 8 kamb per 2 augštus mūrinis namas. Karšto vandens ir alyvos šildymas, 2 virtuvės, garažas, švarus tinkuotas rūsys. Augštas įmokėjimas.

INDIAN RD.
$22.800 10 kamb. atskiras mūrinis namas, karšto vandens-alyvos šildymas, mūrinis garažas, augštas įmokėjimas.

DUNDAS—DOVERCOURT RD.
$23.600 mūrinis biznio namas, su pilnai įrengtu ir gerą apyvartą darančiu restoranu, 4 kamb. butas su atskiru įėjimu. Proga norintiems eiti į biznį. Idealus 2-viems partneriams.

Mes duodame metines paskolas palengvinti sudaryti įmokėjimą grynais. Platesnei informacijai ir visais kitais namų pirkimo - pardavimo reikalais kreipkitės į

V. MEILUS

1663 Bloor St. W. Tel. OL. 1106
Namų telef. RU. 1-0203.

MANN & MARTEL REALTORS

.. ŠYPSENOS ..

Mes tokią kalbą ir tesuprantam

Netrukus po bolševikų revoliucijos diplomatinis korpusas Petrapily sužinojo, kad vienas iš diplomatų, pasimaišęs kažkur provincijoje, yra suimtas ir vis nepaleidžiamas, nors jau atvežtas į Petrapilį. Susijaudinę, diplomatai nutarė kreiptis į patį revoliucinės vyriausybės galvą Leniną. Nuvyko grupė apie 10 diplomatų, o jų tarpe ir Bulgarijos atstovas, kuris tą tarptautinės teisės sulaužymo faktą ypatingai skaudžiai pergyveno dėlto, kad Bulgarija buvo buvusi labai artimuose santykiuose su Rusija ir jis pats buvo taip susigyvenęs su rusiškąja visuomene, kad jautėsi beveik rusų tautos narys.

Leninas priėmė diplomatus gana maloniai, bet suabejojo ar tas suimtasis diplomatas nebus padaręs kokio netakto revoliucinių organų atžvilgiu. Tada šoko Bulgarų ministeris ir priėjęs prie pat Lenino stalo karštai pradėjo įrodinėti, koks barbariškumas neboti tarptautinės teisės nuostatų, kad gėda daroma visai rusų tautai, kai elgiamasi pagal laukinių tautų papročius, kad jam pačiam, kaip rusams labai artimam, gėda prieš visus čia esančius diplomatus ir tt. Ministeris kalbėjo labai susijaudinęs ir kumščiu rėždamas į stalą. Diplomatai prie šitokių "šeimyniškų" pasikalbėjimo formų tada dar buvo neįpratę, tad neramūs dairėsi, kaip senelį bulgarą sulaikyti. Užpakaly jo sėdėjęs Anglijos atstovas prisitaikęs timptelėjo bulgarą už surdoto skverno, tikėdamas, kad tas susipras ir sustos. Bet judėsį pastebėjo ir Leninas.

— Nesijaudinkit, Ponai, — pasakė Leninas. — Mes bolševikai esam nelabai jautrūs ir tik šitokią kalbą tesuprantam. Mes esam daug pergyvenę ir kol kas netvoja su kumščiu į stalą, dėl gražių žodelių nė neatsigręžiam.

Pagaliau jis pažadėjo suimto diplomato reikalą pats sutvarkyti. Ir ištikrųjų sekančią dieną diplomatas buvo jau laisvas.

Pralaužė Maginot liniją

Neapolyje vykusiose Europos grožio karalienės varžybose Prancūzijos kandidatė buvo Nicole Drouen. Jos palydovas buvo jau taip pavydžiai nesukalbamas, kad prie Nicolės nieko neprileido net pasikalbėti. Žurnalistai jį pavadino "Nicolės Maginot linija". Bet Excelsior viešbuty vienam vokiečiui pasisekė užtikti Nicole vieną ir išgerti su ja kokteilį. Žurnalistai ir nusprendė: "Maginot liniją vokiečiai ir tepaima".

Muziejuje

— Ar yra žinoma kieno ši kaukuolė?

— Taip, ponia. Tai imperatoriaus Montezuma kaukuolė.

— O kieno ši mažytė greta jos?

— Tai imperatoriaus Montezuma, kai jis dar buvo vaikas.

Nemaloni nuotrauka

Čikagoje vykusios respublikonų konvencijojs metu vienas iš dalyvių kramtė savo nagus kaip tik tuo momentu, kai buvo fotografuojama televizijai. Už pusvalandžio jis gavo savo žmonos telegramą: "Aš buvau maniusi, kad nuo šito blogo įpročio tave būsiu jau atpratinusi!..."

Ko reikia politikui?

Diplomatų mokytoja Mme Colette Paryžiuje skelbia, kad pagrindinis dalykas politikui sugebėti neparodyti susijaudinimo. "Jei sugebi užsklęsti savo ausis, uždaryti nosį ir amžinai maloniai sudėti lūpas, jei be to, dar truputį supranti apie politiką ir dar turi gerą siuvėją, tavo karjerai kelią gali pastoti nebent tik moteris..."—sako Mme Colette.

Sumani ūkininkė

Miestietė, lankydamosi ūky, nustebo pamačiusi gūžtoj tupintį gaidį. Bet ūkininkė jai paaiškino:

— Gaidys nusilaužė koją. Negi jam leisiu sėdėti be reikalo — užtupdžiau ant kiaušinių tegu peri, nors taip užsidirbdamas duoną.

DR. A. RATINOW
L.M.C.C.
Dirbęs Europos ir Kanados ligoninėse. Vidaus ligų specialistas (širdies, asthmos, reumatizmo, skilvio ir kt.)
479½ Euclid Ave., Toronto
Tel. RA. 6708.

GERIAUSIAS ANGLIS
PIGESNE KAINA
gausite per NORRIS FUEL CO. ATSTOVĄ V. AUŠROTĄ, 206 Gilmour Ave. Užsakymai priimami nuo 10 val. ryto ligi 10 val. vak. Telefonas: LY. 0305.

Dr. B. DOBAI
Gydytojavęs Vienos, Berlyno, Šveicarijos ir Vengrijos ligoninėse.
VIDAUS IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTAS. X-RAY (Rentgenas)
Telef. Office: MI. 8821, Namų: KI. 0056. 465 Bloor St. W., Toronto

$10 nuolaidos, kas atsineš šį skelbimą ir pirks nemažiau kaip už $50

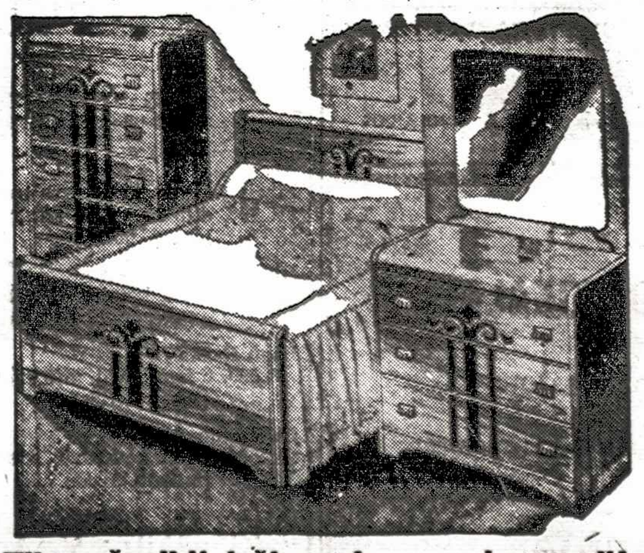

Tik pažvelkit į šį modernų miegamąjį!
12 gabalų moderniško stiliaus miegamasis, į kurio komplektą įeina: lova, komoda su talpiais stalčiais, spinta, spyruoklinis matracas, 2 pūk. pagalvės, 2 kamb. lempos su gaubtuvais ir Chenille lovos užtiesalas, Speciali žema kaina **$125.** Taip pat turime įvairių komplektų miegamųjų sofų, gazo ir elektr. krosnių, skalbimo mašinų, matracų, kilimų, spintų ir visa, kas reikalinga namų apstatymui. **Duodamos lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pristatymas ir perlaikymas prekių veltui. Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.**

COLLIS FURNITURE COMPANY
439 QUEEN ST. W. (prie Spadina). Tel. EM. 6-8094

Vertimų Biuras
Visos modernios kalbos
Anglų kalbos pamokos ir konversacijos.
ADOLFAS V. BAJORINAS
235 Ossington Ave.
(II-me augšte)
Toronto Lietuvių Namuose
Telefonas: KEnwood 3027

STASYS PERMINAS
Box 328, Delhi, Ont.
Tabako ūkiai pardavimui:
$2.000 įmokėti, 15 aug. teisių, pilna kaina $7.000.
$3.500 įmokėti, 20 akr. aug. teisių
$4.000 įmokėti, 16 aks. aug. teisių
$5.500 įmokėti, 21 akr. aug. teisių
$7.000 įmokėti, 21 akr. aug. teisių
$10.000 įmokėti, 33 akr. aug. teisių gera farma.
Mišri farma 117 akrų tikrai geroje vieto ejsu tinkama tabakui auginti žeme $3.000 įmokėti, pilna kaina $16.000.
Be to, pardavimui daug įvairių farmų ir namų čia nepažymėtų. Atlieku visų rūšių apdraudimus ir parūpinu imigracijai darbo ir buto garantijas.
Atstovauju
J. W. KOCIUK,
Reals Estate, Delhi

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEFANUK
(optometrist)
Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
Bathurst Medical Building,
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St., Toronto
Bathurst Medical Building
Telef. EM. 3-6373

Dėmesio!
Pigiai ir sąžiningai taisomi televizijos ir radijo aparatai.
Taip pat mes pravedame ir televziijos instaliacijas. Darbas atliekamas prityrusių radijo-televizijos technikų. Jūsų patogumui aparatus mes paimame iš namų ir pristatome.
Skambinti telefonu OL. 5039
67 LAKEVIEW Ave., Toronto
B. Kalibatas, A. Virkutis ir Co.

Siuvėjas
A. BERESNEVIČIUS
Priimu moteriškų ir vyriškų rūbų užsakymus iš savo ir klijentų medžiagos. Darbą atlieku pagal naujausias madas švariai ir sąžiningai. Kainos visiems prieinamos
1004 Dundas Street W.
Toronto, Ont.
Telefonas: LL. 3222

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.
Teisininkas —
Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

DANIEL D. STOKAL
B.A.
TEISININKAS,
ADVOKATAS,
NOTARAS
Kalbu slavų kalbomis.
Room 204, 221 Victoria St.
Office EM. 6-1753
Res. tel. LY 5797

DĖMESIO!
Lietuvis Elektros — Radio Technikas
ANTANAS ČEPONIS
Taisau visų firmų radio aparatus, patefonus ir kitus toje srityje susijusius darbus atlieku greitai, pigiai ir sąžiningai. Darbas garantuojamas.
Paskambinus atvažiuoju į namus tel. KE. 1080.
190 Wright Ave., Toronto

LIETUVIŠKA FIRMA
ATLANTIC EXPORT-IMPORT CO.
KANADOJE ir AMERIKOJE
norėdama visiems geriau ir prieinamiau pasitarnauti **ATIDARĖ**
KRAUTUVĘ (Showroom) 2186 DUNDAS ST. W.
Telefonas: ME. 7045

Čia galima pasirinkti ir įsigyti žymiai pigesnėmis kainomis **(20-50% PIGIAU)** negu bet kur kitur geriausios kokybės įvairiausių importuotų naujovių iš Europos (daugiausia iš Vokietijos) ir kitų kontinentų.

Maloniai kreipiame Tamstų dėmesį į mūsų:
- ★ **Naujausius universalinius vokiečių gamybos (su gramafono plokštelėmis ir be jų) radijo aparatus, tinkamus puikiai klausytis televizijos ir Europos stočių. Šis radijo aparatas tikrai yra kiekvienam nepamainoma dvasios paguoda po sunkaus darbo.**
- ★ **GINTARINIUS IŠDIRBINIUS: įvairaus dydžio karolius bei dėžutes ir daug kitų vertingų moterims papuošalų, kaip geriausią dovaną švenčių proga.**
- ★ **Moderniškus universalinius elektrinius multimixerius, kurie namų šeimininkėms bei valgyklų savininkams per ½ minutės geriausiai pasitarnaus viską atlikti. Puiki dovana jaunavedžiams. Galima gauti ir receptų knygą, kur rasite apie 100 įvairiausių valgių ir gėrimų gaminimo būdų.**
- ★ **Didelį pasirinkimą paauksuotų ir kitokių moderniškų moterims papuošalų pavieniai ir komplektais.**
- ★ **Naują patentą "LUNETTA" su apšvietimu naktį, veidrodėliu ir lūpoms paišeliu. Pigi ir vertinga dovana.**
- ★ **Didelį pasirinkimą paauksuotų ir meniškai dekoruotų stiklinių indų: stalo servizų, vazų ir likerių grafinų su stikliukais.**
- ★ **Įvairius auksinius, paauksuotus ir kitokios rūšies rankinius laikrodžius moterims ir vyrams (Šveicarijos, Amerikos, Vokietijos ir Kanados firmų).**
- ★ **Moderniškus medicinos "TRITOSAN" aparatus vonioms, didžiausiam šių dienų žmonijos priešui — NERVINGUMUI — pašalinti. Tai nepamainomas pigiausias kurortas savam bute.**
- ★ **Didelį pasirinkimą moderniškų mechanizuotų žaislų vaikams, o paaugusiems ir įdomių STARTO bei SUSPAUSTU ORU šaudomų ginklų. Tikrai įdomus žaidimas ne tik vaikams, bet ir suaugusiems.**
- ★ **Naujos (vario) gamybos kavos-arbatos virdulius, kuriais kava arba arbata pagaminama garinimu ir greitu būdu. Skubus patarnavimas namuose ir valgyklose.**
- ★ **Paauksuotus porcelano išdirbinius pietų, kavos ar mocca servizui.**
- ★ **Elektrinius skutimosi aparatus ir daugelis kitų naujovių.**

Kiekvienas lankytojas bus maloniai su kiekviena naujove supažindintas. Todėl pirmiausia atsilankykite mūsų krautuvėje, o vėliau dėl daiktų kokybės bei jų pigumo nebus Jums sunku patiems padaryti teisingą sprendimą.

Jūsų maloniam patarnavimui
Atlantic Export-Import Co.

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAI!
Sutaupysit laiką ir turėsit patogumą pakeisdami namų apšildymo sistemą
- alyvine
Parduodu ir instaliuoju: Aero, Heat Ray, Fess ir kt. alyvos degtuvus — Oil Burners. Burneriai ir darbas garantuojamas.
J. NACEVIČIUS
5 Montrose Ave., Toronto
Telefonas OL. 1523
Skambinti tarp 6-8 val. vak.

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EM. 4-6515

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

STANLEY SHOE STORE
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)
1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO
Tel. WA 6849
615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai
Darbas pirmos rūšies

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.
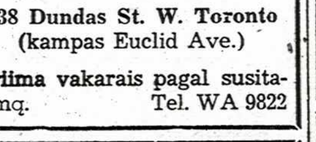
Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

DAŽAI IR SIENOMS POPIERIS!
Vaškas, šepečiai, terpentinas
Sky's Paint & Wallpaper
891 DUNDAS ST. W.
Toronto, Ont.
Tel. EM. 4-2715

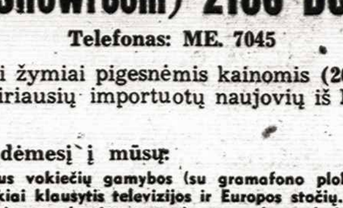

Tiesiog iš fabriko
5 metų garantija!

5 gab. virtuvės chromo komplektas — $59.50
3 gab. fotelis (chesterfield) — 99.00
3 gab. miegamojo komplektas — $79.50
Davenport lova (Chesterfield) — $49.50
Kėdės (Hostess) — $12.95

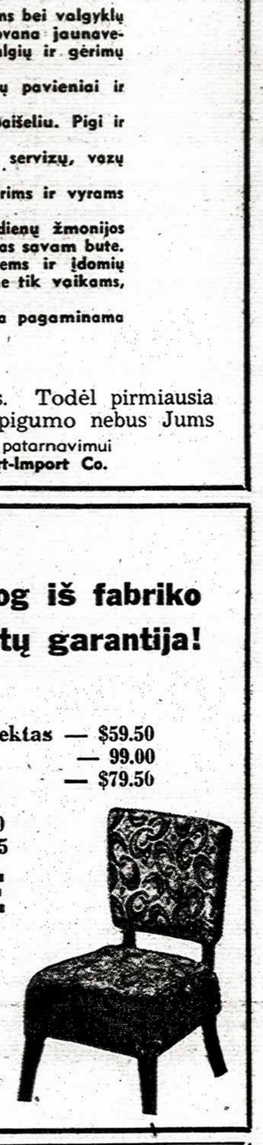

DIRECT FURNITURE SALES
480 YONGE ST., TORONTO
(1 blokas į šiaurę nuo College St.)
ATIDARYTA VAKARAIS IKI 9 VAL.
Lengvos išsimokėjimo sąlygos.
Skambinti MIdway 1213

F. N.
RADIO AND TELEVISION SERVICE
Phone OL. 3356
236 GLADSTONE AVE. (prie Dundas St. W.) TORONTO, Ont.
Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Felix Norvydas

Dėmesio!
Statau naujas alyvines ir kitokias krosnis, taip pat remontuoju senas.
Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus.
Pranešu klijentams naują savo adresą:
7 Havelock, Toronto. Telef. LL. 4576
ANT. JUOZAPAITIS

PRANEŠU VISIEMS KLIJENTAMS,
KAD PAKEIČIAU ADRESĄ.
Visais reikalais prašome kreiptis šiuo adresu:
ANT. SLABOŠEVIČIUS
GENERAL IMPORTS AGENCY - WHOLESALE and RETAIL
1649 BLOOR ST. W., TORONTO. Telef. LA. 4972

YORK PACKING CO. LTD.
104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.
Mes gaminame geriausios kokybės produktus:
šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.
Rinkos kainomis.
Priimami užsakymai vestuvėms, piknikams, pokyliams.

Vyriškų ir moteriškų rūbų siuvėjas
Ed. KONDRATAS
Turiu didelį pasirinkimą angliškų ir vietinių medžiagų kostiumams ir paltams. Visus šiuvimo darbus atlieku skoningai, punktualiai ir pigiai.
1113A Dundas St. W. (netoli Ossington), Toronto, Ont., Canada
Telef. LL. 9626

Visų rūčių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MAIJNA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

DĖMESIO! DĖMESIO!
Valgyklą "BALTIC"
870 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont
perėmė naujas savininkas. - - Valgiai gaminami pagal lietuvių skonį iš šviežių produktų. Gamina prityrusios virėjos
Sav. Feliksas Jonynas

TORONTO, Ont.

Visų Šventės ir Vėlinių pamaldos

Šeštadienį Visų Šventų dieną pamaldos bus 8 ir 10 val. Pamaldos privalomos.

Toronto liet. parap. bažnyčioje mirusiųjų pagerbimas įvyksta sekmadienį 8 v.v. ir pirmadienio rytą. Pirmadienį gedulingos pamaldos prasideda 6 val. ryto ir nepertraukiamai tęsis iki 8 val. Iškilmingosios pamaldos 8.30 val. ryto. Į šias pamaldas ypač kviečiamas mokyklinis liet. jaunimas.

Mokinių išpažintis

Visų šventės — Vėlinių susikaupimo proga, Toronto lituanistinės šeštadienio mokyklos mokinių išpažintis įvyks šį šeštadienį, lapkričio 1 d. tuoj po mokyklos pamokų.

Liet. kunigų suvažiavimas

Kanadoje gyvenančių lietuvių kunigų suvažiavimas įvyksta lapkričio 4 d., antradienį, Toronto liet. parapijos kebonijos patalpose, 941 Dundas St. W. Kunigų Vienybės Valdyba kiekvienam konfratrui suvažiavimo reikalu yra išsiuntusi laiškus. Jei kas iš GG. Konfratrų, dėl galimo gyv. vietos pakeitimo, kvietimo nebūtų gavę, laikyti šį pranešimą kvietimu ir atsilankyti į suvažiavimą.

Kunigų Vienybės Valdyba.

"Dainos" Grupės

mėnesinis susirinkimas įvyks spalio 31 d., 8 val. v. punktualiai, pas narę A. Grubevičienę, 331 Lawrence Ave. W.

Tramvajais važiuoti: Yong St. iki Lawrence ten imti busą vakarų kryptimi (bilietas tas pats). Paklausti konduktoriaus, kur išlipti, nes busas sukasi į šalį prieš pasiekiant pp. Grubevičius.

Automobiliais patogiausia važiuoti Avenue Rd. iki Lawrence, sukti įvakarus. Visos narės ir prijaučiančios maloniai laukiamos.

Dėl piano pamokų

Visi užsiregistravę piano pamokoms pas muz. St. Gailevičių renkasi š.m. lapkričio 1 d., šeštadienį, 4 val. pp. Toronto Lietuvių Namuose. Bus sudaromas pamokų tvarkaraštis.

Neokanadiečių meno paroda

Neokanadiečių menininkų klubas savo patalpose "Arcade", 183 Yonge Str., pereitą sekmadienį, spalio 26 d., atidarė savo darbų parodą. Parodoje dalyvauja įvairių tautybių dailininkai su Kanadoje sukurtais darbais. Paroda truks dvi savaites, iki lapkričio 9 d. Iš lietuvių dalyvauja J. Dagys ir T. Valius. Paroda atidaryta kasdien 6-10 v.v. ir šeštadieniais ir sekmadieniais 1 val. pp. — 10 val. vak.

Londone, Ont., meno muziejuje šiuo metu vyksta kolekcijų ir grafikos paroda. Joje dalyvauja iš lietuvių Telesforas Valius, estas Eric Pehap, vokietis H. Grausow, anglas Sybil Andrews.

Jaunimo klubas "Baltija"

Prieš kiek laiko būrelis iniciatorių Toronte įkūrė nepolitinį Jaunimo Klubą "Baltija". Pirmam jo susirinkime buvo išrinkta valdyba ir nustatytos ateities gairės. Klubo tikslas yra supažindinti jaunimą su vandens sporto malonumais: buriavimu, plaukymu, ugdyti jį tautiškais bei kultūriškais pagrindais kartu prisidedant prie Lietuvių Bendruom. veiklos ir šalpos darbų.

Padėka

Toronto Liet. Bažnyčios Statymo Fondo Valdyba nuoširdžiai dėkoja jos koncerto metu programą atlikusiems menininkams: operos sol. Pr. Radzevičiūtei, jaunajai pijanistei D. Zubrickaitei ir muz. St. Gailevičiui.

Apylinkės Valdybos rinkimai

Toronte vyks gruodžio 14 d. Rinkiminę komisiją sudaro: L. Tamašauskas, Vl. Skirgaila, Vl. Morkūnas, L. Šalna, dr. Liutkus, J. Novogrodskis ir P. Bražukas.

Per liet. radijo valandą

KLB reikalais šį šeštadienį kalbės Kr. Valdybos pirm. J. Matulionis.

Meninei veiklai aptarti

Kr. Valdyba lapkričio 2 d. 3 val. pp. Liet. Namuose šaukia Toronte ir apylinkėje gyvenančių menininkų pasitarimą.

V. Verikaičio koncertas

įvykęs pereitą šeštadienį, talkininkaujant jo studijų kolegei smuikininkei Dolores Mokree ir akompanuojant muz. St. Gailevičiui, dar kartą įrodė, kad pasiryžus ir dirbant visdėlto, daug pasiekiama. Parinkta programa ir išpildymas gausiai pripildytą salę labai maloniai nuteikė ir davė progos pasidžiaugti, kad visų labai mėgtasis okteto vedėjas sparčiai išauga į kultūringą solistą, su maloniu balsu, vaidybos talentu ir tobulėjančia technika.

Jo pasirinktos 6 lietuviškos dainos, 3 įvairių amžių italų dainos ir Mozart bei Verdi operų arijos buvo sutiktos gausiom ovacijom, tačiau į bisą solistas leidosi tik pačiame programos gale. Maloni smuikininkė, dukart pasirodžiusi su F. Kreisler, Dvorak ir Novaček kūriniais, abiem atvejais buvo publikai nuolaidesnė. Vis pridėjo po dalykėlį.

Sveikintinas koncerto programoje reiškinys — prie svetimų dainų bei arijų pagrindinio posmo vertimai ar turinio apibūdinimas nors vienu sakiniu.

Po koncerto miklesnė publika pasiliko dar pasišokti.

Liaudininkų klubo susurinkimas

Lapkričio 2 d. 3 val. pp. šaukiamas Toronto Liaudininkų Klubo metinis susirinkimas. Kviečiami dalyvauti visi liaudininkai ir prijaučintieji bei norį į klubą įstoti. Susirinkimas bus Toronte, Lietuvių Namuose, 1129 Dundas St. W. — Ossington Ave. kampas.

Klubo Valdyba.

Laimėjo aukso medalį

Lietuviškasis jaunimas Kanados mokyklose gerai pasirodo. Taip Jurgis Anysas, dr. M. Anyso sūnus, gimęs 1934 m., Hamburge, kur jo tėvas tada buvo Lietuvos konsulas, šį pavasarį baigė Harbord Collegiate gimnaziją su augščiausiais pažymiais. Už sekmingumą moksle jis laimėjo $125 mokslapinigių. Antras Jurgio Anyso laimėjimas yra Gordon Galloway fondo aukso fedalis už matematiką. Tokį medalį jis vienintelis gavo šioje gimnazijoje.

Šį rudenį J. A. laimėjo ir trečią premiją už matematikos konkursinius egzaminus stojant į technikos fakultetą — $300. Ši premija buvo viena visai Ontario provincijai. Šiuo metu J. A. studijuoja elektrotechniką Toronto universitete.

Pastebėtina, kad per iškilmingą posėdį Harbord gimnazijos direktorius viešai pareiškė Jurgio lietuvišką kilmę.

Gavo stipendiją

Spaudoje paskelbtų Centrinės Technikos Mokyklos naujų stipendininkų tarpe yra ir lietuvis Vydas Stanulis.

Algį Margevičių,

šv. Mykolo kolegijos 9 skyr. mokinį, tarpininkaujant liet. parapijai, kolegijos vadovybė atleido nuo pusės mokslapinigių — $51.

Ontario parlamente

Pereitą ketvirtadienį Toronto Ethnic Press Club nariai buvo oficialiai pakviesti atsilankyti Ontario parlamento posėdy. Dalyvavo beveik visų mažumų laikraščių redaktoriai. Kadangi jų daugumas yra neseni Kanados gyventojai, tai beveik visi parlamento posėdy dalyvavo pirmą kartą. O tai buvo įdomu ir naudinga. Vienas yra dalykas apie krašto parlamento bei vyriausybės darbus pasiskaityti reportažus ar oficialius leidinius, o visai kitas pamatyti visą parlamento sudėtį, taip pat visus ministerius, pasiklausyti jų diskusijų ir susipažinti su metodais, kuriais čia politinis darbas dirbamas, pagaliau ir su papročiais, kurie visdėlto labai skiriasi nuo Europoje matytųjų.

Redaktorius pasitiko atstovas J. Yaremko, tas pats, kuris pereituose rinkimuose Toronto Bellwoods apylinkėje nugalėjo komunistų kandid. Pakviesti į salę, laikraštininkai buvo supažindinti gido su aplinka ir paprašyti užimti vietas spaudos galerijoje. Posėdžiui prasidėjus atst. Yaremko parlamentui pranešė apie dalyvavimą svetimų kalbų laikraštininkų ir pasveikindamas paprašė atstovų dėmesio. Atstovai savo pasitenkinimą išreiškė "plojimu", kuris čia atliekamas beldžiant ranka į savo staliukus.

Darbų tvarkoje pirmas kalbėjęs Ontario ministeris pirm. L. M. Frost, kuris referavo mokesčių sutarties su federaline valdžia įstatymą, savo kalbą pradėjo taip pat prisimindamas daugiakalbius Ontario gyventojus bei pasveikindamas jų spaudą, kurios uždavinys informuoti savo tautiečius apie krašto reikalus ir valdžios darbus.

Posėdžio metu dienraščio The Globe and Mail atstovas svečius pakvietė užeiti į žurnalistų klubo patalpas pasivaišinti. Posėdžiui pasibaigus atstovas Yaremko visus dalyvavusius pristatė ministeriui pirmininkui L. M. Frost, kuris, pareiškęs savo pasitenkinimą susitikimu, pakvietė betkuriais informacijų reikalais visada kreiptis į jį patį arba į bendradarbius, pažadėdamas visišką savo palankumą.

Pastebėtina, kad Ontario parlamente iš 90 vietų tik 2 turi CCF, 8 liberalai, 1 komunistas, o visas kitas konservatoriai.

Tad opozicija silpnutė ir mažai ką gali. Posėdžių eigoje matomas stebėtinas taktiškumas ir nuosaikumas diskusijose. Per 3 valandas tik komunistas, vad. Labor Progressive, teisileido į demagogiją. Šiaip stengiamasi kalbėti esmingai, nebent pasišvaistoma sarkazmu padvelkiančiom replikom.

"Laisvoji Lietuva"

iš Toronto išsikėlė su visa spaustuve į JAV, į Worcester, Mass. Ten jos reikalais rūpinsiąsis M. Luneckas.

— **Brockville.** — Spalio 23 d. čia mirė seniausias Kanados žmogus R. Reynolds, sulaukęs 110 metų.

BALTIC CARTAGE & MOVERS

pergabena baldus, specialistas pervežti šaldytuvus. Transportas visų rūšių. Didelis sunkvežimis. Informacijų kreiptis OL. 1403 9 Delaware Ave., Toronto, Ont 24 valandų tarnyba.

"Jis yra Tiesa, už kurią šiandien miršta didvyriai"
Iš veikalo "Fabiola"

KETURIŲ VEIKSMŲ SCENOS VEIKALAS

FABIJOLA

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, lapkričio 1 dieną, 8 val. vak.
ir
SEKMADIENĮ, lapkričio 2 dieną, 3 val. pp.
PUNKTUALIAI!

Šv. Kazimiero parapijos salėje
156 Roncesvalles Ave.
ir Garden gatvių kampas.

Veikalą stato Toronto liet. parap. jaunimas, talkininkaujant parap. chorui ir smuiku prof. Stp. Kairiui.

Režisierius kun. B. Pacevičius

Įžanga suaugusiems: $1.50, $100, vaikams 50c. Pajamos Toronto Bažnyčios Statymo Fondui.

Maloniai kviečiama GG. Toronto ir jo plačios apylinkės — Hamiltono, Simcoe, Welland, Oakvilles — liet. visuomenė atsilankyti į šį Visųšventės rimčiai tinkantį parengimą ir tuo pačiu įvertinant lietuviško jaunimo pirmąsias pastangas scenos darbe.

Prie džazo muzikos, šokdami gėlių, Vienos valsus ir šlagerius, turėsite progos jaukiai praleisti subatvakarį Toronte.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdis lapkričio 8 d., 7.30 val. vak. UNF salėje, 297 College St., rengia šių metų

rudens sezono šokių vakarą

Bufete stiprūs ir silpnesni atsigaivinimai, atskiri staliukai, loterijos ir daug kitų malonių staigmenų.

Atsilankyti kviečia
Lietuvos Atgimimo Sąjūdis Toronte.

Išnuomojamas 1 kamb. ir virtuvė vedusių šeimai arba 2-viem mergaitėm. Kreiptis tel. OL 5785, 276 Westmoreland Ave.

Išnuomojamas 1 kambarys ir virtuvė II-me augšte be baldų, tinka mažai šeimai. 115 Lindsay Ave., telef. KE. 6957.

Išnuomojamas kambarys su baldais 1 asmenui. Kreiptis po 5 val. vak. 207 Clendenan Ave., telefonas MU. 5011.

Išnuomojamas kambarys 2 asmenims. Yra virtuvė, geras rajonas, artisusisiekimas ir apsipirkimas. Tel. LO. 7331.

Išnuomojamas 2 asmenims kambarys. 14 Shannon St. Tel. LA 9680.

Išnuomojamas frontinis kambarys 2 asm. Galima naudotis virtuve. Sužinoti betkuriuo laiku. Telef. KE. 7536, 177 Lisgar St.

Išnuomojamas didelis, gražus, su baldais kambarys, atskiras įėjimas, šiltas vanduo. 329 Huron St. (Spadina - Bloor rajone). Telefonas. KI. 3814.

TABAKO ŪKYJE REIKALINGI du nevedę vyrai arba vedusių pora. Gali būti ir vyresnio amžiaus. Darbas nesunkus, apšildomose patalpose. Atlyginimas po $100 į mėn. ir pilnas išlaikymas. Juozas Žemaitis, R.R. 1 Simcoe, Ont.

Ukrainiečių Karo Veteranų Lygą š.m. lapkričio 1 d., 7v. vak., 404 Bathurst St., Toronto, rengia

PIRMĄJĮ ŠOKIŲ VAKARĄ

Kviečiame atvykti lietuvius su tautiniais kostiumais!

Įėjimo kaina: moterims 50c, vyrams $1.

Sektinas pavyzdys

Šeštadienį, spalio 25 d. pp. Sakalauskai pakrikštino dukrą vardu Loreta Ramūnė. Artimieji ir svečiai linksmai švęsdami šeimos šventę, nepamiršo ir tautos reikalų. Ta proga p. Tuinyla (Simcoe) iškėlęs mintį paremti Tautos Fondą aukojo $10. Juo pasekė pp. Dumšai (Simcoe) ir pp. Stradomskiai (Delhi), aukodami taip pat po $10. Pritarus kitiems, buvo surinkta viso $41.

Padėka

LKM Dr-jos Toronto skyriaus Valdybai, paaukojusiai šv. Kotrynos Seserų lietuvių vaikų darželio reikalams $50, nuoširdžiai dėkojame.

Šv. Kotrynos Seserys.

PARDUODAMA TABAKO FARMA. 100 akrų geros žemės tabakui auginti, nauji pastatai ir priedai, 120 pėdų šiltnamis, elektra, telefonas ir vandentiekis, 2 geri arkliai, traktorius, diskinis plūgas. Kaina $27.000, įmokėti $6.000. Krieptis: John Sumegi, R.R. 2, Woodstock, Ont.

Visais turto pirkimo
ir pardavimo reikalais
Jums patarnaus

Feliksas Senkus

Tel. LL. 3744

WILLIAM BOLLAND
Real Estate,
1130 College St.,
Toronto, Ont.

NAUJA LIETUVIŲ CIGARŲ IR DOVANŲ PARDUOTUVĖ
TIMES CIGARE AND GIFT STORE
3074 DUNDAS ST. W., TORONTO. Tel. MU. 3422
Pradės veikti nuo š.m. lapkričio 1 dienos, 8 val. ryto.
Atidarymo proga visoms prekėms (išskyrus rūkalus) 10% NUOLAIDOS
J. BERŽINSKAS

NAMŲ PIRKIMO REIKALAIS

HIGH PARK — BLOOR RAJONE

geresniems namams ir geresniam patarnavimui kreipkitės pas:

A. GARBENIS

MENARY & SON REAL ESTATE
431 Roncesvalles Ave., Toronto
TEL. LL. 1112 - - - - VAKARAIS HY. 1543

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto
Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, spalio 30, 31, lapkričio 1 d.
1. MAN IN THE IRON MASK — Louis Hayward, Joan Bennet
2. TRAIL OF ROBINHOOD — spalvota — Roy Rogers

Pirmadienį — trečiadienį, lapkričio 3, 4, 5 d.
1. VENDETTA — Faith Domergue
2. MR. IMPERIUM — spalvota — Lana Turner, Ezio Pinza

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Lietuvis pigiai perveža baldus,
bagažą, prekes ir kit.
VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.
Kreiptis:
9 Pearson Ave., Toronto
Telefonas LO. 8828

MONTREAL, Que.

Apyl. LOKas pereitą sekmadienį savo posėdy AV p. salėje iš organizacijų pasiūlytų atstovų apyl. rinkimams pravesti išrinko šios sudėties Rinkimų Komisiją: inž. Kriaučionis, D. Jurkus, P. Čipkus, J. Adomonis ir J. Poniška.

Neringos skaučių tunto pereitą sekmadienį suruoštas pobūvis vaikučiams ir jaunimui parodė ruošėjų sugebėjimą užimti svečius. Ypač vaikai žavėjosi savo globėjomis, kurios ne tik drauge šoko, žaidė, bet ir saldumynais ir knygutėmis apdalino. Jaunimo pasilinksminimą palydėjo brolių Lapinų orkestras, paįvairino dvi loterijos, bufetas su negraduotais gėrimais ir netikėtumą padarė pp. Morisai atvykę iš JAV. Dalyvių buvo per 150, bet labai daug nuoširdžių "Neringos" draugų.

Sporto klubo "Tauras" metinis susirinkimas AV p. salėje praeitą sekmadienį priėmė metinę veiklos apyskaitą ir išrinko naują valdybą: pirm. J. Narbutas, vicepirm. Kervelis, sekr. Z. Vizgirdaitė, ižd. P. Bukauskas ir jaunių vadovas Ramanauskas. Susirinkimas pageidavo, kad naujoji valdyba ypatingai rūpintųsi įtraukti į klubą visą sportuojantį jaunimą ir sudaryti sporto pratyboms sąlygas, kam yra galimybių "Taurui" sijungus į Montrealio Sporto Lygą.

Pp. Sadauskai, gyv. St. Lambert, atšventė 25 metų vedybinį jubiliejų. Iškilminga vakarienė buvo šeštadienį CKVL salėje. Pirmoji šeimininkė buvo p. Vaupšienė. Sekmadienį 10 val. buvo atlaikytos jų intencija šv. Mišios, kurių metu klebonas T. J. Kubilius, SJ, suteikė jubiliatams palaiminimą. Iškilmėse dalyvavo 3 kunigai ir per 100 giminių, draugų ir kaimynų.

Visų Šventų šventėje pamaldos AV bažnyčioje kaip sekmadieniais: 8, 10 ir 11 val. Pamaldos už mirusius įvyks šeštadienį 8 v. v. Iškilmingų mišparų metu giedos op. sol. Kardelienė, palydima muz. Smilgevičiaus, bažnytinis choras, ved. Piešinos. Kapą ruošia skautės. Minėjimas bus galimai iškilmingas ir ypač jaunimas kviečiamas susikaupti Velinių išvakarėse bažnyčioje.

Šeštad. mokykloje šį šeštadienį, Visų Šventų šventėje pamokų nebus.

Anglų ir prancūzų k. kursus, atsisakius p. Gurklytei, sutiko vesti Ant. Vaupšas. Kursai vyksta pirmad. ir trečiad. 8 v.v., 504 5th Ave., Verdun.

Vasario 16 gimnazijai rinkliava bus vykdoma AV bažnyčioje ateinantį sekmadienį, lapkričio 2 dieną.

Kariuomenės šventės proga, Kūrėjų Savanorių S-ga lapkričio 22 d. rengia koncertą.

Šv. Kazimiero parapijos Komiteto ruošta iškilminga vakarienė, pirmoji šį sezoną, praėjo su gražiu pasisekimu. Dalyvavo 400 svečių. Klebonas kun. J. Bobinas ir k-to pirm. Matulaitis įdomiai ir su jumoru pravedė turtingos, parapijiečių suaukotos loterijos traukimus, p. Kajackas išjudino visus lietuviškai sutartinei, o darbščios šeimininkės ir talkininkai vaišino svečius lyg tai viskas savaime ir be vargo būtų pasidarę. Tikrumoje, tai senos lietuviškos parapijos susiklausymo vaisius. Vakarienė baigėsi šokiais.

Klebonas kun. J. Bobinas reiškia viešą padėką parapijos k-tui, šeimininkėms, aukotojams ir talkininkams už pavyzdingai paruoštą ir pravestą parapijos vakarienę, o gausiems svečiams už atsilankymą.

Šv. K. p. susituokė Edvard Harvey su Albina M. Kazakevičiūte.

Sunkiai serga Marija Čestienė Royal Victoria ligoninėje ir Leonardas Kreivys savo namuose, Darval. Jau labai seniai serga Ramanauskienė. Ilgoje ir sunkioje ligoje reiškia užuojautos pažįstamieji.

— P. Vazalinskienei padaryta operacija.

— Pakrikštyta Audrė Angelika Zinkevičiūtė. Užsakai paskelbti: L. Ivanauskaitės ir J. V. Gružo.

— Pp. Kojelaičiai iš Rodney lankėsi Montrealy.

— Šv. Kazimiero parapija ir visa Montrealio visuomenė pasigenda daug dirbusios visuomenininį ir kultūrinį darbą p. Elenos Jasutienės-Bandžiūtės. Tai čia gimusi lietuvaitė mokytoja, kurios dėka Montrealio lietuviai grožėdavosi puikiai surežisuotais vakarais, Kalėdų eglutėmis ir jos pačios artistišku pasirodymu scenose. Jos dėka išaugo ne viena lietuvaitė gražiai kalbanti lietuviškai bei scenoje pasirodanti. "Nepr. Liet." žurnalėly ji vedė Moterų skyrių, o dabar tyliai užsidariusi mokytojauja prancūzų mokykloje.

Būtų malonu, kad ponia Elena grįžtų prie lietuviškų kultūrinių darbų, kuriuose anksčiau ji buvo nepavaduojama.

MLB Dr-jos susirinkimas

Lapkričio 9 d., sekmadienį, 12 val., Aušros Vartų parapijos salėje (377 Willibrord Ave.) kviečiamas Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Montrealio skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Dienotvarkėje — valdybos rinkimai, draugijos tolimesnė veikla bei kiti svarbūs klausimai.

Visi nariai maloniai kviečiami dalyvauti. Taip pat ir tie, kurie norėtų tapti draugijos nariais.

Nurodytu laiku reikiamam narių skaičiui nesusirinkus, po valandos ten pat įvyks sekantis susirinkimas, kuris skaitysis teisėtu, nežiūrint į dalyvaujančių narių skaičių.

MLBD Montrealio sk. V-ba.

Skaučių visuotinė sueiga

Kad visos skautės pajustų jų priklausomybę lietuvaičių skaučių šeimai, SS Vadija organizuoja PLSS Skaučių Seserijos Pirmąją Visuotinę Sueigą.

Ji įvyksta lapkričio 2 d. visame pasaulyje, kur yra mūsų skaučių vienetai. Sueigoje dalyvauja visos skautės. Kviečiami: broliai skautai, tėvai, organizacijos ir visuomenė.

"Neringos" skaučių tunto tokia sueiga įvyksta šį sekmadienį 3 val. pp., 325 De Montigny Est (prie St. Denis).

Sueigos oficialiosios dalies programa yra nustatyta Seserijos Vadijos ir visame pasaulyje bus ta pati. Menėje dalyje sutiko dalyvauti op. sol. E. Kardelienė, pianistas K. Smilgevičius, aktorius L. Barauskas ir taut. šokių grupė.

Tikimės, kad šioje sueigoje dalyvaus visos buvusios skautės ir atnaujins savo ryšius su skaučių šeima.

Nuoširdžiai kviečiame atsilankyti Montrealio visuomenę, kuri skaučių reikalams visuomet buvo ir yra jautri. Įėjimas laisvas. "Neringos" Sk. Tuntas.

ASTMA skubiai pagydoma

Nešniokšk, nealsuok, nekosek, nekovok už kvapą. Templeton's RAZ-MAH kapsulės specialiai pagamintos pagydyti astmą ir palengvinti sergančiųjų kvėpavimą taip, kad galėtum dirbti su gera nuotaika ir naktį ramiai miegoti. Tik 60c arba $1.35. R-53

Šios savaitės namų pirkimai:

Marion—Roncesvalles rajone
$16.500, dupleksas, 10 kambarių, atskiras mūrinis namas. Įmokėti $6.000.

High Parke
$14.900, 8-nių kambarių, mūrinis namas, 2 garažai, alyva apšildomas ir modernjška virtuvė.. Įmokėti $6.000.

High Parke
$9.000, 6 kambarių, mūrinis namas. Įmokėti $2.500. (Apgyventas).

Ossington Ave.
$12.500, 7-nių kambarių, atskiras mūrinis namas su garažu. Įmokėti $5.000.

Klauskite: V. Andrejausko-Andrews
LA. 2763 ir LA. 6101

Geresniam namų pirkimui ir geresniam patarnavimui ir teisingam patarimui pirkite per
H. M. DAVY & CO
105 Roncesvalles Ave., Toronto
LA. 2763 LA. 6101